

**ПРИМЕРИ НА ПИСА
ЗАДАЧИ ОД ЧИТАЊЕ СО
РАЗБИРАЊЕ
(тестови од типот
молив-хартија)**

ДРЖАВЕН ИСПИТЕН ЦЕНТАР

Државен испитен центар
директор: д-р Лидија Ѓошевска

Уредник: д-р Бети Ламева

Графичко уредување: Кебир Шемши

Примери на ПИСА задачи од читање со разбирање (тестови од типот молив-хартија)

Задачите во оваа публикација беа користени во пробни или главни испитувања во различни циклуси истражување на ПИСА од 2000 до 2012 година.
Посебна благодарност до Канцеларијата на УНИЦЕФ во Скопје која финансиски го поддржа дел од преводот на задачите.

СОДРЖИНА

Што е PISA?	6
ПРИМЕРИ НА ЗАДАЧИ	10
АМАНДА И ВОЈВОТКИЊАТА	12
ГРАФИТИ	16
ЕЗЕРОТО ЧАД	18
ПЕРСОНАЛ	21
ПОДАРОК	23
ПОЛИЦИЈА	29
ПРЕТСТАВАТА Е НЕШТОТО	31
ПРОГРАМА НА ФИРМАТА АКОЛ ЗА ДОБРОВОЛНА ИМУНИЗАЦИЈА ОД ГРИП	34
ПРОЕКТ МЕЃУНАРОДЕН ПЛАН	37
РАБОТНА СИЛА	39
СПОРТСКИ ЧЕВЛИ	42
ТЕЛЕКОМУНИЦИРАЊЕ	45
БАЛОН	47
НАЈВИСОКИТЕ ГРАДБИ	49
СКРЖАВЕЦОТ И НЕГОВОТО ЗЛАТО	51
АФРИЧКО ПАТУВАЊЕ	53
ЗАЛИВ	56
РАБОТА НА ДАЛЕЧИНА	58
ДЕМОКРАТИЈА ВО АТИНА	60
ДЕСТИНАЦИЈА БУЕНОС АИРЕС	63
ИЗВЕСТУВАЊЕ ВО СУПЕРМАКЕТ	65
МОТОР	67
БЕЗБЕДНОСТ НА МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ	69
ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КРВОДАРИТЕЛСТВО	72
КАРТА НА БИБЛИОТЕКА	74
КАКО ДА ГИ МИЕТЕ ЗАБИТЕ	76
МОРЕЛАНД	78
ГАРАНЦИЈА	79
ПРАВЕДЕН СУДИЈА	82
ЛОШ ВКУС	86
НАСИЛСТВО МЕЃУ ДЕЦА	87
ПЧЕЛИ	90

НОВИ ПРОПИСИ.....	93
МАКОНДО	95
УЧЕНИЧКИ СТАВОВИ	97
УПАТСТВО ЗА ОЦЕНУВЊЕ	102
АМАНДА И ВОЈВОТКИЊАТА	104
ГРАФИТИ.....	109
ЕЗЕРОТО ЧАД	114
ПЕРСОНАЛ.....	116
ПОДАРОК.....	117
ПОЛИЦИЈА.....	124
ПРЕТСТАВАТА Е НЕШТОТО	125
ПРОГРАМА НА ФИРМАТА АКОЛ ЗА ДОБРОВОЛНА ИМУНИЗАЦИЈА ОД ГРИП	127
ПРОЕКТ МЕЃУНАРОДЕН ПЛАН	132
РАБОТНА СИЛА	135
СПОРТСКИ ЧЕВЛИ	138
ТЕЛЕКОМУНИЦИРАЊЕ	140
БАЛОН	142
НАЈВИСОКИТЕ ГРАДБИ	144
СКРЖАВЕЦОТ И НЕГОВОТО ЗЛАТО.....	146
АФРИЧКО ПАТУВАЊЕ	149
ЗАЛИВ	151
РАБОТА НА ДАЛЕЧИНА.....	154
ДЕМОКРАТИЈА ВО АТИНА	156
ДЕСТИНАЦИЈА БУЕНОС АИРЕС.....	159
ИЗВЕСТУВАЊЕ ВО СУПЕРМАКЕТ	163
МОТОР.....	169
БЕЗБЕДНОСТ НА МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ	171
ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КРВОДАРИТЕЛСТВО	173
КАРТА НА БИБЛИОТЕКА	174
КАКО ДА ГИ МИЕТЕ ЗАБИТЕ	178
МОРЕЛАНД.....	180
ГАРАНЦИЈА	181
ПРАВЕДЕН СУДИЈА.....	184
ЛОШ ВКУС	188
НАСИЛСТВО МЕЃУ ДЕЦА	189

ПЧЕЛИ	191
НОВИ ПРОПИСИ	193
МАКОЊДО	195
УЧЕНИЧКИ СТАВОВИ	199

Што е PISA?

PISA (Programme for International Student Assessment) е меѓународна студија која ги проценува способностите, знаењата и вештините на учениците во примена на она што го научиле во училиште во ситуации од животот на крајот на задолжителното образование на возраст од 15 години во три подрачја:

- оспособеност за читање со разбирање – и критички пристап во читањето на пишани материјали;
- математичка писменост – читање, интерпретирање и решавање на даден проблем со организирање и толкување на дадени информации и избирање на метод за решавање;
- писменост во природните науки – препознавање на научни прашања, користење на научни знаења, идентификување на содржината во научните истражувања и поврзување на научните податоци со докази и заклучоци.

PISA е циклична континуирана програма која дава увид во образовните политики и практики и помага во следењето на трендовите во стекнување на знаења и вештини кај учениците на иста возраст во различни земји и различни демографски подгрупи во секоја држава.

Преку PISA истражувањето учениците треба да одговорат на две прашања:

- Што знам?
- Што можам да направам со моето знаење?

Оваа проценка не потврдува само дали учениците можат да го репродуцираат своето знаење, туку испитува и колку добро можат да го екстраполираат (искористат) своето знаење од она што го научиле и колку можат да го применат тоа знаење во непознати ситуации, во училиште и надвор од него.

Програмата за меѓународно оценување на учениците – PISA е организирана од страна на Организацијата за економска соработка и развој (OECD – Organization for Economic Co-operation and Development). Оваа студија за прв пат започна да се спроведува во 1997 година со првиот циклус мерење во ПИСА2000.

Оваа збирка на задачи содржи примери на ослободени ајтеми од сите циклуси на ПИСА кои се реализирале на хартија.

Резултатите од спроведената студија овозможуваат да се добијат валидни податоци за тоа колку добро учениците се подготвени за живот во модерни општества по завршување на училиштето, ставајќи акцент на применливоста на знаењата, вештините и компетенциите кои ги стекнале во текот на образовниот процес, а не колку добро учениците ги совладале наставните содржини што се предвидени со наставните програми и колкаво е фактографското меморирано знаење. При мерењето со оваа студија не само што се утврдува дали учениците можат да го репродуцираат своето знаење, туку и се утврдува дали учениците можат да го користат наученото и истото да го применат како знаење во непозната средина, во и надвор од училиште. Овој пристап го одразува фактот дека модерните држави не ги наградуваат поединците за она што го знаат, туку за тоа што можат да направат со своето знаење. Воедно се добиваат сознанија и за социо-економските и образовните фактори кои влијаат на постигањата на учениците.

Преку PISA истражувањето треба да добиеме одговор колку учениците на петнаесетгодишна возраст знаат и се оспособени да го применуваат сопственото знаење.

Резултатите од ПИСА им овозможуваат на креаторите на образовните политики ширум светот да:

- го измерат знаењето и вештините на учениците во нивната земја во споредба со оние во други земји;
- постават цели кои се мерливи и постигнати во други образовни системи;
- учат од политиките и практиките применети на друго место, односно да се учи од политиките и праксите на државите кои покажале подобрување.

Иако ПИСА не може да ги идентификува причинско-последичните односи помеѓу политиките/практиките и резултатите на учениците, таа им покажува на едукаторите, креаторите на политики и заинтересираната јавност како образовните системи се слични и различни - и што тоа значи за учениците.

Постигањата на учениците од секое подрачје во ПИСА се претставуваат во однос на нивото на знаење, при што нивото 6 е највисоко ниво на скалата на ПИСА, а нивото 1 и сè под тоа најниско ниво.

Табела 1. Нивоа на постигања во подрачјето читање со разбирање во ПИСА

Ниво	Највисок број на поени	Опис на нивото
6	698	Ученикот од ова ниво најчесто може да направи повеќе заклучоци, споредби и контрасти кои се детални и прецизни поврзувајќи скриени информации кои не се директно поврзани со барањето на задачата. Барањата во овие задачи бараат демонстрација на целосно и детално разбирање на еден или повеќе текстови при што може да вклучуваат интегрирање на спротиставени информации од повеќе од еден текст. Од ученикот се бара да се справи со непознати идеи, во присуство на доминантни поттикнувачки информации и да генерира апстрактни категории за толкувања при донесување на заклучоци. Овие задачи го поттикнуваат ученикот да претпоставува или критички да го оценува сложениот текст на некоја непозната тема, земајќи во предвид повеќе критериуми или перспективи со примена на софистицирани разбирања и знаења надвор од текстот. Значаен услов за соодветен пристап во одговарање на задачите на ова ниво е прецизноста на анализата и насочување на целосното внимание на деталите што се незабележливи во текстовите.
5	626	Во ова ниво се вклучуваат информации кои од ученикот бараат да ги лоцира и да ги организира деловите од длабоко скриени информации за да може да одреди кои од тие информации во текстот се релевантни со постојано движење низ текстот. Ученикот исто така може да одговори на индиректни прашања со тоа што ќе ја наведе врската помеѓу прашањето со делови од информациите дистрибуирани во или низ повеќе текстови и извори.

		Рефлексивните (мисловни) задачи бараат критичко оценување или формулација на хипотеза, повикувајќи се на специјализирано (конкретно) знаење. И двете, и интерпретативните и рефлексивните задачи, бараат целосно и детално разбирање на текст чија содржина или форма е непозната. Ученикот може да утврди разлика помеѓу содржината и целта, и помеѓу фактите и мислењето што што се однесува на сложени или апстрактни изјави. Ученикот исто така може да извлече заклучоци во врска со веродостојноста на информациите или заклучоците понудени во дел од текстот. За сите аспекти на читањето, задачите на ова ниво обично вклучуваат справување со концепти кои се спротивни на очекувањата.
4	553	Во ова ниво од ученикот се бара да ги лоцира и да ги организира деловите во текстот во кои се наоѓаат скриени информации (да го одреди контекстот во содржината). Со овие задачи ученикот покажува дека може да разбере проширени пасуси во еден или повеќе текстови. Со некои задачи, од ова ниво, се бара толкување на значењето на нијансите во јазикот на дел од текстот во однос на целината на текстот. Ученикот од ова ниво (или задачи за толкување) покажува разбирање и примена на категории и информации во непознат контекст. Овие задачи од ученикот бараат да користи формално или претпоставено знаење за да може критички да го оцени текстот. Ученикот може да ги спореди и спротивстави тврдењата направени во неколку текстови и да ја процени веродостојноста на изворот заснован на посочени критериуми. За да одговори на овие задачи ученикот треба да покаже точно разбирање на долги или сложени текстови чија содржина или форма може да е непозната. Текстовите на ниво 4 често се долги или сложени, и нивната содржина или форма може да не е стандардна и истите да содржат индиректни или имплицитни знаци.
3	480	Ученикот од ова ниво може да лоцира, а во некои случаи и да го препознае соодносот помеѓу неколку делови од информациите кои мора да одговараат на повеќе услови. Ученикот треба да интегрира информации од неколку видови на текст, со цел да се идентификува главната идеја, да го разбере односот или да го толкува значењето на некој збор или фраза. Во ова ниво се очекува ученикот да зема предвид многу опции за споредба, за спротивставување или за категоризација на информациите. Често бараната информација не е истакната или има идеи кои се спротивни на очекувањата или се негативно формулирани. Задачите на ниво 3 бараат од ученикот да земе предвид многу карактеристики при споредување, контраст или категоризација на информациите. Потребните информации често не се истакнати или може да има повеќе

		блиски по значење информации или истите да се негативно формулирани.
2	407	Во ниво 3 ученикот може да лоцира дел или повеќе делови од информациите, кои може ќе се потребни за да донесе заклучок или ќе треба да исполни неколку услови за да го открие одговорот. Се очекува ученикот да ја препознава главната идеја во текстот, да ги разбира односите или толкувањето на значењето во ограничен дел од текстот кога информациите не се истакнати, па ученикот мора да направи заклучоци на ниско ниво. Задачите на ова ниво може да вклучат споредби или контрасти врз основа на една карактеристика во текстот. Типичните рефлексивни задачи на ова ниво бараат ученикот да направи споредба или да го поврзе текстот со своето неформалното знаење, користејќи лично искуство и ставови.
1a	335	Ученикот во ова ниво може да лоцира еден или повеќе независни делови од експлицитно дадени информации; да ја препознае главната тема или пораката на авторот на текстот за позната тема, или да направи едноставно поврзување помеѓу информациите во текстот поврзувајќи го секојдневното знаење. Обично потребните информации во текстот се познати и ако има малку информации, доколку ги има, тие се различни по важност. Ученикот е експлицитно насочен во разгледување на релевантните фактори во задачата и во текстот. Ученикот на ниво 1a може да размислува за целокупната намена и за релативната важност на информациите (на пр.: Главната идеја наспроти несуштинските детали) во едноставни текстови што содржат експлицитни индикации.
1b	262	Ученикот во ова ниво може да лоцира еден дел во експлицитно дадена информација која е на видно место во краток, синтаксички едноставен текст со познат контекст и текст, како што е наративен или едноставна листа. Ученикот исто така може буквално да го толкува значењето на текстовите со правење едноставни врски помеѓу соседните делови од информации во прашањето и / или текстот. Текстот обично претставува поддршка за ученикот, затоа што има повторување на информациите, фотографии или познати симболи. Во текстот има минимални сложени информации.
1c	189	Ученикот од ниво 1в може да го разбере и потврди значењето на кратки, синтаксички едноставни реченици на буквално ниво и да чита за јасна и едноставна намена во ограничено време. Задачите на ова ниво вклучуваат едноставен вокабулар и синтаксички структури.

ПРИМЕРИ НА ЗАДАЧИ

АМАНДА И ВОЈВОТКИЊАТА

На следниве две страници има два текста. Текстот 1 е извадок од една драма на Жан Ануј, а Текстот 2 дава дефиниции на театарски професии. Погледај ги текстовите и одговори на прашањата што следат!

ТЕКСТ 1

АМАНДА И ВОЈВОТКИЊАТА

Резиме: По смртта на Леокадија, Принцот, кој бил заљубен во неа, не можел да се утеша. Во една продавница со име *Одвоени срца*, Војвоткињата која му била тетка на принцот, сретнала една млада продавачка Аманда, која, неверојатно, личела на Леокадија. Војвоткињата сака Аманда да ѝ помогне да го ослободат Принцот од спомените што не му даваат мир.

Крстопат на патчиња во замокот, кружна клупа
околу еден мал обелиск... се спушта вечер ...

АМАНДА

Сè уште не разбирам. Што можам да сторам за
него, госпоѓо? Не можам да поверувам дека
вие сте можеле да помислите дека... И зошто
јас? Јас не сум особено убава. Па дури иако
некој е многу убав – кој би можел така
одеднаш да застане меѓу него и неговите
спомени?

ВОЈВОТКИЊАТА

Никој, освен ти.

АМАНДА, искрено изненадена.

Јас?

ВОЈВОТКИЊАТА

Светов е толку будалест, дете мое. Тој гледа
само паради, гестови, и обележја на функции...
тоа мора да е заради тоа што никој тоа не ти го
кажал. Но, срцево досега не ме излажало – Јас
скоро извикнав во продавницата Одвоени
срца кога за првпат те видов. За некој кој знае
нешто повеќе за неа отколку само за нејзиниот
лик во јавноста, ти си жива слика на Леокадија.
*Тишина! Вечерните птици ја преземаат
песната од оние попладневните. Градината*

*е исполнета со сенки и црцорењето на
птиците.*

АМАНДА, многу нежно

Јас навистина мислам дека не можам, госпоѓо.
Немам ништо, јас сум ништо, а оние
љубовници... тоа беше **мојата** фантазија, зар
не гледате!

*Станува. Пред да замине го подига своето
мало куферче.*

ВОЈВОТКИЊАТА, исто така нежно, но
заморно

Се разбира, драга моја. Се извинувам.

*И таа станува, исто така, со тешкотии,
како некоја стара жена. Се слуша звонче од
велосипед во вечерниот воздух; таа почнува
прва.*

Слушај ... тоа е тој! Покажи му се. Потпрена врз
овој мал обелиск каде што тој за првпат ја
видел неа. Нека те види и тебе, дури и ако ова
е само еднаш, нека извикне, нека наеднаш се
заинтересира за оваа сличност, во ова
лукавство коешто ќе му го признаам нему утре
и за кое тој ќе ме замрази – ако за ништо
друго, туку за оваа мртва девојка која ќе го
оттргне од мене во некој од следниве денови.
Сигурна сум...*(Ја фаќа неа за рака.)* Ќе го

сториш тоа, нели? Те молам најпонижно, млада девојко. *(Гледа во неа, со преколнувачки поглед, и брзо додава:)* И тогаш, на тој начин и ти ќе го видиш него, исто така. И... чувствувам дека пак црвенеам кажувајќи ти го ова тебе - животот е премногу будалест. Ова е третпат што црвенеам во шеесет години, а вторпат во десетина минути - ќе го видиш него, и ако тој некогаш (а зошто не него, бидејќи е убав и шармантен и нема да биде првиот?) ако тој било кога има добра среќа, за себе и за мене, да те засака само за момент...*Свончето повторно се слуша во сенките, но сега многу близу.*

АМАНДА, *(со шепот)*

Што треба да му речам?

ВОЈВОТКИЊАТА, *(стискајќи ја за рака)*

Просто речи: „Извинете, Господине, ќе можете ли да ми го покажете патот кон морето?“

Таа брзо оди кон подебелите сенки на дрвјата. Токму навреме. Се гледа бледа магличавост. Тоа е Принцот на својот велосипед. Минува покрај бледата магличавост на Аманда покрај обелискот. Таа почнува да мрмори.

АМАНДА

Извинете ме, Господине ...

(Тој застанува, се симнува од велосипедот, ја симнува капата и гледа во неа).

ПРИНЦОТ

Да?

АМАНДА

Можете ли да ми го покажете патот кон морето?

ПРИНЦОТ

Одете по второто патче што свртува лево од вас.

(Тој се поклонува, натажено и љубезно, се качува повторно на велосипедот и вози натаму. Во далечината повторно се слуша свончето. Војвоткињата излегува од сенките, како некоја многу стара жена).

АМАНДА, *нежно, по извесно време*

Тој не ме препозна ...

ВОЈВОТКИЊАТА

Беше темно ... А, кој знае каква претстава има тој за нејзиното лице во своите сништа? *(Прашува срамежливо:)* Последниот воз си замина, млада дамо. Во секој случај, зар не сакаш да останеш во замоков вечерва?

АМАНДА, *(со чуден глас)*

Да, госпоѓо.

Наполно е темно. Тие двете не можат повеќе да се видат во сенките, но можат да се слушнат само огромните дрва во дворот.

ПАЃА ЗАВЕСАТА

ТЕКСТ 2

ДЕФИНИЦИИ НА НЕКОИ ТЕТАРСКИ ПРОФЕСИИ

Глумец: Игра некоја личност на сцена.

Режисер: Ги контролира и врши надзор над сите аспекти на претставата. Тој не само што го определува местото на глумците, туку тој го организира и нивното појавување и излегување од сцената и ја режира нивната глума, но исто така како треба да се интерпретира сценариото.

Костимографи: ги изготвуваат облеките според извесен модел.

Сценограф: ги изготвува нацртите на макетите на декорациите и костумите. Овие макети потоа се изработуваат во вистинска големина во работилницата.

Организатор: одговорен за набавка на потребниот инвентар. Зборот инвентар се користи за сè она што може да се преместува: фотелји, писма, ламби, букети цвеќе итн. Декорациите и костумите не се инвентар.

Звукооператор: одговорен за сите звучни ефекти што се потребни за продукцијата. Тој ги контролира нив за време на претставата.

Помошник за осветлување или техничар за осветлување: одговорен за осветлувањето. Тој исто така го контролира осветлувањето за време на претставата. Осветлувањето е толку префинето што еден добро опремен театар може за осветлување да вработува до десет техничари.

Прашање 1/5

На што се однесува овој извадок од претставата?

Војвоткињата смислува еден трик

- A. како да го натера Принцот да доаѓа кај неа и да ја гледа почесто
- B. како да го натера Принцот да се одлучи и најпосле да се ожени
- B. како да ја придобие Аманда да го натера Принцот да ја заборави својата тага
- Г. како да ја придобие Аманда да дојде да живее со неа во замокот

Прашање 2/5

Во сценариото за претставата, покрај зборовите што треба да ги говорат глумците, има и упатства коишто глумците и театарските техничари треба да ги следат.

Како може таквите упатства да се препознаат во сценариото?

.....

Прашање 3/5

На долната табела има список на театарски техничари, вклучени во поставувањето на овој извадок од *Леокадија*. Дополни ја табелата, покажувајќи на една сценска режија од ТЕКСТОТ 1 која бара вклучување на секој од техничарите.

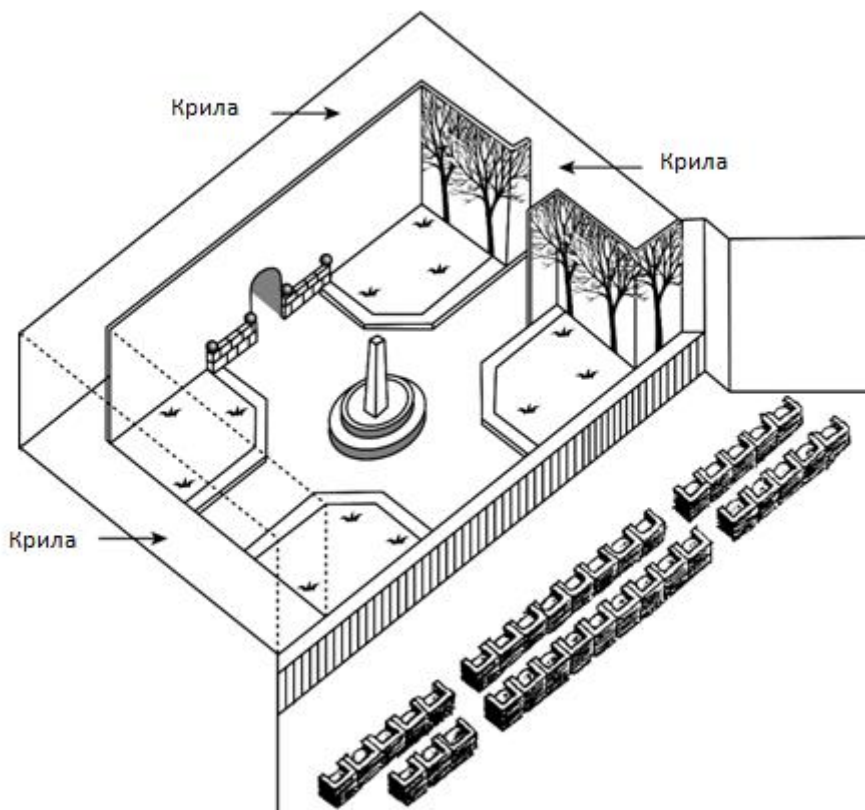
Првиот пример е веќе направен за тебе.

Театарски техничари	Сценска режија
сценарист	кружна клупа околу еден мал обелиск
организатор	
звукооператор	
техничар за осветлување	

Прашање 4/5

Режисерот ја определува положбата на глумците на сцената. На еден дијаграм, режисерот ја прикажува Аманда со буквата А, а Војвоткињата со буквата Д.

Постави едно А и едно Д на следниов дијаграм на сцената за да покажеш приближно каде се Аманда и Војвоткињата кога пристигнува Принцот.

Прашање 5/5

Кон крајот на извадокот од претставата, Аманда вели: „Тој не ме препозна...”

Што мисли таа да каже со тоа?

- А. Дека Принцот не погледнал во Аманда
- Б. Дека Принцот не сфатил дека Аманда била продавачка
- В. Дека Принцот не сфатил дека веќе ја имал сретнато Аманда
- Г. Дека Принцот не забележал дека Аманда личела на Леокадија

ГРАФИТИ

Вријам од лутина додека го чистат и го бојадисуваат училишниот сид веќе по четврти пат за се отстранат графитите. Креативноста е за восхит, но луѓето треба да најдат такви начини за самоизразување коишто нема да му причинат посебни трошоци на општеството.

Зошто им го расипувате угледот на младите луѓе, цртајќи графити онаму каде што тоа е забрането?

Професионалните уметници не ги закачуваат своите слики по улици, нели? Наместо тоа, тие бараат фондови и се стекнуваат со слава преку легални изложби.

Според мене, зградите, оградите и клупите во парковите се самите по себе уметнички дела. Навистина е жално да се расипува ваквата архитектура со графити и што е уште повеќе, нивната метода го уништува озонскиот слој. Навистина, не можам да разберам зошто ваквите криминални уметници постојано се трудат да „творат“ кога нивните „уметнички дела“ секогаш одново и одново се отстрануваат.

Хелга

Не постои објаснение за вкусот. Општеството е преполно со средства за комуницирање и рекламирање. Натписи на фирми и имиња на продавници. Големи наметливи постери по улиците. Дали се тие прифатливи? Да, во најголем дел. Дали графитите се прифатливи? Некои луѓе велат да, други не!

Кој ја плаќа цената за графитите? Кој на крајот ја плаќа цената за рекламите? Точно! Потрошувачот!

Дали луѓето кои ги поставиле рекламните плакати, побарале од вас дозвола за тоа? Не! Тогаш, дали тоа треба да го прават и оние кои цртаат графити? Дали тоа не е само прашање на комуникација – вашето сопствено име, имињата на банди и големи уметнички дела изложени на улица?

Помислете само на штрафестите и карираните алишта што се појавија во продавниците пред неколку години. И облеките за скијање. Шарите и боите беа украдени директно од цветните бетонски сидови. Многу е забавно што ваквите шари и бои се прифаќат и ним им се восхитуваат додека пак графитите со ист стил се сметаат за страшни.

Ова се тешки времиња за уметноста.

Софија

Двете писма од претходната страница се добиени преку Интернет и се однесуваат на графитите. Графитите се нелегален начин на сликање и пишување по сидови и на други места. Погледај ги писмата за да одговориш на прашањавата што се дадени подолу!

Прашање 1/4

Целта на секое од овие писма е:

- А. да објасни што се тоа графити
- Б. да презентира нечие мислење за графитите
- В. да ја демонстрира популарноста на графитите
- Г. да им покаже на луѓето колку многу се троши за да се отстранат графитите

Прашање 2/4

Зошто Софија укажува на рекламирањето?

.....

.....

Прашање 3/4

Со кој од овие два автори на писмата ти се согласуваш? Објасни го твојот одговор, користејќи **лично твои зборови** за да укажеш на она што е кажано во едното или во двете писма!

.....

Прашање 4/4

Може да зборуваме за тоа што пишува во писмото (неговата содржина).

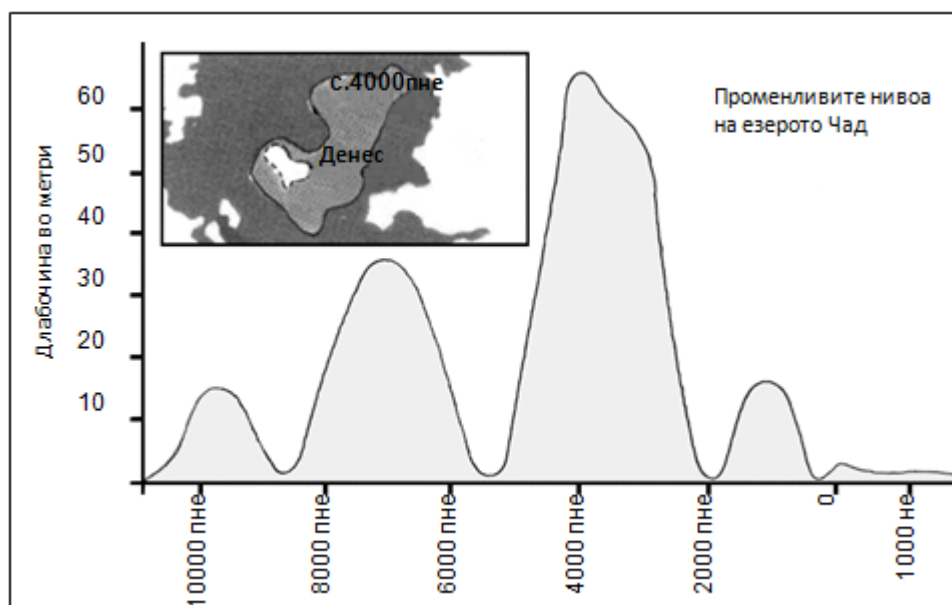
Може да зборуваме за начинот на кој писмото е напишано (неговиот стил).

Без оглед на тоа со кое писмо се сложуваш, според твоето мислење, кое од нив е подобро? Објасни го својот одговор, укажувајќи на **начинот** на кој едното или двете писма се напишани.

.....

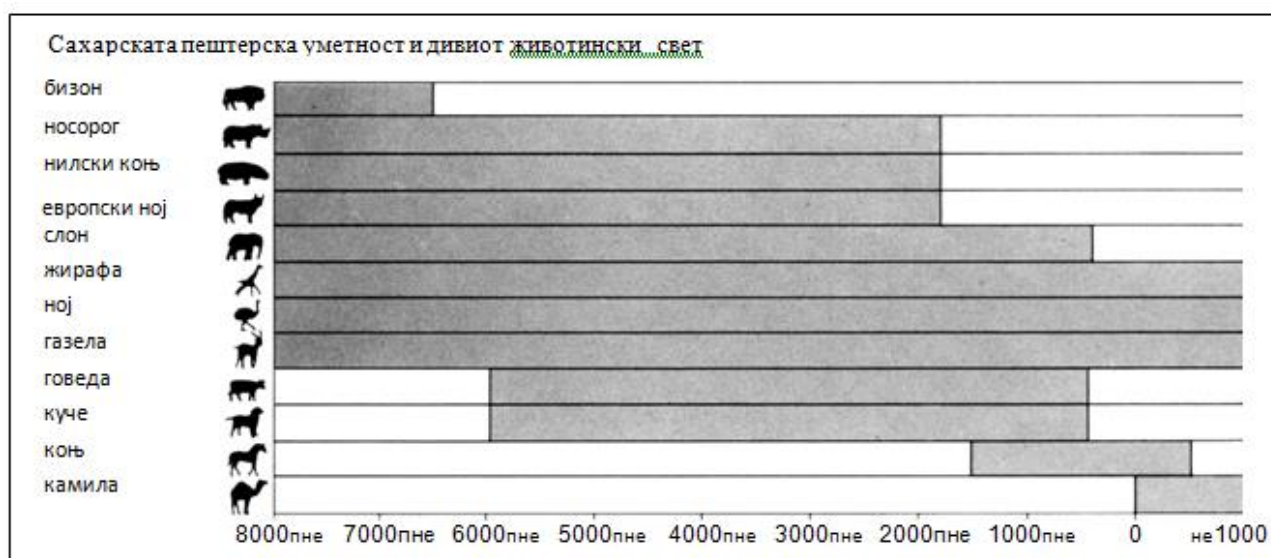
ЕЗЕРОТО ЧАД

Сликата 1 ги покажува променливите нивоа на езерото Чад, во сахарската област на Северна Африка. Езерото Чад сосема исчезнало во околу 20 000 година пред нашата ера, за време на последниот леден период. На околу 11 000 година пред н.е. тоа повторно се појавило. Денес, неговото ниво е приближно исто како што тоа било во 1000 година од нашата ера

Слика 1

Сликата 2 ја покажува сахарската пештерска уметност (стари цртежи или слики најдени по сидовите на пештерите) и променливите шаблони на дивниот животински свет.

Слика 2

За да одговориш на прашањата дадени подолу, од претходната страница користи ги информациите за езерото Чад!

Прашање 1/5

Колкава е денес длабочината на езерото Чад?

- А. Околу два метра
- Б. Околу петнаесет метри
- В. Околу педесет метри
- Г. Тоа сосема е исчезнато
- Д. Таква информација не е дадена

Прашање 2/5

Приближно, во која година започнува графот во Сликата 1?

.....

Прашање 3/5

Зошто авторот одлучил да започне со графот од таа точка?

.....

.....

Прашање 4/5

Сликата 2 се базира на претпоставката дека:

- А. животните во пештерската уметност биле присутни во таа област во времето кога тие биле нацртани
- Б. уметниците кои ги цртале животните биле многу вешти
- В. уметниците кои ги цртале животните можеле да патуваат надалеку
- Г. немало обиди да се припитомат животните кои биле насликани во пештерската уметност.

Прашање 5/5

За ова прашање треба да користиш информации од Сликата 1 и од Сликата 2.

Исчезнувањето на носорогот, нилскиот коњ и европскиот бизон од сахарската пештерска уметност се случило:

- А. на почетокот на последниот Леден период
- Б. во средината на периодот кога езерото Чад било на своето највисоко ниво
- В. откако нивото на езерото Чад почнало да опаѓа во период од преку илјада години
- Г. во почетокот на еден непрекинат сушен период

Што претставува СИЕМ (ЦВНМ)? ЦВНМ е кратенка за Центар за внатрешна и надворешна мобилност, иницијатива на персоналот. Голем број работници од овој оддел работат во ЦВНМ, заедно со членови од други оддели и надворешни консултанти за кариера.

ЦВНМ е достапен за да им помогне на вработените во потрагата по друга работа внатре или надвор од CANCO Компанијата за производство.

Што прави ЦВНМ?

ЦВНМ ги поддржува вработените кои сериозно размислуваат за друга работа преку следниве активности:

*** Банка за податоци за работа**

По интервјуто со вработениот, се внесува информација во базата со податоци што ги следи барателите на работа и отворањето работни места во Canco и во други производствени компании.

*** Водство**

Потенцијалот на вработениот е истражен преку дискусии за советување за кариера.

*** Курсеви**

Курсевите (се организираат во соработка со одделот за информации и обука) кои ќе се занимаваат со барање работа и планирање на кариера.

*** Проекти за промена на кариерата**

ЦВНМ поддржува и координира проекти за да им помогне на вработените да се подготват за нови кариери и нови перспективи.

*** Медијација**

ЦВНМ делува како посредник за вработените на кои им се заканува отпуштање како резултат на реорганизација и помага при изнаоѓање на нови позиции кога е потребно.

*** Колку чини ЦВНМ?**

Плаќањето се утврдува во консултација со одделот каде што работите. Голем број на услуги на ЦВНМ се бесплатни. Може да ви биде побарано и да платите, или во пари или во време.

*** Како работи ЦВНМ?**

ЦВНМ им помага на вработените кои сериозно размислуваат за друга работа во рамките или надвор од компанијата. Тој процес започнува со поднесување на апликација. Дискусија со советник за вработените исто така може да биде корисна. Очигледно е дека прво треба да разговарате со советникот за вашите желби и за внатрешните можности во врска со вашата кариера. Советникот е запознаен со вашите способности и со развојот во вашата единица.

Контактот со ЦВНМ во секој случај се прави преку советник за персонал. Тој или таа ја средува апликацијата за вас, по што сте поканети на дискусија со претставник на ЦВНМ.

За повеќе информации

Одделот за персонал може да ви даде повеќе информации.

Користете ја изјавата од Кадровско одделение погоре за да одговорите на следниве прашања.

Прашање 1/2

Според најавата, каде би можеле да добиете повеќе информации за ЦВНМ?

.....

.....

Прашање 2/2

Наведете два начина на кои ЦВНМ им помага на луѓето кои ќе ги загубат своите работни места заради реорганизација на одделот.

.....

.....

ПОДАРОК

Колку ли денови, се прашуваше таа, седи вака, гледајќи како студената кафена вода се качува полека нагоре по стрмниот брег што се рони. Едвај можеше да се присети кога почнал дождот да врне доаѓајќи преку мочуриштето од југ и чукајќи врз фасадата на нејзината куќа. Потоа, реката почна да надоаѓа, во почетокот полека сè додека на крајот не запре и не почна да се враќа. Од час на час таа се лизгаше врз притоците и рововите и се истураше врз ниските места. Ноќта, додека таа спиеше, реката го поплави патот и ја опколи така што таа остана сама. Нејзиниот чамец беше однесен, а куќата изгледаше како парче нанос задржан на стрмен брег. Сега водата допираше дури и до потпирачите на штиците намачкани со катран. И таа сè уште надоаѓаше.

Дотаму до каде и допираше погледот, до врвовите на дрвјата каде порано се наоѓаа бреговите на спротивната страна. Мочуриштето изгледаше како пусто море, облеано со пороен дожд, а реката беше загубена некаде во неговото огромно пространство. Нејзината куќа со својата бродска основа била изградена да издржи токму таква поплава, ако било кога таква наиде, но сега таа беше стара. Можеби штиците под неа се делумно скапани, можеби кабелот којшто ја држеше куќата врзана за големиот жив даб ќе се олабави и ќе ја откачи неа да сврти по течението, по патот по кој исчезна и нејзиниот чамец.

Овде сега никој не можеше да дојде. Таа можеше да вика, но беше бесполезно, бидејќи никој не можеше да ја чуе. Надолу по должината и ширината на мочуриштето некои луѓе се бореа да спасат барем малку од она што можеа, а можеби дури и својот сопствен живот. Виде како една цела куќа плови покрај неа, беше тоа толку мирно, што ја потсети како да седи на некој погреб. Тогаш си помисли кога ја виде дека знае чија е куќата. И беше непријатно, гледајќи ја така носена од водата, но сопствениците, веројатно веќе избегале на некое повисоко место. Подоцна, кога дождот и темнината почнаа да притискаат, слушна рикање на пантер нагоре по реката.

Сега ѝ се чинеше дека куќата се тресе околу неа како таа да е нешто живо. Ја испружи раката и дофати една ламба којашто се превртуваше од масата покрај нејзиниот кревет и ја стави неа меѓу нозе за да ја држи цврсто. Тогаш крцкајќи и стенкајќи од напор, куќата се ослободи од глината, заплови слободно, движејќи се како затка и нишајќи се полека влечена од реката. Заринка на работ од речното корито. Нишајќи се де на една де на друга страна, куќата се поместуваше по должината на своето сидриште. Се слушна удар и негодување на старата дрвена конструкција, а потоа пауза. Полека водената струја ја ослободи куќата и ја пушти да се ниша наназад, стружејќи долж своето лежиште. Нејзе ѝ се зеде здивот и седеше така долго време, чувствувајќи ги бавните висечки замавнувања. Темнината се просејуваше низ непрестајниот дожд, и, со главата во рацете, таа заспа држејќи се за својот кревет.

Некое време во ноќта ја разбуди трескот, еден толку мачен шум од којшто таа скокна на нозе уште пред да се разбуди. Можеше да чуе како нешто се движи, нешто големо, кое правеше некакви шумови на копање и метење. Можеби тоа беше некоја друга куќа. Потоа тоа удри, не со челото, туку одбивајќи се и лизгајќи се по должината на нејзината куќа. Тоа беше некое дрво. Се слушаше како гранките и лисјата се кинат и продолжуваат низ течението, оставајќи ги зад

себе само дождот и шумот на плискавата вода на поплавата. Тоа беа шумови што сега беа присутни постојано и коишто се чинеше дека се дел од тишината. Стуткана на креветот, таа беше скоро повторно заспана кога слушна еден друг шум, којшто овој пат беше толку близу како да беше во собата. Зјапајќи во темнината, таа внимателно се испружи назад на креветот сè додека со раката не го зграпчи студеното тело на пушката. Тогаш клекната на перницата ѝ ја стави пушката меѓу колената. „Кој е таму?“ – викна таа.

Одговорот беше некако рикање, но помалку крекливо коешто звучеше уморно и потоа заврши во празната тишина. Таа се повлече назад на креветот. Што и да беше тоа нешто, таа можеше да го слушне како се движи по тремот. Зачкрипеа штиците и таа слушна шумови на предмети што се превртуваат. Се слушна гребење по сидот како да тоа нешто сака да пробие пат за внатре. Сега таа знаеше што е тоа, беше тоа една голема мачка, донесена од откорнатото дрво што пред тоа мина покрај неа. И дојде со поплавата, како подарок.

Несвесно си ја притисна раката на лицето и долж стегнатото грло. Пушката се нишаше преку нејзините колена. Никогаш во својот живот не беше видела пантер. Таа беше слушала за нив од други луѓе, го слушала нивното рикање како некако страдање во далечината. Мачката повторно почна да гребе по сидот, тропажќи по прозорецот до вратата. Сè додека внимава на прозорецот и ја држи мачката опкружена со сидот и водата, како во кафез, ќе биде безбедна. Надвор, животното застана за да си ги наостри канџите врз 'рџосаната надворешна преграда. Одвреме - навреме тоа квичеше и 'ржеше.

Кога најпосле светлината се процеди низ дождот, доаѓајќи како некаков друг вид темнина, таа сè уште седеше на креветот, стуткана и студена. Нејзините раце, навикнати на веслање по реката, ја болеа од тоа што ја држеше пушката без да се помрдне. Едвај можеше да си дозволи да мрдне од страв дека било каков шум може да ја осили мачката. Вкочането, таа се нишаше заедно со движењето на куќата. Дождот сè уште паѓаше како да нема никогаш да престане. Најпосле, низ сивата светлина можеше да ја види поплавата, покриена со жабурчиња од дожд а таму далеку и маглестата форма на потопените врвови од дрвјата. Сега мачката не се движеше. Можеби си отишла. Ставајќи ја пушката на страна, таа се извлече од креветот и отиде бесшумно кон прозорецот. Пантерот сè уште беше таму, клекнат на работ од тремот, загледан во живиот даб, сидриштето на нејзината куќа, како да ги одмерува своите шанси за да скокне на една надвисната гранка. Сега тој не ѝ се чинеше толку страшен кога можеше да го види неговото грубо крзно, полно со гранчиња, неговите прелапнати слабини и истакнатите ребра. Ќе биде лесно да пука во него таму каде што тој лежеше удирајќи со својот долг опаш напред - назад. Додека се враќаше назад за да ја земе пушката, тој се сврти. Без предупредување, без клекнување или затегнување на мускулите, тој скокна врз прозорецот, кршејќи едно стакло. Таа падна назад, и, пригушувајќи го својот врисок и кревајќи ја пушката, пукна низ прозорецот. Сега не можеше да го види пантерот, но знаеше дека го промашила. Тој почна повторно да се движи. Можеше само да фрли брз поглед на неговата глава и лакот на неговиот грб додека тој минуваше крај прозорецот.

Тресејќи се, таа се повлече до креветот и легна. Приспивниот постојан шум на реката и дождот, продорниот студ, ја исцрпеа нејзината намера. Зјапаше во прозорецот и спремна ја држеше пушката. По долго чекање повторно отиде да погледне. Пантерот беше заспал со главата на шепите, како некоја домашна мачка. За првпат откако започнаа дождовите, таа сакаше да заплаче, за себе, за сите луѓе, за сè во поплавата. Лизгајќи се во креветот, го повлече

јорганот околу нејзиното рамо. Требаше да излезе надвор уште кога за тоа имаше можност додека патиштата беа сè уште отворени или уште пред нејзиниот чамец да биде однесен од водата. Додека се нишаше напред-назад заедно со нишањето на куќата, една длабока болка во стомакот ја потсети дека немаше јадено. Не можеше да се сети од кога. Исто како и мачката и таа беше прегладнета. Враќајќи се внимателно во кујната, запали оган со неколкуте останати гранчиња дрва. Ако поплавата потрае, ќе треба да ја изгори столицата, а можеби дури и масата. Симнувајќи го останатиот дел од чадената шунка од таванот, исече тенки парчиња од потемнетото црвено месо и ги стави во тава. Од мирисот на прженото месо доби вртоглавица. Имаше и бајати бисквити од последниот пат кога готвеше, а можеше да свари и кафе. Имаше доволно вода.

Додека ја приготвуваше храната, скоро заборави на мачката сè додека таа не почна да квичи. И таа беше гладна. „Остави ме да јадам!“ - му викна таа на пантерот, „а потоа ќе се погрижам и за тебе“. И тивко се насмеа. Додека повторно го обесуваше останатиот дел од шунката на клинецот, мачката за’ржа со длабок грлен татнеж од кој рацете почнаа да ѝ се тресат.

Откако се најаде, отиде повторно до креветот и ја зеде пушката. Сега куќата се беше кренала толку високо што повеќе не гребеше по стрмниот брег кога се извлече нишајќи се од реката. Храната беше ја згреала. Ќе може да се ослободи од мачката додека сè уште има дневна светлина што виси во дождот. Доползе полека до прозорецот. Тој беше сè уште таму, мјаукајќи и почнувајќи да се движи по тремот. Таа долго време зјапаше во него и не беше уплашена. Потоа без да мисли што прави, ја остави пушката настрана и тргна околу работ на креветот кон кујната. Зад неа вознемирено се движеше и мачката. Го симна она што беше останато од шунката и упатувајќи се назад преку подот што се нишаше кон прозорецот, му ја турна низ скршениот прозорец. Од другата страна се слушна гладно ржење и нешто како шок премина од животното во неа. Зашеметена од тоа што беше го направила, се повлече до креветот. Можеше да го чуе шумот на пантерот додека тој го кинеше месото. Куќата околу неа се нишаше.

Следниот пат, кога се разбуди, знаеше веднаш дека сè е сменето. Дождот беше престанал. Го чувствуваше помрднувањето на куќата, но таа повеќе не се нишаше од поплавата. Отворајќи ја вратата, низ скинатата преграда виде еден сосема друг свет. Куќата стоеше на стрмниот брег онаму каде што и секогаш се наоѓаше. Неколку метри подолу, реката сè уште течеше како буица, но таа не покриваше повеќе од неколку метри меѓу куќата и живиот даб. А беше заминала и мачката. Имаше траги кои водеа од тремот кон живиот даб и несомнено кон мочуриштето, беа нејасни и скоро исчезнуваа во меката кал. А таму на тремот, изгризено до белината, се наоѓаше она што беше останало од шунката.

Користи го расказот „Подарокот“, даден на претходните три страници за да одговориш на прашањата што следат! (Ќе забележиш дека броевите на редовите што се дадени на маргината се да ти помогнат да ги најдеш оние делови што се однесуваат на прашањата.)

Прашање 1/7

Во каква ситуација е жената на почетокот од расказот?

- А. Таа е премногу слаба за да ја напушти куќата после неколку дена без храна.
- Б. Таа се брани од некое диво животно.
- В. Нејзината куќа е опкружена со вода од поплавата.
- Г. Надојдената река ја збриша нејзината куќа.

Прашање 2/7

Кога жената вели “а потоа ќе се погрижам и за тебе” (ред 85) таа

- А. е сигурна дека мачката нема да ја повреди
- Б. се обидува да ја заплаши мачката
- В. има намера да ја отепа мачката
- Г. планира да и даде храна на мачката

Прашање 3/7

Дали сметаш дека последната реченица од расказот „Подарок” претставува соодветна завршница?

Објасни го твојот одговор, покажувајќи го твоето разбирање за тоа како последната реченица е поврзана со значењето на расказот!

.....

.....

.....

Прашање 4/7

„Тогаш крцкајќи и стенкајќи од напор куќата се ослободи од,...” (ред 24-25)

Што се случи со куќата во овој дел од расказот?

- А. Таа се распадна.
- Б. Таа почна да плови.
- В. Удри во дабовото дрво.
- Г. Потона на дното од реката.

Прашање 5/7

Еве неколку од првите карактеристики за пантерот во расказот.

„ја разбуди трескот, еден толку мачен шум ..” (ред 32)

„Одговорот беше некакво рикање, но помалку крекливо, коешто звучеше уморно ... (ред 42)

„Таа беше го слушала нивното рикање, како некакво страдање, во далечината” (ред 49–50)

Имајќи го предвид она што се случува во останатиот дел од расказот, зошто сметаш дека авторот избрал да го претстави пантерот со вакви описи?

.....

.....

Прашање 6/7

Според расказот која била причината за жената да му даде храна на пантерот?

.....

.....

Прашање 7/7

Еве дел од разговорот меѓу двајца луѓе кои го прочитале “Подарок”.

Дај доказ од расказот којшто покажува како секој од овие двајца говорници може да го оправда своето сопствено гледиште!

Говорник 1

.....

Говорник 2

.....

**Извршено е убиство
но осомничениот
одрекува се. Тој
тврди дека не ја
познава жртвата.
Вели дека никогаш
не ја познавал,
никогаш не и се
доближил, никогаш
не ја допрел...
Полицијата и
судијата се убедени
дека тој не ја
кажува вистината.
Но како тоа да се
докаже?**

На местото на злосторство, истражувачите собирале делови од секаков доказан материјал што може да се замисли: влакна од ткаенини, влакна од коса, отисоци од прсти, догорчиња од цигари... Неколкуте влакна најдени во јакната на жртвата се црвени. И тие необично личат на оние на осомничениот. Ако може да се докаже дека овие влакна се навистина негови, тогаш ова би било доказ дека тој всушност се сретнал со жртвата.

Секоја индивидуа е единствена. Стручњаци се фатија за работа. Тие испитуваа неколку клетки на коренот од овие влакна и неколку крвни клетки на осомничениот. Во јадрото на секоја клетка од нашиот организам има DNA. Што е тоа? DNA е како ѓердан направен од две преплетени нишки бисери. Замислете дека овие бисери се во четири различни

преплетени според еден посебен редослед. Кај секоја индивидуа овој редослед е сосема ист кај сите клетки во организмот: како оние кај палецот на ногата, така и оние на црниот дроб и оние на желудникот или крвта. Но редоследот на бисерите се разликува од едно лице до друго. Ако се знае бројот на бисерите испреплетени на овој начин, има многу мала можност две лица да имаат иста DNA, со исклучок на идентичните близнаци.

Единствената за секој поединец, DNA на тој начин претставува неков вид генетска лична карта.

Затоа генетичарите се во можност да ја споредат личната карта на осомничениот (одредена според неговата крв) со онаа на лицето со црвена коса. Ако генетската карта е иста, тие ќе знаат дека осомничениот навистина бил во близина на жртвата за која рекол

Се почесто во случаи на сексуални насилства, убиство, кражба или друг криминал, полицијата врши генетска анализа. Зошто? Прави обид да најде доказ за контактот меѓу две лица, два предмети или меѓу некое лице и некој предмет. Докажувањето на ваквиот контакт е многу корисно за истрагата. Но тоа не мора да претставува доказ за злосторство. Тоа е само еден дел од многуте други докази.

Ане Версаилес

Се состоиме од милијарди клетки

Секое живо суштество се состои од многу клетки. Всушност секоја клетка е многу ситна. Може да се каже и дека таа е микроскопска бидејќи може да се види само под микроскоп кој што неа ја зголемува повеќе пати. Секоја клетка има клеточна мембрана и јадро во кое се наоѓа DNA.

Што е генетско?

DNA е составена од извесен број на гени, а секој од нив се состои од илјадници „бисери“. Заедно овие гени ја формираат генетската лична карта на едно лице.

Како се открива генетската лична карта?

Генетичарот зема неколку клетки од основата на влакната најдени на жртвата, или од

плунквата која што останала на крајот од догорчето. Ги става нив во некој продукт кој уништува се околу DNA од клетките. Потоа ја прави истата работа со неколку клетки од крвта на осомничениот. Потоа DNA посбно се подготвува за анализа. Потоа таа се става во специјален гел (колоиден раствор) низ кој се пушта електрична струја. По неколку часа, од него настануваат ленти слични на шифри со линии(како оние на производите што ги купуваме) кои се видливи под специјална ламба. Тогаш шифрата на осомничениот се споредува со онаа од влакната најдени кај жртвата.

Микроскоп во една
полициска
лабораторија

бои и дека илјадници обоени бисери (кои прават еден ген) се

дека никогаш не ја имал сретнато.
Само еден мал доказ

На претходната страница погледај го написот од едно списание за са одговориш на прашањата дадени подолу!

Прашање 1/4

За да ја објасни структурата на DNA, авторот зборува за еден бисерен ѓердан. Како ваквите бисерни ѓердани варираат од една индивидуа до другата?

- А. Тие варираат по должина
- Б. Редоследот на бисерите е различен
- В. Бројот на ѓерданите е различен
- Г. Бојата на бисерите е различна

Прашање 2/4

Која е целта на рамката со наслов „Како се открива генетската лична карта“?

Да се објасни:

- А. што е DNA
- Б. што е штрафеста шифра
- В. како се анализираат клетките за да се открие шемата на DNA
- Г. како може да се докаже дека е извршен некое злосторство

Прашање 3/4

Која е главната цел на авторот?

- А. Да предупреди
- Б. Да забавува
- В. Да информира
- Г. Да убеди

Прашање 4/4

Сликата 2 се базира на претпоставката дека:

- А. животните во пештерската уметност биле присутни во таа област во времето кога тие биле нацртани
- Б. уметниците кои ги цртале животните биле многу вешти
- В. уметниците кои ги цртале животните можеле да патуваат надалеку
- Г. немало обиди да се припитомат животните кои биле насликани во пештерската уметност.

ПРЕТСТАВАТА Е НЕШТОТО

Дејството се случува во замок крај плажа во Италија.

ПРВ ЧИН

Раскошна соба за гости во многу убав замок покрај плажа. Врати од десно и лево. Соба поставена во средина на сцената: кауч, маса и две фотелји. Големи прозорци од задната страна. Свездена ноќ. Темно е на сцената. Кога завесата се крева, слушаеме дека луѓето гласно разговараат зад вратата од лево. Вратата се отвора и влегуваат тројца џентлмени. Еден веднаш ја вклучува светлината. Тие одат во центарот во тишина и стојат околу масата. Тие седат заедно, Гал во фотелјата лево, Тураи во оној од десната, Адам на каучот во средина. Многу долга, скоро непријатна тишина. Удобно се протегаат. Тишина. А тогаш:

Гал

Зошто си толку замислен?

Тураи

Размислувам колку е тешко да се започне претстава. Да се воведат сите главни ликови на почетокот, кога се започнува.

Адам

Претпоставувам дека мора да е тешко.

Тураи

Тоа е ѓаволски тешко. Претставата започнува. Публиката мирува. Актерите влегуваат на сцената и започнува маката. Ќе помине цела вечност, понекогаш дури и четвртина од час пред публиката да открие кој е кој и кој што прави.

Гал

Имате доста необичен мозок. Не можете да ја заборавите вашата професија ниту една минута?

Тураи

Тоа е невозможно.

Гал

Не поминува половина час без да дискутирате за театар, актери, претстави. Постојат и други работи на овој свет.

Тураи

Нема. Јас сум драматург. Тоа е моето проклетство.

Гал

Вие не треба да станете таков роб на вашата професија.

Тураи

Ако не ја совладате, вие сте нејзин роб. Нема средно ниво. Верувај ми, не е никаква шега да започнете добро претставата. Тоа е еден од најтешките проблеми на сценската механика. Веднаш воведување на вашите карактери. Да ја погледнеме оваа сцена овде, тројцата од нас. Тројца господини во смокинзи. Велат дека не влегуваат во оваа просторија во овој голем замок, туку повеќе во сцена, кога започнува претставата. Ќе мора да разговараат за цели не интересни теми сè додека не се појави кои сме ние. Зарем не би било полесно да се започне сето ова со тоа што ќе застанеме и ќе се претставиме? *Станува.* Добро попладне. Тројцата од нас се гости во овој замок. Штотуку пристигнавме од трпезаријата каде што имавме одлична вечера и пиевме две шишиња шампањ. Јас се викам Синдор Тураи, јас сум драматург, триесет години пишувам претстави, тоа е моја професија. Точка. Ти си на ред.

Гал

Станува. Јас се викам Гал, исто така сум драматург. И јас пишувам претстави, и тоа заедно со овој господин. Ние сме познато драматуршко дуо. Читаат сите репродукции на добри комедии и оперети напишани од Гал и Тураи. Секако, ова е моја професија.

Гал и Тураи

Заедно. И овој млад господин ...

Адам

Станува. Овој млад човек е, ако ми дозволите, Алберт Адам, дваесет и пет години, композитор. Ја напишав музиката за вакви џентлмени за нивната последна оперета. Ова е моја прва работа за сцената. Овие двајца постари ангели ме откриле и сега, со нивна помош, би сакал да станам славен. Тие ме поканија во овој замок. Тие ми го дадоа облечениот мантил и смокингот. Со други зборови, јас сум сиромашен и непознат, засега. Освен тоа, јас сум сирак и баба ми ме одгледа. Баба ми почина. Сега сум сам на овој свет. Без име, без пари.

Тураи

Но си млад.

Гал

И надарен.

Адам

И вљубен сум во солистка.

Тураи

Не требаше да го додадеш тоа. Сите во публиката би го сфатиле тоа.

Сите седнаа.

Тураи

Е сега, нели ова би било наједноставниот начин да се започне претстава?

Гал

Ако ни беше дозволено да го сториме ова, би било лесно да се напишат претстави.

Тураи

Верувај ми, не е толку тешко. Само помислете на целата оваа работа како. ...

Гал

Добро, добро, добро, само не почнувајте повторно да зборуваме за театарот. Јас сум задоволен од тоа. Ќе разговараме утре, ако сакате.

„Претставата е НЕШТОТО“ е почеток на претставата на унгарскиот драматург Ференц Молник.

Користете ја „Претставата е НЕШТОТО“ на претходните две страници за да одговорите на следните прашања.

Прашање 1/4

Што правеа ликовите во претставата непосредно пред да се крене завесата?

Прашање 2/4

„Ќе помине цела вечност, понекогаш дури и четвртина од час...“ (ред 30-31)

Според Тураи, зошто четвртина од час е „вечност“?

А. Долго е времето за да се очекува од публиката да седи мирна во преполн театар

- Б. Се чини дека е потребно засекогаш за ситуацијата да се разјасни на почетокот на претстават.
- В. Секогаш изгледа како да му е потребно многу време на драматургот да пишува на почетокот на претставата.
- Г. Изгледа како времето споро да поминува кога важен настан се случува во претставата.

Прашање 3/4

Читател рече: „Адам е веројатно највозбудливиот од трите лика што се во замокот.“

Што може да каже читателот за да го поддржи ова мислење? Користете го текстот за да дадете причина за вашиот одговор.

.....

.....

Прашање 4/4

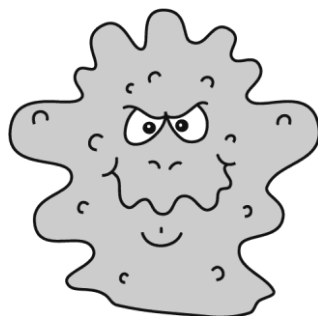
Генерално, што прави драматургот Молнар во овој извадок?

- А. Тој го покажува начинот на кој секој лик ќе ги реши своите проблеми.
- Б. Тој ги натера неговите ликови да покажат каква е вечноста во една претстава.
- В. Тој дава пример за типична и традиционална сцена на отворањето за претстава.
- Г. Тој ги користи ликовите за да реализира еден од своите креативни проблеми.

ПРОГРАМА НА ФИРМАТА АКОЛ ЗА ДОБРОВОЛНА ИМУНИЗАЦИЈА ОД ГРИП

Несомнено ви е познато дека грипот во текот на зимата во голема мерка напаѓа брзо. Тој може своите жртви да ги остави болни со седмици.

Најдобриот начин да се борите против овој вирус е да имате подготвен и здрав организам. За да му се помогне на имунолошкиот систем да се бори против овој нападен вирус, многу се

препорачуваат секојдневни вежби и диета која вклучува изобилство на овошје и зеленчук.

АКОЛ одлучи да им понуди на своите вработени можност да бидат имунизирани против грип како дополнителен начин да се спречи овој подмолен вирус да се рашири меѓу нас. АКОЛ обезбеди и една медицинска сестра за да врши имунизација во оваа компанија, во текот на една половина од работното време во седмицата во која паѓа 17 мај. Оваа програма е бесплатна и можат да ја користат сите членови на персоналот.

Учеството е на доброволна основа. Од персоналот којшто ќе ја прифати оваа можност ќе се бара да потпише формулар за согласност во којшто тие ќе кажат дека не боледуваат од никакви алергии, и дека се свесни дека може да имаат мали секундарни ефекти.

Советот на лекарот укажува дека имунизацијата не носи грип. Меѓутоа, таа може да предизвика некои секундарни ефекти како што се: замор, блага треска и слабост на раката.

КОЈ ТРЕБА ДА БИДЕ ИМУНИЗИРАН?

Секој што е заинтересиран да биде заштитен од вирусот.

Имунизацијата посебно им се препорачува на луѓе постари од 65 години. Но, без оглед на возраста и СЕКОЈ оној кој има хронично исцрпувачка болест, а особено оние со срцеви, градни, бронхијални или дијабетски проблеми.

Во канцелариска средина ЦЕЛИОТ персонал е изложен на ризикот да префати грип.

КОЈ НЕ СМЕЕ ДА БИДЕ ИМУНИЗИРАН?

Поединци премногу чувствителни на јајца, луѓе кои страдаат од акутна треска и бремени жени.

Проверете со вашиот лекар дали земате било какви лекови или сте имале порано некаква реакција на инјекција против грип.

Ако сакате да бидете имунизирани во седмицата во која паѓа 17 мај, побарајте совет од референтот за кадри, Фиона МакСвини, до петок 7 мај. Датумот и времето ќе бидат определени според расположивоста на сестрата, бројот на заинтересираните и времето коешто е погодно за најголемиот дел од персоналот. Ако сакате да бидете имунизирани за оваа зима, но не можете

да бидете таму во договореното време, ве молиме за тоа да ја известете Фиона. Алтернативна сесија може да се организира само ако има доволен број заинтересирани.
За дополнителни информации, ве молиме стапете во контакт со Фиона на локал 5577.

уживај

Во добро здравје

Фиона Максвин, кадровски референт во една компанија по име АКОЛ, подготви информативна брошура дадена на претходните две страници за персоналот на АКОЛ. Погледај ја информацијата за да одговориш на прашањата што следат!

Прашање 1/5

Која од следниве реченица опишува една карактеристика на Програмата на АКОЛ за имунизацијата против грип?

- А. Во текот на зимата ќе има часови со секојдневни вежби
- Б. Имунизацијата ќе се врши во текот на работното време
- В. На оние коишто ќе земат учество ќе им биде дадена мала награда
- Г. Инјекциите ќе ги дава доктор

Прашање 2/5

Може да зборуваме за **содржината** на еден пишан текст (што тој кажува).

Може да зборуваме за неговиот **стил** (начинот на којшто тој е презентираан).

Фиона сакаше **стилот** на оваа информација да биде пријателски и охрабрувачки

Дали сметаш дека таа успеа?

Објасни го твојот одговор, повикувајќи се детално на тоа како е уреден текстот, стилот на пишување, сликите или другите графички карактеристики!

.....

.....

.....

Прашање 3/5

Оваа информација сугерира дека ако сакаш да се заштитиш од вируси на грип, тогаш вакцината против грип

- А. е поефикасна отколку вежбањето и здравата диета, но таа е и поризична
- Б. е добра идеја, но таа не е замена за вежбањето и здравата диета
- В. е исто толку ефикасна колку и вежбањето и здравата диета, но е помалку проблематична
- Г. не е нешто за кое вреди да се размислува ако многу вежбаш и си на здрава диета

Прашање 4/5

Во еден дел од информацијата се вели:

КОЈ ТРЕБА ДА БИДЕ ИМУНИЗИРАН?

Секој што е заинтересиран да биде заштитен од вирусот.

Откако Фиона ја доставила информацијата, еден колега ѝ рекол дека требало да ги изостави зборовите: „Секој што е заинтересиран да биде заштитен од вирусот“, бидејќи тие доведувале во заблуда.

Дали се согласуваш дека овие зборови доведуваат во заблуда и дека би требало да се изостават?

Објасни го твојот одговор!

.....

.....

.....

Прашање 5/5

Според информацијата, кои од овие членови на персоналот треба да стапат во контакт со Фиона?

- А. Стив од продавницата, кој не сака да биде имунизиран, бидејќи тој повеќе сака да се потпира на природниот имунитет.
- Б. Јулија од одделението за распродажба, која сака да знае дали програмата за имунизација е задолжителна.
- В. Алис од одделението за испораки која би сакала да биде имунизирана оваа зима, меѓутоа, очекува бебе за два месеца.
- Г. Мајкл од одделението за сметководство, кој би сакал да биде имунизиран, но ќе биде на одмор таа седмица во која паѓа 17 мај.

ПРОЕКТ МЕЃУНАРОДЕН ПЛАН

Резултати од финансиската 1996 година на проектот Меѓународен план

Регион на Источна и Јужна Африка

	Е	Е	К	М	Т	У	З	РЕСА	В
	Г	Т	Е	А	А	А	А	А	К
	П	П	И	Л	Н	Н	Н	Н	У
	Е	И	А	А	Н	Д	Д	Д	П
	Т	Ј	Ј	Ј	Ј	Д	Д	Д	О
Подобрување на здравствената заштита									
Изградени здравствени амбуланти со 4 или помалку соби	1	0	6	0	7	1	2	0	26
Здравствени работници на еднодневна обука	1 053	0	719	0	425	1 003	20	80	4 385
Деца на кои им се доделени додатоци за исхрана > 1 седмица	10 195	0	2 240	2 400	0	0	0	0	266 237
Деца на кои им е доделена финансиска помош за здравствено/стоматолошко лекување	984	0	396	0	305	0	581	0	2 283
Образование									
Наставници на едноседмична обука	0	0	367	0	970	115	565	0	2 320
Купени/спонзорирани работни тетратки	667	0	0	41 200	0	69 106	0	150	111 123
Купени/спонзорирани учебници	0	0	45 650	9 600	1 182	8 769	7 285	150	131 023
Купени/произведени/ спонзорирани униформи	8 897	0	5 761	0	2 000	6 040	0	0	23 132
Деца на кои им е дадена помош за школски такси/ стипендија	12 321	0	1 598	0	154	0	0	0	16 087
Произведени/купени/ спонзорирани училишни клупи	3 200	0	3 689	250	1 564	1 725	1 794	0	16 331
Изградени трајни училиници	44	0	50	8	93	31	45	0	82
Извршена поправка на училиници	0	0	34	0	0	14	0	0	81
Возрасни кои биле на обука за описменување во оваа финансиска година	1 160	0	3 000	568	3 617	0	0	0	8 695
Живеалишта									
Ископани/изградени клозети или бањи	50	0	2 403	0	57	162	23	96	7 102
Поврзување на куќи со новиот канализациски систем	143	0	0	0	0	0	0	0	143
Ископани/подобри бунари (или каптажа на извори)	0	0	15	0	7	13	0	0	194
Издупчени нови сигурни бунари	0	0	8	93	14	0	27	0	362
Изградени гравитациони системи за вода за пиење	0	0	28	0	1	0	0	0	29
Поправка/подобрување на системите за вода за пиење	0	0	392	0	2	0	0	0	425
Реновирали куќи со проектот ПЛАН	265	0	520	0	0	0	1	0	788
Изградени нови куќи за корисници	225	0	596	0	0	2	6	0	1 142
Изградени или реновирали сали на комуналната заедница	2	0	2	0	3	0	3	0	12
Водаци на комуналната заедница на еднодневна или повеќедневна обука	2 214	95	3 522	232	200	3 575	814	20	13 365
Подобрување на патната мрежа во километри	1.2	0	26	0	0	0	0	0	80.6
Изградени мостови	0	0	4	2	11	0	0	0	18
Семејства коишто добиле надомест директно од контролата за ерозија	0	0	1 092	0	1 500	0	0	0	20 997
Куќи како нови корисници на проектот за електрификација	448	0	2	0	0	0	0	0	494

Табелата на претходната страница е дел од извештајот, објавен од проектот Меѓународен план, која е меѓународна организација за помош. Тој дава информации за работата на проектот план во еден од своите оперативни региони (Источна и Јужна Африка). Погледај ја табелата за да одговориш на прашањата дадени подолу!

Прашање 1/1

Што покажува табелата за нивото на активностите на Меѓународниот план во Етиопија во 1996 година, во споредба со другите земји од регионот?

- Нивото на активностите во Етиопија бил споредбено висок
- Нивото на активностите во Етиопија бил споредбено низок
- Тој бил речиси ист како и во другите земји од регионот
- Тој бил споредбено висок во категоријата Живеалишта, а низок во другите категории

Прашање 2/2

Во 1996 година Етиопија била една од најсиромашните земји во светот.

Имајќи го предвид овој факт и информациите од табелата, што мислиш дека може да го објасни нивото на активностите на Меѓународниот план во Етиопија во споредба со неговите активности во другите земји?

.....

.....

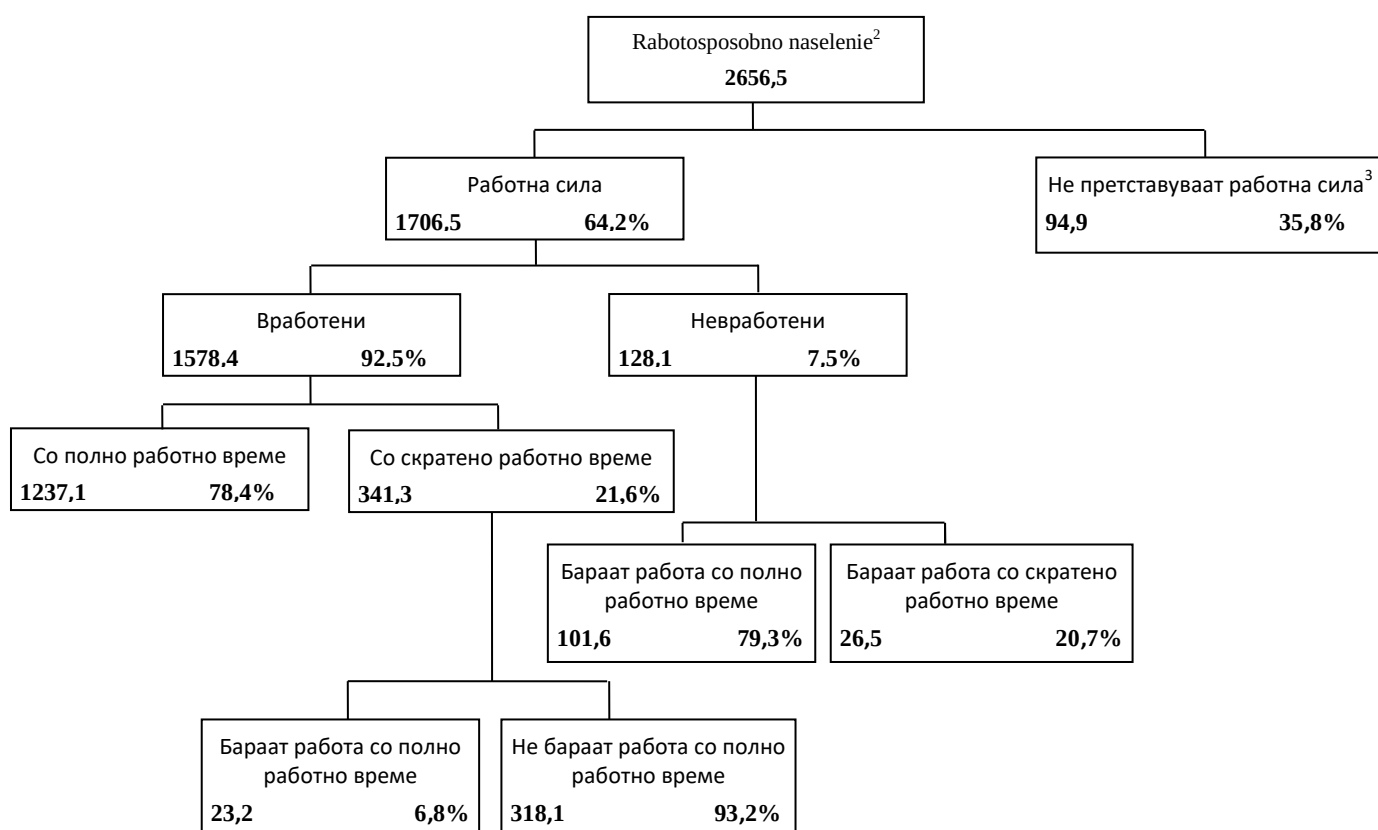
.....

РАБОТНА СИЛА

Разгранетото „дрво” - дијаграм што е даден подолу, ја покажува структурата на работната сила во земјата или „работоспособното население”. Вкупното население на земјата во 1995 година изнесувало околу 3,4. милиони.

Структурата на работната сила во годината заклучно

31 март 1995 (000и)¹

Забелешка

1. Броевите на луѓето се дадени во илјади (000и);
2. Работоспособното население се дефинира како категорија на луѓе на возраст меѓу 15 и 65 години;
3. Луѓе кои „не ја претставуваат работната сила” се оние кои не бараат активно работа и/или не се способни за работа.

За да одговориш на прашањата дадени подолу, од претходната страница користи ги информациите за работната сила на една земја.

Прашање 1/4

Кои се двете главни групи на кои се дели категоријата работоспособно население?

- А. Вработени и невработени
- Б. Оние кои се работоспособни и оние кои не се работоспособни
- В. Работници со полно работно време и работници со скратено работно време
- Г. Оние кои претставуваат работна сила и оние кои не претставуваат работна сила

Прашање 2/4

Колку луѓе од работоспособното население не претставуваат работна сила? Напиши го **бројот** на луѓето, а не процентот!)

Прашање 3/4

Во кој дел од разгранетиот „дрво“ - дијаграм би биле вклучени секои од луѓево (доколку има такви), кои се наведени во табелава што е дадена подолу?

Одговарај со пишување „х“ во точното квадратче од табелава!

Првиот пример е направен за тебе.

	„работна сила: вработен“	„работна сила: невработен“	„не претставува работна сила“	не е вклучен во ниту една категирија
Келнер со скратено работно време, на возраст од 35 години	☒	☐	☐	☐
Деловна жена, на возраст од 43 години, која работи 60 часа седмично	☐	☐	☐	☐
Ученик со полно работно време, на возраст од 21 година	☐	☐	☐	☐
Човек, на возраст од 28 години, кој неодамна ја продал својата продавница и бара работа.	☐	☐	☐	☐
Жена, на возраст од 55 години, која никогаш не работела или не сакала да работи надвор од домот	☐	☐	☐	☐
Баба, на возраст од 80 години, која с# уште работи по неколку часа дневно на семејната тезга на пазарот.	☐	☐	☐	☐

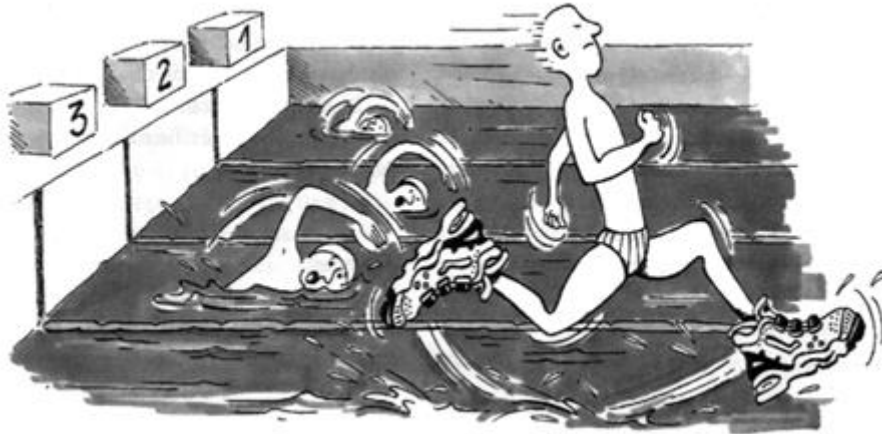
Прашање 4/4

Информацијата за структурата на работната сила е презентирана како разгранет „дрво“ - дијаграм, но таа може да биде презентирана и на неколку други начини, како што се: писмен опис, „пита“ - графикон, графикон или табела.

Разгранетиот „дрво“ - дијаграм бил веројатно избран, бидејќи тој е корисен посебно за прикажување на:

- А. промените во определен временски период
- Б. обемот на вкупната популација на земјата
- В. категориите внатре во секоја група
- Г. обемот на секоја група

СПОРТСКИ ЧЕВЛИ

Веќе четиринаесет години Спортскиот медицински центар во Лион (Франција), ги испитува повредите на младите спортисти и спортски професионалци. Студијата потврди дека најдобриот лек е превенцијата ...и добри чевли.

Удари, падови, истрошеност, кинење.

Осумнаесет проценти од спортистите на возраст од 8 до 12 години имаат повреди на петиците.

Рскавицата од глуждовите на фудбалерите не реагира добро на ударите, 25% од професионалците самите откриле дека тие се посебно слаба точка.

Рскавицата на нежниот зглоб на коленото може, исто така, да биде непоправливо оштетена и ако не се преземе грижа за неа уште во детството (на возраст од 10 до 12 години), тоа може да причини предвремен остеоартритис (окостување на зглобот).

Кокот не може да избегне оштетување во случај, или

особено, кога заморените играчи ризикуваат да добијат скршеници како резултат на паѓањата и судирањата.

Според студијата, фудбалерите кои играле фудбал повеќе од десет години имаат коскени израстоци на цеваниците или на петиците. Тоа е она што е познато како фудбалерска нога, деформација, предизвикана од чевли од ѓон и делови кај глуждот коишто се премногу еластични.

Заштита, потпора, стабилизирање и амортизирање

Ако некој чевел е премногу крут, тој го ограничува движењето. Ако е, пак, премногу еластичен, го

зголемува ризикот од повреди и шинувања. Дobar спортски чевел треба да ги задоволува следниве четири критериуми:

Тој мора да обезбедува *надворешна заштита*, издржувајќи ги ударите од топката или од некој друг играч, прилагодувајќи се на нерамнините на теренот и чувајќи го стапалото топло и суво дури и кога е премногу ладно, па и кога врне дожд.

Тој мора да претставува *потпора на стапалото*, а особено на зглобот на глуждот, за да се избегнат шинувања, отоци и други проблеми, коишто можат да го загорзат дури и коленото.

Тој мора да обезбеди и добра *стабилност* на играчите за тие да не се лизгаат на влажен терен или пак да запираат на површина којашто е премногу сува.

Најпосле, тој мора да ги *амортизира ударите*, а особено оние кои ги

добиваат играчите на одбојка и кошарка кои постојано скокаат.

Суви стапала

За да се избегнат мали, но болни состојби како што се пликови или дури пукнатини на стапалото на атлетичар (габини инфекции), чевелот мора

да обезбедува испарување на потта и мора да заштитува од навлегување на влага однадвор.

Идеален материјал за ова е кожа, која може да се направи да не пропушта вода за да го заштити чевелот да не се наводени при првиот дожд.

Прашање 1/4

Што сака авторот да прикаже во овој текст?

- А. Дека квалитетот на многу спортски чевли е многу подобрен
- Б. Дека е најдобро да не играш фудбал ако си под 12-годишна возраст
- В. Дека младите страдаат од се повеќе повреди како резултат на нивната слаба физичка состојба
- Г. Дека е многу важно младите спортисти да носат добри спортски чевли

Прашање 2/4

Според написот, зошто спортските чевли не треба да бидат премногу крути?

.....

Прашање 3/4

Во еден дел од написот се вели: „Добар спортски чевел треба да задоволува четири критериуми”.

Кои се тие критериуми?

.....

.....

.....

.....

Прашање 4/4

Погледни ја реченицата на крајот на текстот! Таа е дадена овде во два дела:

„За да се избегнат мали, но болни состојби како што се: *(прв дел)*
пликови или дури пукнатини на стапалото на атлетичар
(габини инфекции)...”

„ ...чевелот мора да обезбедува испарување на потта и мора *(втор дел)*
да заштитува од влага.”

Каква е врската меѓу првиот и вториот дел од реченицата?

Вториот дел

- А. е контрадикторен со првиот дел
- Б. го повторува првиот дел
- В. го илустрира проблемот опишан во првиот дел
- Г. го дава решението на проблемот опишан во првиот дел

ТЕЛЕКОМУНИЦИРАЊЕ

Начинот на иднината

Замислете колку е прекрасно да се „телекомуницира“ и да работите на електронскиот автопат, а целата работа да е на компјутер или по телефон! Повеќе нема да морате да го заглавувате вашето тело во преполни автобуси или возови или да трошите часови и часови патувајќи до и од работа. Можете да работите каде и да сакате - само помислете, што со ова ќе се отворат, на сите можности за работа!

Моли

Катастрофа при правењето

Кратење на времето за патувањето и намалувањето на вклучената потрошувачка на енергија е очигледно добра идеја. Но, таквата цел треба да се постигне со подобрување на јавниот превоз или преку обезбедување на работните места да се наоѓаат во близина на местото каде живеат луѓето. Амбициозната идеја дека телекомуникациите треба да бидат дел од секој начин на живот, само ќе ги натера луѓето да стануваат сè повеќе и повеќе фокусирани на себе. Дали навистина сакаме чувството да се биде дел од заедницата уште повеќе да се влошува?

Ричард

¹„Телекомуникации“ е термин измислен од Џек Нилс во раните 1970-ти за да се опише ситуација во која работниците работат на компјутер подалеку од централната канцеларија (на пример, дома) и да пренесуваат податоци и документи до централната канцеларија преку телефонски линии.

Користете го „Телекомуницирање“ погоре за да одговорите на следните прашања.

Прашање 1/3

Која е врската помеѓу „Начинот на иднината“ и „Катастрофа при правењето“?

- А. Тие користат различни аргументи за да дојдат до истиот општ заклучок.
- Б. Напишани се во ист стил, но се работи за сосема различни теми.
- В. Тие изразуваат иста општа гледна точка, но доаѓаат до различни заклучоци.
- Г. Тие изразуваат спротивставени гледишта за истата тема.

Прашање 2/3

Која е работата за која би било тешко да се телекомуникација? Дајте причина за вашиот одговор.

.....

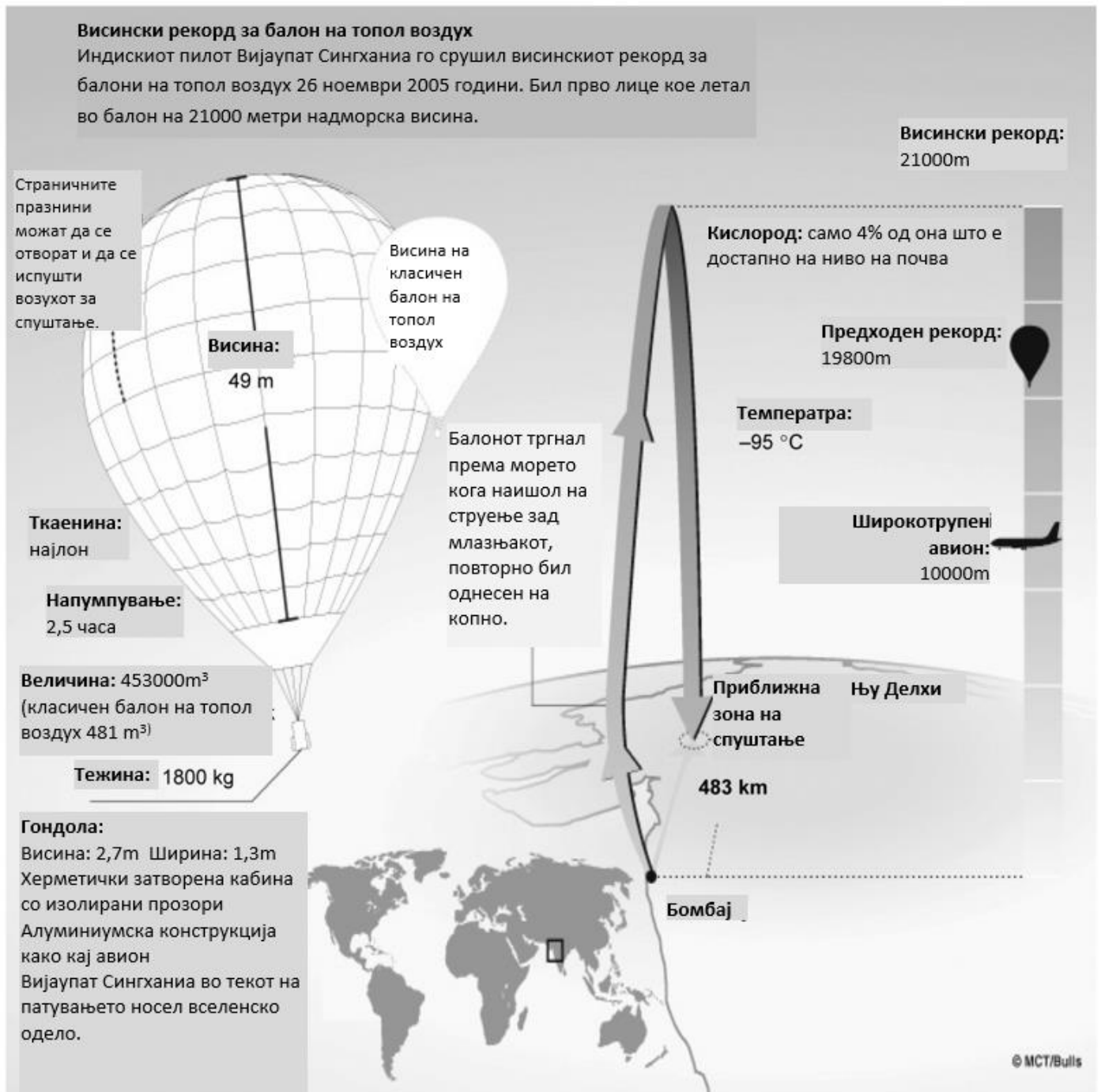
.....

Прашање 3/3

Со која изјава ќе се согласат Моли и Ричард?

- А. На народот треба да му биде дозволено да работи онолку часови колку што сака.
- Б. Не е добра идеја луѓето да поминуваат премногу време патувајќи до работа.
- В. Телекомуникациите не би функционирале за секого.
- Г. Формирањето социјални односи е најважниот дел од работата.

БАЛОН

Користејќи го текстот „Балон“ од претходната страница, одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/4

Вијаупат Сингхана ја користеше технологии што се среќаваат во уште две превозни средства. Кои се овие превозни средства?

1.
2.

Прашање 2/4

Зошто во овој текст е вклучен цртеж на широкотрупен авион?

.....

.....

Прашање 3/4

Зошто се прикажани два цртежи со балони?

- А. Да се спореди големината на балонот на Сингани пред и по надувување.
- Б. Да се спореди големината на балонот на Сингани со големината на другите балони на топол воздух.
- В. Да се покаже дека балонот на Сингани од земјата изгледа мал.
- Г. Да се покаже дека балонот на Сингани за малку ќе се судреше со друг балон.

Прашање 4/4

Која е главната идеја на овој текст?

- А. Сингханија беше во опасност за време на патувањето со балон.
- Б. Синганија постави нов светски рекорд.
- В. Синганија патувала и над морето и над копното.
- Г. Балонот на Сингани беше огромен.

НАЈВИСОКИТЕ ГРАДБИ

„Највисоките градби“ е статија во едно норвешко списание објавен во 2006 година.

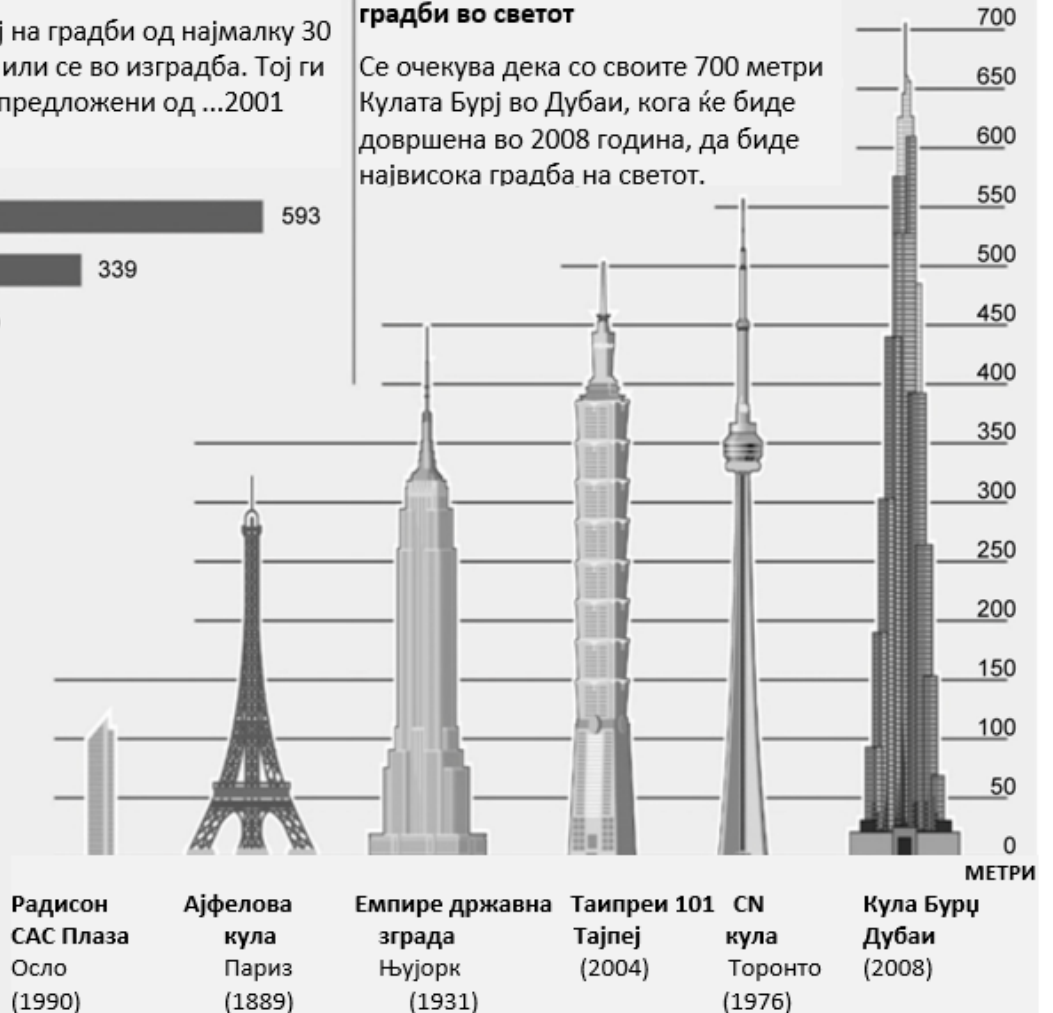
Графикон 1: Највисоки градби во светот

Графикон 1 прикажува број на градби од најмалку 30 спратови кои се изградени или се во изградба. Тој ги опфаќа сите градби кои се предложени од ...2001 година.

Графикон 2: Некои од највисоките градби во светот

Се очекува дека со своите 700 метри Кулата Бурџ во Дубаи, кога ќе биде довршена во 2008 година, да биде највисока градба на светот.

Со помош на статијата „Највисоките згради“ од претходната страница одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/4

Во времето кога е објавена статијата, која зграда според Графиконот 2 била највисоката завршена зграда?

Прашање 2/4

Каков тип на податоци дава Графиконот 1?

- А. Споредба на висините на различни згради
- Б. Вкупен број на згради во различни градови
- В. Број на згради над одредена висина во различни градови
- Г. Податоци за стилови на градење во различни градови

Прашање 3/4

Радусон САС Плаза Осло, во Норвешка, е висок само 117 метри. Зошто е вклучена во Графикон 2?

.....

.....

Прашање 4/4

Замислете дека за дваесет години, податоците за високите згради се прикажани повторно во статија како оваја.

Подолу се дадени три карактеристики на оригиналната статија. Наведете дали овие карактеристики веројатно ќе се променат за дваесет години со заокружување „да“ или „не“ во табелата подолу:

Карактеристики на статијата	Дали е веројатно дека ќе се променат за дваесет години?
Градовите прикажани на Графикон 1	да / не
Насловот на Графикон 2	да / не
Број на згради прикажани на Графикон 1	да / не

СКРЖАВЕЦОТ И НЕГОВОТО ЗЛАТО

басна од Езоп

Некој скржавец продал сè што имал и купупил грутка злато што ја закопал во дупка во земјата покрај стариот сид. Секој ден одел да го гледа. Еден од неговите работници ги забележал неговите чести посети на местото и одлучил да го шпионира. Наскоро ја открил тајната на скриеното богатство и додека копал нашол грутка злато и го украл. Пристигнувајќи следниот пат, скржавецот ја нашол дупката празна и почнал да ја кубе косата и силно да лелека. Гледајќи го преплавен од тага и дознавајќи ја причината, еден сосед му рекол: „Те молам, не тагувај толку многу, туку оди и земи го каменот, стави го во дупката и замисли си дека златото е сè уште таму. Тоа ќе биде исто за вас; затоа што додека златото лежеше таму, го немаше затоа што воопшто не го користеше“.

Со помош на басната „Скржавецот и неговото злато“ од претходната страница одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/5

Скржавецот решава сите свои пари да ги претвори во грутка злато.

Некој човек краде ретко злато.

Скржавецот копа дупка и го крие своето богатство во него. Сосед му вели на скржавецот да го замени златото со камен.

Прочитајте ги речениците подолу и нумерирајте ги според едоследот на настаните во текстот:

Скржавецот одлучил сите свои пари да ги претвори во грутка злато.

☐

Некој човек го украл злато на скржавецот.

☐

Скржавецот копа дупка и го крие своето богатство во неа.

☐

Сосед му вели на скржавецот да го замени златото со камен.

☐

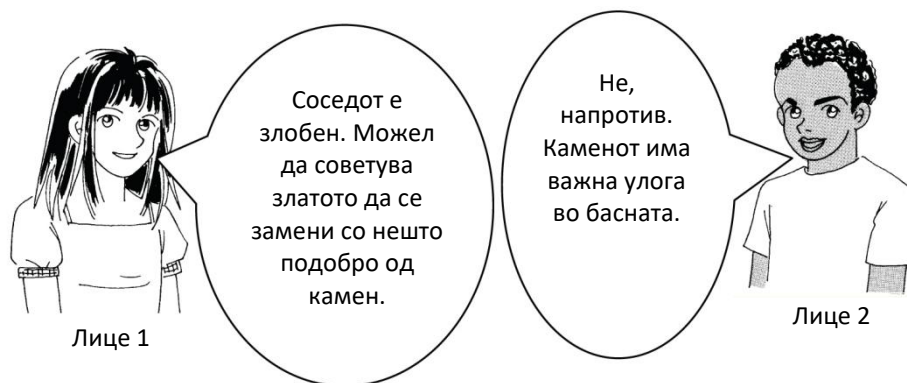
Прашање 2/5

Која е главната порака на оваа приказна?

- А. Не „трупајте“ богатство што може да се украде.
- Б. Не треба да се верува во други луѓе.
- В. Да не го користите она што го имате е исто како да го немате.
- Г. Не тагувајте за она што не можете да го промените.

Прашање 3/5

Ова е дел од разговорот помеѓу две лица кои ја читаат басната „Скржавецот и неговото злато“:

Со што би можело Лицето 2 да каже за да го поддржи своето мислење?

.....

.....

Прашање 4/5

Зошто скржавецот го закопал златото?

.....

.....

Прашање 5/5

Како скржавецот стигнал до грутката злато?

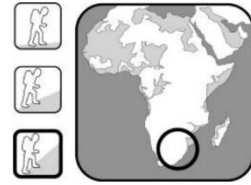
.....

АФРИЧКО ПАТУВАЊЕ

Прошетка по северната страна на Дракенберг:

Јужна Африка / Лесото

Основни податоци

Општ преглед

- Патувањето по северната страна на Дракенберг вклучува преминување на северната падина на Дракенберг на голема надморска височина. Патувањето, кое е долго околу 65 километри, се протега преку границата помеѓу Јужна Африка и Лесото и трае 5 напорни денови. Патувањето е полно со занимливости, од прекрасниот поглед кон Амфитеатарот на забите на ѓаволот додека се движи кон Ланџирската скала, до изгрејсонцето што се гледа од Мпонјуана, што го прави вредно да се навие будилникот.
- Поаѓање: Стража паркинг во Националниот парк Кралски Натал
- Назад: Хотел Врв на катедралата
- Тешкотија и надморска височина: Ова е пешачење на висока планина во една од подалечните области на планинскиот масив Дракенберг. Одењето може да биде доста напорно, а деновите долги. Потребна е добра ориентација за безбедно преминување

ПОВОЛНО ВРЕМЕ И СЕЗОНА ОД ГОДИНАТА

- Препорачани месеци за посета: април, мај, јуни или септември, октомври, ноември
- Клима: Летото во Дракенберг може да биде многу топло и многу влажно. Зимите се многу суви, но секогаш постои можност за врнежи, често во форма на снег на високите предели. Во пролет и есен, дневните температури се идеални (помеѓу 60°F/15°C и 70°F/20°C), но ноќе тие често паѓаат под точката на мрзнење.

Температура и врнежи

Највисока просечна дневна температура

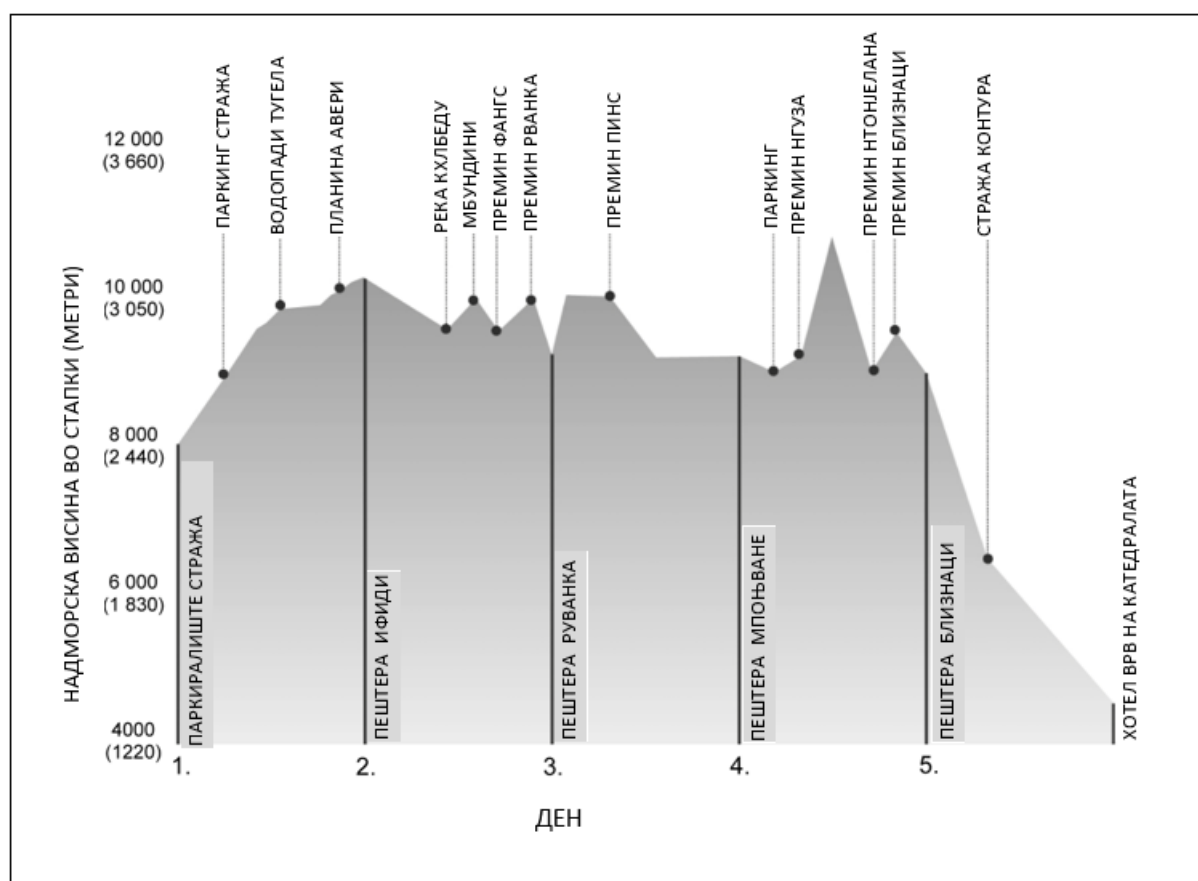
(°F)	72	70	70	66	63	60	60	63	66	68	70	70
(°C)	22	21	21	19	17	15	15	17	19	20	21	21

Најниска просечна дневна температура

(°F)	55	55	54	48	46	41	41	43	46	48	52	54
(°C)	13	13	12	9	8	5	5	6	8	9	11	12

Просечни месечни врнежи

(инчи)	9,3	8,5	7,7	3,1	1,1	0,6	0,5	1,3	2,4	4,0	6,5	7,9
(милимитри)	237	216	196	78	29	14	12	33	62	101	165	201
	ЈАН	ФЕВ	МАРТ	АПР	МАЈ	ЈУН	ЈУЛ	АВГ	СЕП	ОКТ	НОЕ	ДЕК

Текстот „Афричко патување“, кој се наоѓа погоре и на претходната страница, е извадок од книгата Класични патувања.

Со помош на текстот „Афричко патување“ одговори на следниве прашања:

Прашање 1/4

На која надморска височина се наоѓа паркингот Стража? Наведете го вашиот одговор во стапки и метри:

..... стапки

..... метри

Прашање 2/4

Според горенаведените информации, каде би спиеле по вториот ден од планинарењето?

- А. На паркингот Гарда.
- Б. Во пештерата Ифиди.
- В. Во пештерата Руванка.
- Г. Во пештерата Мпоњване.
- Д. Во пештерата Близнаци.
- Ѓ. Во хотелот Врв на катедралата.

Прашање 3/4

Што мислите кој ден од пешачење би бил најтежок? Објаснете го вашиот одговор користејќи ги дадените информации:

.....

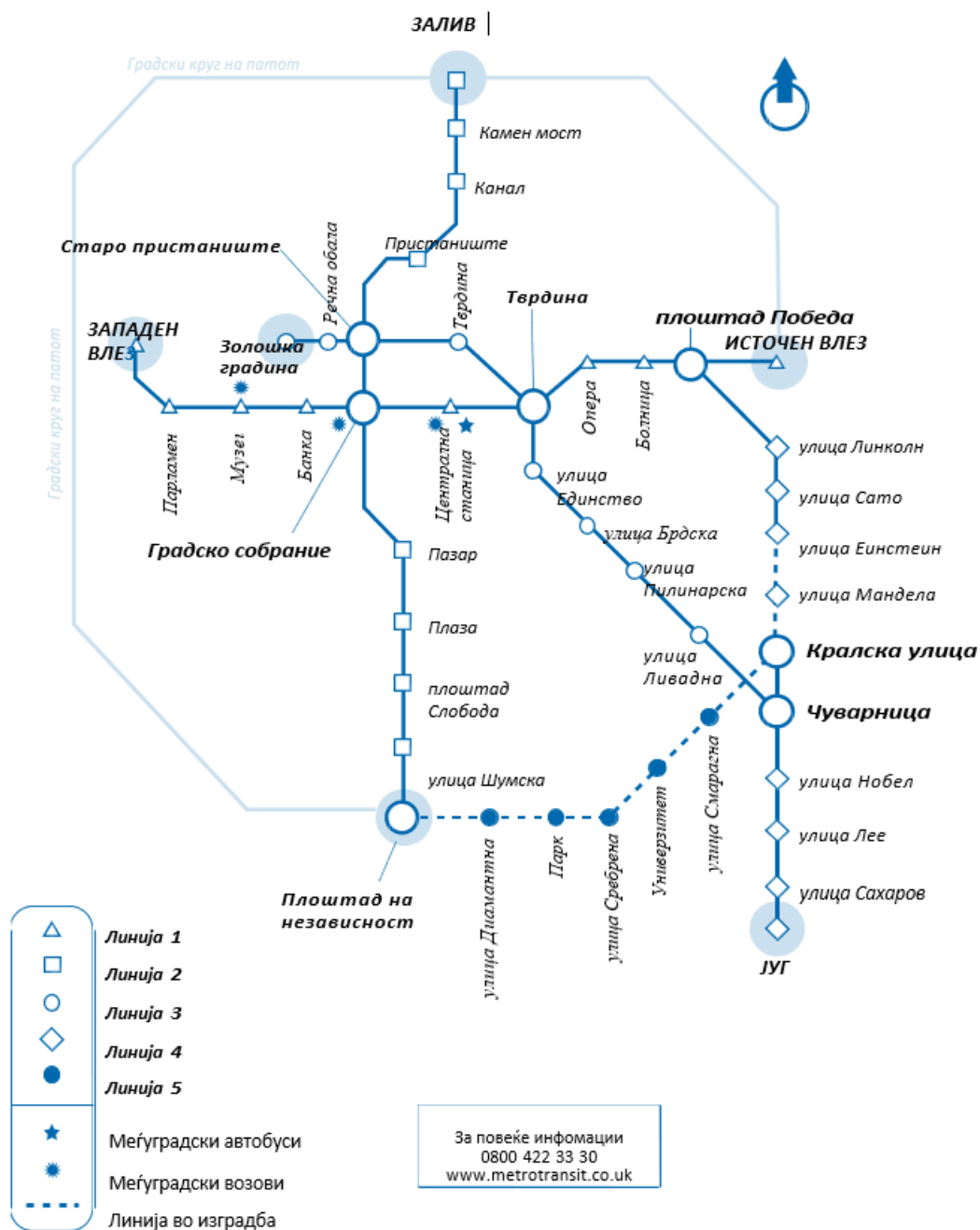
.....

Прашање 4/4

Кој ден на патувањето наутро можеше да го видиш изгрејсонцето споменато во општиот преглед?

- А. 1 ден
- Б. 2. ден
- В. 3. Ден
- Г. 4. Ден
- Д. 5. Ден

ЗАЛИВ

Текстот „Метротро линии“ од претходната страница дава информации за системот на подземната железница, односно метрото.

Со помош на текстот „Метро линии“ одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/ 4

На која метро станица е можно да се качите во меѓуградските автобуси и во меѓуградските возови?

.....

Прашање 2/ 4

Ако сте на станицата Зоолошка градина и сакате да одите до станицата Камени мост, на која станица треба да преминете на втората линија?

- А. Градското собрание
- Б. Брег на реката
- В. Залив
- Г. Старо пристаниште

Прашање 3/ 4

Некои станици како што се Западниот влез, Зоолошката градина и Плоштадот на независноста се прикажани во сиви кругови. Што значат сивите кругови за тие станици?

.....

Прашање 4/ 4

Треба да ја пронајдете најкратката патека на подземната железница од станицата на улицата Сато до станицата на улица Шумска.

Нацртај го патот на картата по кој би одел/а.

РАБОТА НА ДАЛЕЧИНА

Патот на иднината

Само замислете колку би било прекрасно да одите да „работите на далечина“ на електронски автопат и да ја завршите целата работа на компјутер или телефон! Веќе не треба да се гужвате во преполни автобуси или возови или да губите часови и часови патувајќи до и од работа. Вие би можеле да работите каде сакате - само помислете на сите можности за вработување што би ви се отвориле!

Маја

Катастрофа на хоризонтот

Скратувањето на часовите поминати на патување и намалувањето на потрошувачката на енергија што е потребна е несомнено добра идеја. За да се постигне ова, треба да се подобри јавниот превоз или да се обезбедат работни места близу до местото каде што живеат луѓето. Амбициозната идеја дека работата на далечина треба да стане составен дел од животот на секого, само ќе доведе до тоа луѓето да станат сè позафатени со самите себе. Дали навистина сакаме да се влоши нашето чувство дека сме дел од заедницата?

Роберт

„Работа на далечина“ е израз смислен од Џек Нилс во раните 1970-ти за да опише форма на работа во која работниците работат на компјутер далеку од централната канцеларија (на пример, дома) и испраќаат податоци и документи до централната канцеларија преку телефонски линии.

Со помош на горенаведениот текст „Работа на далечина“ одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/3

Каков е односот помеѓу текстовите „Патот на иднината“ и „Катастрофа на хоризонтот“?

- А. Тие користат различни аргументи за да дојдат до истиот општ заклучок.
- Б. Тие се напишани во ист стил, но имаат сосема различни теми.
- В. Тие го претставуваат истиот општ став, но доаѓаат до различни заклучоци.
- Г. Тие презентираат спротивставени ставови на истата тема.

Прашање 2/3

Наведете еден вид работа што ќе биде тешко да се заврши со работа на далечина?
Објаснете го вашиот одговор:

.....

.....

Прашање 3/3

Со која од следниве изјави би се согласиле и **двајцата**, Маја и Роберт?

- А. На луѓето треба да им се дозволи да работат онолку часови колку што сакаат.
- Б. Не е добро луѓето да поминуваат премногу време патувајќи до работа.
- В. Работењето на далечина не би било соодветно за секого.
- Г. Воспоставувањето социјални односи е најважниот дел од работата.

ДЕМОКРАТИЈА ВО АТИНА

ДЕЛ А

Тукидид е историчар и војник кој живеел во петтиот век пред нашата ера, за време на грчкиот класичен период. Роден е во Атина. За време на Пелопонеската војна помеѓу Атина и Спарта (од 431 до 404 п.н.е.), тој командувал со флота чија задача била да го заштити градот Амфиполис во Тракија. Тој не успеа да стигне навремено во градот. Градот паднал во рацете на Бразида, Спартански генерал, кој го прогонил Тукидид во дваесет години егзил. Ова му даде можност да собере исцрпни податоци од двете завојувани страни и можност да спроведе истражување за својаа работа *Историја на Пелопонеската војна*.

Тукидид се смета за еден од најголемите историчари на античко време. Тој го опишува развојот на историјата фокусирајќи се на природните причини и однесување на секоја индивидуа, наместо на судбината или медијацијата на боговите. Во неговото дело, фактите не се објаснети како обични анегдоти, туку како обид да се откријат причините што ги наведоа главните ликови да дејствуваат на начинот на кој постапуваа. Поради важноста што ја придава на однесувањето на поединците, Тукидид понекогаш воведува измислени говори - тие му помагаат да ги објасни мотивите на историските личности.

ДЕЛ Б

Следниот говор во чест на убиените војници во првата година од Пелопонеската војна, Тукидид му ги припишува на атинскиот владетел Перикле (петти век п.н.е.):

Нашиот систем на управување не ги имитира законите на соседните држави; ние сме пример за другите, наместо за имитатори. Нашиот систем се нарекува демократија, затоа што управувањето не зависи од малкумина, туку од повеќето. Нашите закони им даваат на сите еднакви права во приватниот живот, додека угледот во јавниот живот зависи од заслугата, а не од социјалниот статус.

Исто така, социјалниот статус не спречува никого да дојде на каква било јавна позиција (...). Исто како што не се мешае во приватниот живот, ние не ги кршиме законите кога станува збор за јавни работи. Ние ги слушаме оние што ги поставивме на власт и ги почитуваме самите закони, особено оние што се однесуваат на заштитата на угнетените и оние непишани закони чие кршење е општа срамота.

Покрај тоа, ние обезбедуваме многу можности за уживање во духот. Во текот на целата година славиме со игри и жртви, а софистицираноста на нашите домови е секојдневен извор на задоволство што ни помага да ги одбегнеме сите грижи; додека многу жители носат во Атина производи од целиот свет, така што Атињаните ги знаат плодовите на другите држави, како и нивните.

*Тукидид, Историја на Пелопонеската војна
(адаптирано)*

Користете го текстот „Демократија во Атина“ од претходната страница за да одговорите на следниве прашања:

Прашање 1/5

Зошто бил прогонет Тукидид во егзил?

- А. Тој не успеа да им донесе победа на Атињаните кај Амфиполис.
- Б. Тој ја презеде командата со флотата во Амфиполис.
- В. Тој собрал податоци од обете завојувани страни.
- Г. Ги остави Атињаните да се борат против Спартанците.

Прашање 2/5

Една од целите на говорот во Дел Б беше да им се оддаде почит на војниците кои погинаа првата година од Пелопонеската војна
Која е ДРУГАТА цел на тој говор?

.....
.....

Прашање 3/5

Кој го напиша говорот од делот Б? Објаснете го вашиот одговор повикувајќи се на текстот:

.....
.....

Прашање 4/5

Како, според текстот, се разликувал Тукидид од другите историчари од неговото време?

- А. Тој пишуваше за обичните луѓе, не за хероите.
- Б. Тој користел анегдоти наместо само факти.
- В. Тој ги објасни историските настани пишувајќи за нивните натприродни причини.
- Г. Тој беше фокусиран на причините што ги наведоа луѓето да се однесуваат на начин на кој постапиле.

Прашање 5/5

Погледнете го овој дел од текстот, кој е на крајот од делот Б:

„Покрај тоа, ние обезбедуваме многу можности за уживање во духот. Во текот на целата година славиме со игри и жртви, а софистицираноста на нашите домови е секојдневен извор на задоволство што ни помага да ги одбегнеме сите грижи“.

Која од следниве реченици најдобро го сумира тој дел од текстот?

- А. Атинскиот систем на управување им овозможува на сите луѓе да донесуваат закони.
- Б. Одмор и убавина се составен дел од удобниот живот што може да се води во Атина.
- В. Атињаните живеат премногу расипнички и не можат да го сфатат животот сериозно.
- Г. Јавниот и приватниот живот се сметаат за иста работа.

ДЕСТИНАЦИЈА БУЕНОС АИРЕС

И така, три поштенски авиони од Патагонија¹, Чиле и Парагвај се враќаа во Буенос Аирес од југ, запад и север. Таму ги чекаше товарот, за околу полноќ да полета авион за Европа. Тројца пилоти, секој позади трупот на тежок влечен мотор, изгубени во текот на ноќта, размислувале за својот лет и приближувајќи се кон огромниот град, сакале полека да се спуштат од бурното или мирното небо, како чудни селани што слегуваат од нивната планина.

Ривиер, кој беше одговорен за целиот процес, одеше напред и назад на пистата во Буенос Аирес. Тој молчеше, бидејќи додека не дојдоа три авиони, неговиот ден беше исполнет со застрашувачко чувство. Од минута во минута, додека телеграмите стигнуваа до него, Ривиер почувствува дека тој победил во уште една битка против судбината, намалувајќи го непознатото и да го извлече својот екипаж од ноќта, кон брегот.

Еден од работниците дошол во Ривиер и му дал радио порака:

Чилеанска пошта известува дека ги виделе светлата на Буенос Аирес.

Добро.

За момент Ривиер ќе го слушнеше тој авион; ноќта веќе предаваше еден од нив, исто како што морето, надојдено од плима и тајни, го предаваше на брегот богатството што се расфрлаше наоколу толку долго. И подоцна ќе му ги предадат и другите двајца.

Тогаш тој ќе ја заврши денешната работа. Тогаш истоштените работници ќе одат на одмор и ќе бидат заменети со екипаж во мирување. Но, Ривиер нема да има одмор: поштата од Европа уште еднаш ќе го наполни со страв. И секогаш ќе биде така. Секогаш.

Antoine de Saint-Exupéry. *Vol de Nuit*. © Éditions Gallimard

¹ Јужен регион на Чиле и Аргентина

Дестинација „Буенос Аирес“ од претходната страница е извадок од роман напишан во 1931 година. Романот е заснован на искуството на авторот како поштенски пилот во Јужна Америка.

Користете го овој пасус за да одговорите на следниве прашања:

Прашање 1/5

Кое време од денот се одвива приказната? Поткрепете го вашиот одговор користејќи го текстот:

.....

.....

Прашање 2/5

Како се чувствува Ривиер на работа? Објаснете го вашиот одговор повикувајќи се на текстот:

.....

.....

Прашање 3/5

„Дестинација Буенос Аирес“ е напишана во 1931 година. Дали мислите дека Ривиер би бил подеднакво загрижен и денес? Објаснете го вашиот одговор:

.....

.....

Прашање 4/5

Што се случува со главниот лик во овој текст?

- А. Тој доживува непријатно изненадување.
- Б. Одлучува да ја смени работата.
- В. Чека да се случи нешто.
- Г. Тој научи да ги слуша другите.

Прашање 5/5

Како се слични ноќта и морето според претпоследниот параграф на текстот („За момент...“)?

- А. Двајцата кријат што има во нив.
- Б. Двајцата се бучни.
- В. Двајцата беа скротени.
- Г. Двајцата се опасни за луѓето.
- Д. Двајцата се молливи.

ИЗВЕСТУВАЊЕ ВО СУПЕРМАКЕТ

*Известувањето од претходната страница беше прикажано во еден супермаркет.
Користете го известувањето за да одговорите на следниве прашања:*

Прашање 1/5

Која е целта на ова известување?

- А. Рекламирање бисквити со крем од лимон
- Б. Информирање на луѓето кога се произведени бисквитите
- В. Предупредување на луѓето да им се даде за бисквитите
- Г. Објаснување каде може да се купат бисквитите со крем од лимон

Прашање 2/5

Како се вика фабриката која ги произведува бисквитите?

.....

Прашање 3/5

Која е целта на делот под наслов **Детали**?

- А. Рекламирајње на различни видови бисквити
- Б. Опишување на специјалната понуда за бисквити
- В. Наведување на состојките на бисквитите
- Г. Објаснување што не е во ред со бисквитите

Прашање 4/5

Како би постапил/а ако **ти** си купил/а бисквити?

.....

Зашто така би постапил/а?

Потврди го твојот одговор со податоци од текстот.

.....

.....

Прашање 5/5

Зошто е наведен „датум на употреба“ во известувањето?

.....

.....

МОТОР

Дали некогаш сте се разбудиле со чувството дека нешто не е во ред?
Тоа беше за мене токму таков ден.
Се исправив во кревет.
Малку подоцна ја повлекох завесата.
Времето беше ужасно - врнеше дожд.
Потоа погледнав во дворот.
Па да! Таму стоеше моторот.
Скршен исто како и минатата ноќ.
И почна да ме боли ногата.

Со помош на горенаведената приказна, „Мотор“ одговара на следниве прашања:

Прашање 1/4

Нешто му се случило на лицето во приказната ноќта претходно. Што се случило?

- А. Лошото време го оштетил моторот.
- Б. Лошите временски услови спречија таа личност да излезе надвор.
- В. Тоа лице купило нов мотор.
- Г. Тоа лице доживеа несреќа со мотор.

Прашање 2/4

Во седмиот стих пишува: „Па, да!“

Зошто лицето во приказната го кажува тоа?

- А. Таа личност успеа да постигне нешто тешко.
- Б. Таа личност сега сфати дека денот нема да и биде толку лош.
- В. Таа личност се сети зошто и се чинело дека нешто не е во ред.
- Г. Таа личност е среќна што повторно го гледа моторот.

Прашање 3/4

„Тоа беше за мене токму таков ден.

Каков беше денот на крајот?

- А. Добро
- Б. Лош
- В. Возбудлив
- Г. Здодевен

Прашање 4/4

Зашто писателот ја започна приказната со прашање?

- А. Бидејќи писателот сака да го знае одговорот
- Б. Да го заинтересира читателот во приказната
- В. Бидејќи на тоа прашање е тешко да се одговори
- Г. Да ги потсети читателите дека такво нешто не се случува често

БЕЗБЕДНОСТ НА МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ

Дали мобилните телефони се опасни?

Клучна предност

Кон крајот на 90-тите години се појавија спротивставени извештаи за опасностите по здравјето на мобилните телефони.

Клучна предност

Милиони денари досега се инвестирани во научни истражувања за да се истражи делувањето на мобилните телефони.

Да	Не
1. Радио брановите што ги емитураат мобилните телефони можат да го загреат ткивото на телото, што има штетно дејство.	Радио брановите не се доволно силни за да предизвикаат оштетување на телото поради загревањето.
2. Магнетните полиња генерирани од мобилните телефони можат да имаат штетно влијание врз работата на клетките во нашето тело.	Магнетните полиња се неверојатно слаби, па затоа е малку веројатно да има штетен ефект врз клетките во нашето тело.
3. Луѓето кои долго време зборуваат на мобилен телефон, понекогаш се жалат на замор, главоболки и губење на концентрација.	Таков ефект никогаш не бил забележан за време на лабораториски експерименти, па затоа може да бидат предизвикани од други фактори во современиот начин на живот.
4. Корисниците на мобилни телефони имаат 2,5 пати поголем ризик од развој на рак на мозок во области во близина на ушите кои се во контакт со мобилниот телефон.	Научниците признаваат дека не е сигурно дека ова зголемување е поврзано со употреба на мобилни телефони.
5. Меѓународната агенција за истражување на ракот откри врска помеѓу појавата на рак кај деца и електричните далноводи. Како и мобилните телефони, електричните далноводи исто така зрачат.	Зрачењето произведено од далноводите е различен вид на зрачење, со многу повеќе енергија од онаа што доаѓа од мобилните телефони.
6. Фреквенциските радио бранови слични на оние од мобилните телефони го променија изразот на гените во облиците на црвите.	Црвите не се човечки суштества, така што не може да се каже со сигурност дека нашите клетки во мозокот ќе реагираат на ист начин.

Клучна предност

Со оглед на огромниот број корисници на мобилни телефони, дури и малите штетни ефекти врз здравјето би можело да има големи последици по јавното здравство.

Клучна предност

Во 2000 година, извештајот на Стеварт (еден британски извештај) не открива здравствени проблеми предизвикани од мобилните телефони, но препорачува претпазливост, особено кај младите, сè додека не се спроведат понатамошни истражувања. Новиот извештај од 2004 година ги потврди овие заклучоци.

Ако користите мобилен телефон...

Сигурно

Во никој случај

Разговорите нека се кратки.

Не го користете вашиот мобилен телефон кога приемот е слаб бидејќи на телефонот му треба поголема моќност за комуникација со базната станица, така што радио зрачењето е поголемо.

Држете го вашиот мобилен телефон подалеку од вашето тело кога е во мирување.

Не купувајте мобилни телефони кои имаат висока „SAR“ вредност¹. Тоа значи дека повеќе зрачи.

Купете мобилен телефон со долго „време на разговор“. Има поголема ефикасност и помало зрачење.

Не купувајте заштитни направи, освен ако на биле независно тестирани.

¹SAR (степен на специфична апсорпција) е мерка за количината на електромагнетно значење на ткивото на телото го апсорбира додека користите мобилен телефон.

Текстот „Безбедност на мобилните телефони“ од претходните две страници е превземен од една веб-страница.

Користете го текстот „Безбедност на мобилниот телефон“ за да одговорите на следниве прашања:

Прашање 1/4

Која е целта на **клучните детали**?

- А. Да се опишат опасностите од користењето мобилни телефони.
- Б. Да се укаже на тоа дека постојано се дискутира за безбедноста на мобилните телефони.
- В. Да се опишат мерките на претпазливост што треба да ги преземат луѓето што користат мобилен телефон.
- Г. Да се укаже дека не се откриени здравствени проблеми предизвикани од мобилните телефони.

Прашање 2/4

„Тешко е да се докаже дека едно нешто несомнено предизвикува друго.“

Каков е односот помеѓу ова тврдење и тврдењето и **да** и **не** под точка 4 од табелата. **Дали се опасни мобилните телефони?**

- А. Таа го поддржува тврдењето „да“, но не го докажува.
- Б. Таа го докажува тврдењето „да“.
- В. Таа го поддржува тврдењето „не“, но не го докажува.
- Г. Тоа покажува дека изјавата „не“ е погрешна.

Прашање 3/4

Размисли за точката 3 од колоната **Не** во табелата. Што може да биде еден од „другите фактори“ во тој контекст? Објаснете го вашиот одговор

.....

Прашање 4/4

Проучете ја табелата со наслов **Ако користите мобилен телефон...**

На која од овие претпоставки се заснова табелата?

- А. Нема опасност од користење на мобилни телефони.
- Б. Постои докажан ризик поврзан со употребата на мобилни телефони.
- В. Не е познато дали постои опасност од користење на мобилни телефони или не, но треба да се преземат мерки на претпазливост.
- Г. Не е познато дали постои опасност поврзана со користење на мобилни телефони или не, но тие не треба да се користат сè додека не бидеме целосно сигурни.
- Д. Упатствата во колоната **Секако** се наменети за оние кои сериозно ја сфаќаат опасноста, а упатствата во колоната **Во никој случај** се наменети за сите други.

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КРВОДАРИТЕЛСТВО

Дарувањето на крв е важно.

Не постои ниту еден производ кои може во потполност да ја надомести човечката крв. Со тоа крводарителството е ненадокнадлива и неопходно за спасување на животи.

Во Франција секоја година 500 000 болни примаат трансфузија на крв.

Приборот за земање на крв е стерилен и е за еднократна употреба (игла, црево, вреќичка).

Давањето на крв не претставува никаква опасност.

Дарување на крв:

Ова е најпозната врста на дарување, а трае од 45 минути до 1 час.

Се зема вреќичка од 450ml и неколку мали примероци од кои ќе се направат тестови и проверки.

- Мажите можат да дадат крв пет пати, а жените три пати годишно.
- Крводарителите можат да бидат на возраст од 18 до 65 години.

Помеѓу секое дарување обавезно мора да поминат 8 недели.

„Известувањето за крводарителство“ од претходната страница е преземено од француска веб-страница. Користејќи го текстот „Известување за крводарителство“ одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/ 3

Која е главната цел на „Известување за крводарителство“?

- А. Да ги охрабри луѓето да донираат крв
- Б. Да ги опише опасностите од дарување крв
- В. Да објасни каде може да се донира крв
- Г. Да покаже дека многу луѓе редовно даруваат крв

Прашање 2/ 3

Осумнаесетгодишно девојче, кое даде крв двапати во последните дванаесет месеци, сака повторно да даде крв. Под кои услови ќе и биде дозволено да го стори тоа, според „Известување за крводарителство“?

.....

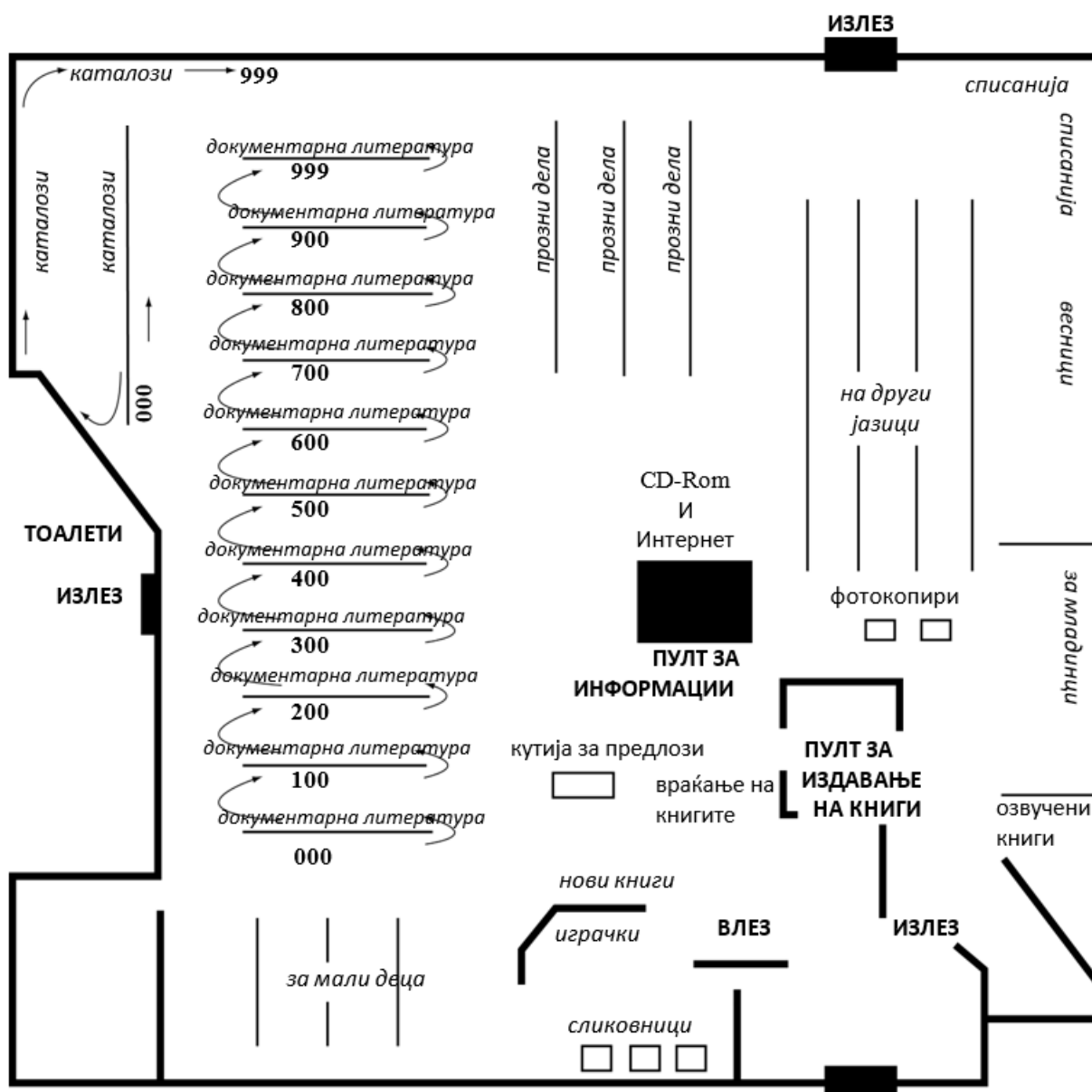
.....

Прашање 3/ 3

Во текстот пишува: „Приборот за земање крв е стерилен и е за еднократна употреба.“ Зошто е дадена оваа информација во текстот?

- А. Да нè убедат дека дарувањето крв е безбедно.
- Б. Да се нагласи дека е потребно дарување на крв.
- В. Да се објасни за што ќе се користи нашата крв.
- Г. Да се обезбедат детали за тестовите и проверките.

КАРТА НА БИБЛИОТЕКА

На претходната страница има карта на библиотека. Користи ја за да одговориш на прашањата дадени подолу!

Прашање 1/4

Во училиштето треба да прочиташ некој роман на француски јазик. На картата заокружи го секторот во којшто, најверојатно, ќе најдеш таква пригодна книга за изнајмување!

Прашање 2/4

Најкусиот пат од влезот на библиотеката до весниците минува покрај

- А. списанијата
- Б. пултот за издавање
- В. секторот со каталози
- Г. секторот за мали деца

Прашање 3/4

Каде се сместени новите книги?

- А. Во секторот за прозни дела
- Б. Во секторот за документарна литература
- В. Во близината на влезот
- Г. Во близината на пултот за информации

Прашање 4/4

Објасни, зошто е избрана оваа локација за *новите книги*!

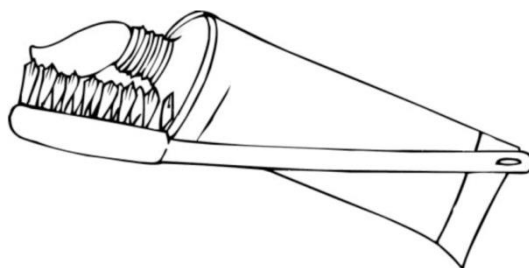
.....

КАКО ДА ГИ МИЕТЕ ЗАБИТЕ

Дали забите стануваат почисти ако подолго и појако ги триеме со четката?

Британските научници велат не. Тие, всушност, пробале многу различни начини и на крајот заклучиле кој е совршен начин за четкање на забите. Четкањето две минути без триење премногу тешко дава најдобар резултат. Ако премногу триеме, ја оштетуваме глејта на забот и непцата без да ги отстраниме остатоците од храна или плаките.

Бенте Хансен, експерт за стоматолошка хигиена, вели дека е добро да се држи четката за заби онака како што држиме молив. Таа вели: „Започнете под еден агол и тријте по должината на целиот сет на заби“. „Не го заборавајте јазикот! Всушност, тој може да содржи многу бактерии кои можат да предизвикаат лош здив“.

„Како да ги миете забите“ е статија од норвешко списание.

Со помош на горенаведената статија „Како да ги миете забите“, одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/4

За што е овој напис?

- А. За најдобриот начин на миене на забите
- Б. За користење на најдобриот вид четка за заби
- В. За важноста на добрите заби
- Г. За начинот на кој различните луѓе ги мијат забите

Прашање 2/4

Што препорачуваат британските научници?

- А. Да ги миеме забите што е можно почесто
- Б. Да не се обидуваме да го четкаме јазикот
- В. Не ги четкајте забите премногу јако
- Г. Да го миеме јазикот почесто отколку забите

Прашање 3/4

Зошто, според Бенте Хансен, треба да ги четкаме јазиците?

.....

.....

Прашање 4/4

Зошто се спомнува моливот во текстот?

- А. За полесно да разберете како да ги држите четка за заби
- Б. Бидејќи со молив и четка за заби започнуваме од еден агол
- В. Да ни покаже дека можеме да ги миеме забите на многу различни начини
- Г. Бидејќи четкањето на забите треба да се сфати сериозно како и пишувањето

МОРЕЛАНД

Библиотеката Мореланд, на нови членови им дава обележувач што покажува работно време. Користете го обележувачот за да одговорите на следниве прашања:

Мрежа на библиотеки

РАБОТНО ВРЕМЕ важи од 1 февруари 1998 година.						
		Библиотека Кембел Свртник	Библиотека Кобург	Библиотека Фокнер	Библиотека Гленрој	
	Библиотека Брунsvик					
Недела	13:00 - 17:00	Zatvoreno	14:00 - 17:00	Zatvoreno	14:00-17:00	
Понеделник	11:00 - 20:00	11:00 - 17:30	13:00 - 20:00	11:00-17:30	10:00-17:30	
Вторник	11:00 - 20:00	11:00 - 20:30	10:00 - 20:00	11:00-20:00	10:00-20:00	
Среда	11:00 - 20:00	11:00 - 17:00	10:00 - 20:00	11:00-17:00	10:00-20:00	
Четврток	11:00 - 20:00	11:00 - 17:30	10:00 - 20:00	11:00-17:30	10:00-20:00	
Петок	11:00 - 17:00	11:00 - 17:00	10:00 - 20:00	11:00-17:00	10:00-17:30	
Сабота	10:00 - 13:00	10:00 - 13:00	09:00 - 13:00	10:00-13:00	09:00-13:00	

Прашање 1/2

Колку време се затвора библиотеката Факнер во среда?

.....

Прашање 2/ 2

Која библиотека е сè уште отворена во 6 часот наутро во петок вечер?

- А. Библиотека Кембел Турнбул
- Б. Библиотека Кобург
- В. Библиотека Факнер
- Г. Библиотека Гленрој
- Е. Библиотека Брунsvик

ГАРАНЦИЈА

Гаранција - текст 1

Видео опрема

Јане Сандански 89-2/15
Телефон: 022432 123
Факс: 022432 124
<http://www.camerashots.com.hr>

МУШТЕРИЈА

Сара Петрова
Улица 15 број 10
1000 Скопје

Видео опрема Јане Сандански 89-2/15 1000 Скопје 022432 123		
ФАКТУРА 26802	ДАТУМ: 18/10/1999	ВРЕМЕ: 12:10
СМЕТКА 195927	ПРОДАВАЧ: 24 Роберт	РЕГ. 16

ПРОИЗВОД	ОПИС	СЕРИСКИ БРОЈ	ЛИСТА	КОЛИЧИНА	НЕТО	ВКУПНО	ЕХ
150214	ROLLY FOTONEX 250 ZOOM	30910963		1		968,99ден.	X
33844	Троножно постолје			1		190,00ден.	X
Трансакција..... Износ..... Остаток				Меѓуизнос 1.158,99kn			
Кредитна картичка/VISA 1.158,99ден.				Вкупно 1.158,99kn			

Ви благодарам на довербата!

На претходната страница е фактурата што Сара ја доби кога ја купи новата камера. Подолу е прикажаната картичка за гаранција за фотоапаратот. Користете ги овие документи за да одговорите на следниве прашања:

ЕДНА ГОДИНА ГАРАНЦИЈА (приватни корисници):
ВАЖИ САМО ВО МАКЕДОНИЈА

Видео опрема и ПТУ ДОО - ОИВ 008 458 884 (ВИДЕО ОПРЕМА) му гарантира на првиот сопственик дека камерата нема никакви штети предизвикани од производителот или поради материјалот. Оваа гаранција не може да се пренесува.

Видео опрема ќе ги сервисира, поправи или замени по своја опција и бесплатно сите делови за кои Видео опрема со увид утврди дека има дефект предизвикан од производителот или поради материјали за време на гарантниот период.

ВЕ МОЛИМЕ ПОПОЛНЕТЕ ЧИТКО

Фотоапарат – модел

Бр. М 409668

Сериски број:

Име и презиме на сопственикот: **Сара Петрова**

Адреса: **Улица 15 број 10**

1000 Скопје

Датум на купување:

Цена на производителот:

Печат на продавачот:

ЗАБЕЛЕШКА:

Испратете веднаш по пошта – потребна е поштенска марка

Овој гарантен лист треба да биде пополнет и да се достави до Видео опрема во рок од 10 дена од купувањето.

Сертификат за меѓународна гаранција се издава на барање.

Прашање

1/3

Пополнете го гарантниот лист со помош на податоците за сметката. Името и адресата на сопственикот веќе се внесени.

Прашање

2/3

Колку време има Сара да го врати гарантниот лист?

.....

Прашање

3/3

Зборовите „Ви благодарам за довербата!“ се отпечатени на дното на фактурата. Една можна причина е што сакаат да бидат љубезни. Која е друга можна причина?

.....

ПРАВЕДЕН СУДИЈА

Алжирскиот крал по име Бауакас сакал да се увери дали е вистински гласот дека во еден од неговите градови има праведен судија, кој веднаш ја дознавал вистината и од кого ниту еден крадец не можел да се сокрие. Бауакас ја разменил облеката со еден трговец и одјавал со коњ во тој град, каде што живеел судијата.

На влезот во градот на кралот му се приближил просјак и почнал да моли за милост. Давајќи му, Бауакас сакаше да продолжи да јава, но просјакот му ја зграпчи облеката.

„Што сакаш?" Бауакас го праша. „Зарем не ти дадов пари?"

„Дадовте милостиња“, рече просјакот, „но помилувај се уште, однеси ме на вашиот коњ на градскиот плоштад, така што коњите и камилите да не ме прегазат“.

Бауакас го седна просјакот зад него и го одведе на плоштадот. Застана со коњ на плоштадот, но просјакот не сакаше да слезе од коњот.

„Еве сме на плоштадот, зошто не слезете?“ Бауакас го праша.

„Зошто?" просјакот одговори. „Коњот е мој. Ако не го предадете коњот, ќе мора да одиме на суд". Луѓето се собраа околу нив и ги слушаа како се правдаат, сите викаа:

„Одете кај судијата, тој ќе ви суди!"

Бауакас отиде со просјакот кај судијата. Во судот имаше и други, а судијата ги викаше еден по еден. Пред да дојде редот на Бауакас и на просјакот, судијата ги повика научникот и селанецот. Тие биле дојдени во судот поради жената: селанецот тврдеше дека тоа е неговата сопруга, а научникот пак, дека е негова. Откако ги слушна, судијата извесно време молчеше и рече:

„Оставьте ја сопругата кај мене и утре дојдете сами“.

Кога заминаа, пред судијата дошле месарот и масларот. Месарот беше во крв, а масларот во путер. Месарот ги држеше парите во раката, а масларот ја држеше раката на месарот.

Месарот рече: „Купив путер од тој човек и како што ја извадив торбата, за да платам, тој ја зграпчи мојата рака и сакаше да ми ги украде парите од мене. „Парите се мои, а тој е крадец“.

Масларот повторно рече: „Не е точно, месарот ми пријде да купам путер. Додека ја наполнив теглата, тој ме замоли да му го скршам грнето. Ги извадив парите, ги ставив на маса, а тој ги зграпчи и сакаше да бега. Јас го зграпчив за рака, па еве со него сме тука“.

Судијата малку замолкна, а потоа рече: „Оставьте ги парите овде и дојдете утре“.

Кога беше редот на Бауакас, Бауакас раскажа сè како се случи. Сослушувајќи го, судијата го прашал просјакот. Просјакот рече:

„Сето ова не е точно. Јас јавав низ градот. Тој седеше на земја и ме замоли да го земам со мене. Го ставив на коњ и го доведов таму каде што сака, но тој не сакаше да се симне, рече дека коњот е негов, тоа не е точно“.

Судијата размислуваше за тоа и рече: „Остави го коњот овде и дојдете утре“. Следниот ден се собраа луѓето за да слушнат како судијата ќе пресуди.

Први дојдоа научникот и селанецот.

„Земи ја сопругата“, рече судијата пред научникот, „а селанецот ќе добие педесет камшици“. Научникот

ја зема својата сопруга, а селанецот ја доби казната.

Тогаш судијата го повика месарот и му рече:

„Парите се твои“, а покажувајќи на масларот заповеда: „Дајте му педесет камшици.“

Најпосле го повика Бауакас и просјакот.

„Дали би го препознале вашиот коњ меѓу дваесет други?“, го праша судијата Бауакас.

„Јас, да.“ одговори.

„А ти?“, го праша просјакот. „Јас да“, одговори просјакот.

„Дојди со мене“, рече судијата Бауакас.

Тие влегоа во шталата. Бауакас веднаш го покажа својот коњ меѓу дваесетте други. Потоа судијата го повика просјакот во шталата и му нареди да го покаже коњот. Просјакот го позна коњот и го покажа. Тогаш судијата седна на своето место и му рече на Бауакас:

„Коњот е ваш, земете го, а удрете го просјакот со педесет камшици“. По судењето, судијата замина дома, по што Бауакас оттиде по него.

„Што сакаш?“, судијата го праша. „Зарем не сте задоволни со мојата пресуда?“

„Задоволен сум“, рече Бауакас, „Јас само би сакал да знам, како знаевте дека сопругата е на научникот, а не на селанецот, дека парите се на месарот, а не на масларот, и дека коњот е мој, а не на просјакот“.

„Дознав за жената еве како: наутро ја повикав и и реков: „Истурете го мастило во моето шишенце за мастило.“ Таа го зеде мастилото, го изми шишенцето, и убаво го претураше мастилото. Така што, таа беше навикната на работата. Ако таа беше жена на селанец, таа немаше да знае како да ја заврши работата. Научникот беше во право за тоа“.

„Дознав за парите повторно вака: Парите ги ставив во чаша полна со вода, и утрово погледнав дали путерот се искачи на површината. Ако парите беа на масларот, ќе беа мрсни од неговите раце. Немаше масло на вода, па месарот ја кажуваше вистината“

„Но, беше потешко да се суди за коњ. Просјакот како и вие го покажа коњот помеѓу дваесет коњи веднаш. Но, јас не ве однесов двајцата до шталата за да видам дали го знаете коњот, но да видам кој од вас го знаеше коњот. Кога вие му пристапивте, ја сврте главата и се протегави кон вас, а додека просјакот кога го допре, ги спушти ушите и го крена копитата. Со тоа знаев дека вие сте неговиот вистински сопственик“.

На ова Бауакас рече: „Јас не сум трговец, јас сум крал Бауакас. Дојдов овде да видам лично дали она што се зборува за тебе е вистина. Сега гледам дека си мудар судија. Кажми ми што сакаш, ќе ти наградам“.

„Не ми требаат награди“, одговори судијата. „Среќен сум што мојот крал ме пофали“.

Извор: „Само судија“, Лав Николајевич Толстој

Прашање 1/6

На почетокот на приказната е напишано дека Бауакас разменил облека со некој трговец. Зошто Бауакас не сакаше да биде препознаен?

- А. Тој сакаше да види дали ќе го слушаат дури и кога е „обичен“ човек.
- Б. Тој планираше да се појави пред судија преправен како трговец.
- В. Тој сакаше да се маскира за да може слободно да се движи и да си поигрува со своите поданици.
- Г. Тој сакал да види како судијата обично ја извршува својата работа без да биде под влијание на присуството на кралот.

Прашање 2/6

Како судијата знаел дека жената е сопруга на научникот?

- А. Гледајќи го нејзиниот изглед, тој заклучи дека таа не личи на жена на селанец.
- Б. Патем, научникот и селанецот ги раскажаа своите приказни на суд.
- В. Патем, таа реагираше пред селанецот и научникот.
- Г. Испитувајќи ги нејзините вештини во работата што ја вршела за нејзиниот сопруг.

Прашање 3/6

Дали мислите дека судијата бил фер кога изрекол ИСТИ казни за сите кривични дела? Објаснете го вашиот одговор наведувајќи ги сличностите и разликите помеѓу трите случаи во приказната:

.....

.....

.....

.....

Прашање 4/6

За што се работи во приказната?

- А. За сериозни злосторства
- Б. За мудро судење
- В. За добар владетел
- Г. За итар трик

Прашање 5/6

Во врска со ова прашање треба да ги споредите законите и судството во вашата земја со законите и судството приказани во приказната.

Злите дела во приказната се казнуваат. Наведете уште еден начин на кој законите и судството во ваш земја се **СЛИЧНИ** со законите и судството приказани во приказната?

.....

.....

Во приказната, судијата за сите злосторства ги осуди по педесет камшици. Покрај видот на казната, на кој начин законите и судството во вашата земја се **РАЗЛИЧНИ** од законите и судството во приказната?

.....

.....

Прашање 6/6

Кој од следниве литературни жанрови најдобро одговара на оваа приказна?

- А. Народна приказна
- Б. Патопис
- В. Историски приказ
- Г. Трагедија
- Д. Комедија

ЛОШ ВКУС

ЛОШ ВКУС

Поднесено од: Арнолд Јаго

Дали знаевте дека во 1996 година потрошивме скоро иста количина чоколадо колку и нашата Влада што потроши на меѓународна помош за сиромашните. Зарем не мислите дека нешто не е во ред со нашите приоритети? Што ќе правите во врска со тоа?

Да, вие.

Арнолд Јаго, Милдура

Извор: Возраст, вторник, 1 април 1997 година.

Писмото од претходната страница беше објавено во австралиски весник во 1997 година. Користејќи го писмото, одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/ 2

Целта на писмото на Арнолд Јаг е да се разбуди чувство на:

- А. вина
- Б. забава
- В. страв
- Г. Задоволство

Прашање 2/2

Што мислиш, која врста на реакција или акција Арнолд Јаго сака да предизвика со своето писмо?

.....

.....

.....

НАСИЛСТВО МЕЃУ ДЕЦА

РОДИТЕЛИТЕ НЕ ЗНААТ ЗА НАСИЛСТВОТО ВО УЧИЛИШТЕТО

Според истражувањето на Министерството за образование објавено во средата, само еден од тројца родители е свесен за насилството во кое се вклучени нивните деца.

Истражувањето, спроведено помеѓу декември 1994 година и јануари 1995 година, опфати околу 19 000 родители, наставници и деца во основните и средните училишта каде се случило насилство.

Ова истражување, прво од ваков вид спроведено од Министерството, вклучува ученици од четврто одделение нагоре. Според истражувањето, 22% од анкетираните деца од основно училиште изјавиле дека се соочуваат со насилство кај децата, наспроти 13% од децата во пониските одделенија во средните училишта и 4% од децата во горните одделенија од средните училишта.

Од друга страна, околу 26% од децата во основно училиште изјавиле дека биле насилни кон другите деца, додека овој процент е намален на 20% за децата во пониските одделенија во средните училишта и на 6% за деца во горните одделенија на средните училишта.

Од оние кои одговориле дека биле насилни кон другите деца, меѓу 39% и 65% од нив изјавиле дека и самите биле жртви на насилство врз децата на училиште. Истражувањето покажа дека 37% од родителите на деца од основно училиште кои се жртви на насилство во училиште знаат за насилство во училиште насочено кон нивните деца. За родителите на деца во

пониските одделенија во средните училишта, тој број беше 34%, а за родители на ученици во средно училиште 18%.

Од родители кои знаат за насилството во училиштето, од 14% до 18% рекле дека за насилство дознале од наставникот. Според истражувањето, само од 3% до 4% од родителите дознале за насилството од нивните деца.

Истражувањето исто така покажа дека 42% од наставниците во основните училишта не се свесни за насилството во училиштето насочено кон нивните ученици. Учеството на таквите наставници беше 29% во пониските класови од средните училишта и 69% во повисоките класови во средните училишта.

Кога ги прашале за причината за насилството во училиште, околу 85% од наставниците наведоа недостаток на домашно учење. Како главна причина, многу родители го издвоија недостатокот на правда и сочувство кај децата. Еден претставник на Министерството за образование рече дека резултатите сугерираат дека родителите и наставниците треба да имаат поблизок контакт со децата за да спречат насилство во училиште.

Насилството меѓу децата стана главна тема во Јапонија откако тринаесетгодишниот Кијотеру Окучи се обеси во градот Нишио, провинцијата Аичи, есента 1994 година и остави писмо во кое се вели дека соучениците постојано го фрлале во блиската река и изнудувале пари од него.

Самоубиството предизвикано од насилство кај децата го поттикна Министерството за образование да објави извештај за насилството во училиштата во март 1995 година во која тие им дадоа упатства на наставниците да се осигураат дека

насилниците не доаѓаат на училиште.

Извор: Јапонија Тајмс Лтд.,
Токио, 23 март 1996 година

Написот од претходната страница е објавен во јапонски весник во 1996 година. Со помош на статијата одговорете на следниве прашања:

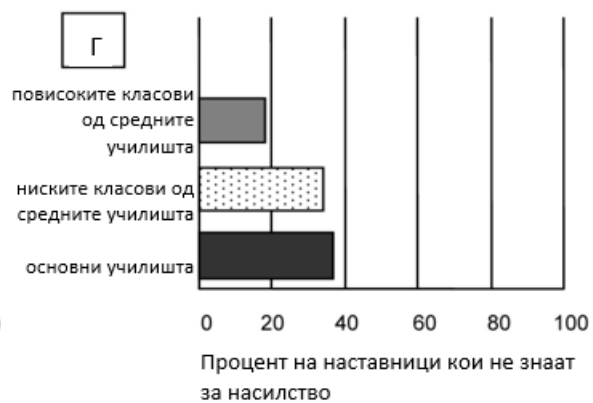
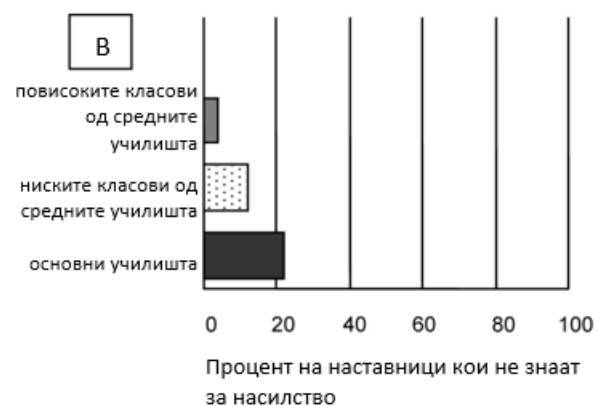
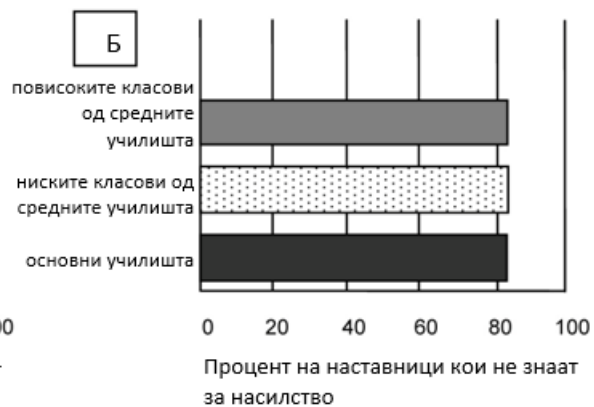
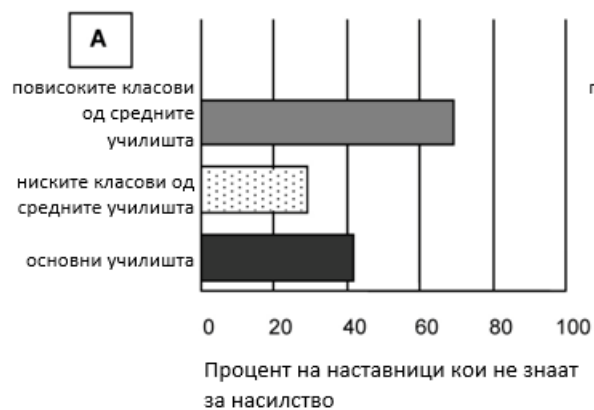
Прашање 1/2

Зошто во написот се споменува смртта на Кијотеру Окучи?

.....

Прашање 2/2

Колку проценти наставници во секој вид на училиште не знаеле дека нивните ученици биле жртви на насилство во училиште? Заокружете го одговорот (А, Б, В или Г) што најдобро го илустрира тоа!

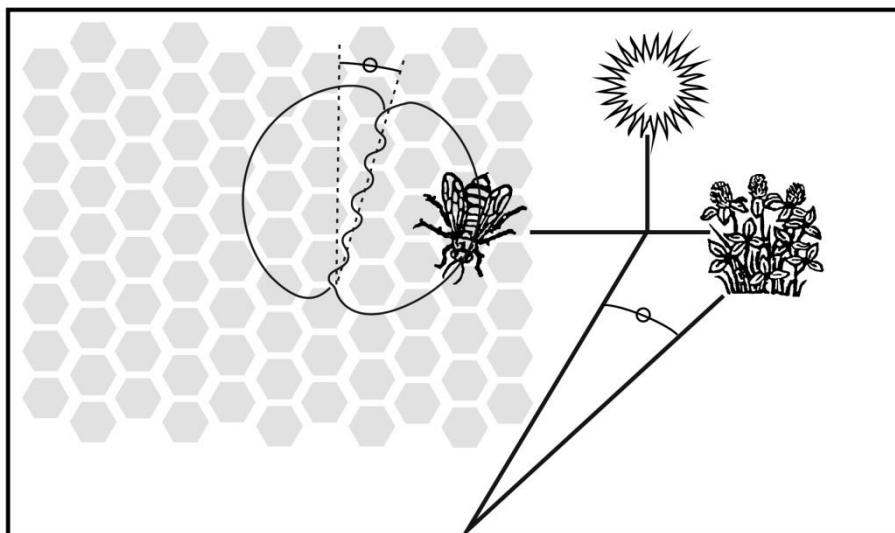

ПЧЕЛИ

СОБИРАЊЕ НЕКТАР

Пчелите прават мед за да преживеат. Тоа е нивната единствена главна храна. Доколку во кошницата има 60 000 пчели, скоро третина од нив ќе бидат вклучени во процесот на собирање нектар кој работниците потоа го претвораат во мед. Мал број пчели работат како собирачи или трагачи. Тие наоѓаат извор на нектар и потоа се враќаат во кошницата за да им кажат на другите пчели каде е.

Пчелите што пребаруваат ги известуваат другите пчели каде е изворот на нектар со изведување танц со кој испраќаат информации за смерот и оддалеченоста која пчелите треба да ја прелетаат. За време на овој танц, пчелата го тресе задниот дел од една на друга страна додека се движи во кругови во форма на број 8. Танцот се изведува според моделот прикажан на сликата подолу:

Сликата покажува пчела како танцува во кошница од вертикалната страна на сајето. Ако средниот дел од бројот 8 е насочен нагоре, тоа значи дека пчелите можат да најдат храна ако летаат директно кон Сонцето. Ако средниот дел од бројот 8 покажува надесно, храната е десно од Сонцето.

Растојанието на храната од кошницата е означено со должината на времето кога пчелата го тресе задниот дел. Ако храната е прилично блиска, пчелата за кратко време го тресе задникот. Ако е далеку, долго време го тресе задникот.

ПРОИЗВОДСТВО НА МЕД

Кога пчелите внесуваат нектар во кошницата, тие им го предаваат на работниците. Работниците дистрибуираат нектар во долната вилица, изложувајќи го на топлиот сув воздух на кошницата. За време на првата колекција, нектарот содржи шеќер и минерали измешани со околу 80% вода. По десет до дваесет минути, кога поголемиот дел од вишокот

вода испари, работниците ставаат нектар во ќелијата со саќе каде што продолжува испарувањето. По три дена, медот во ќелиите содржи околу 20% вода. Тогаш пчелите ги покриваат ќелиите со капаци направени од пчелин восок.

Во кое било време, пчелите во кошницата обично собираат нектар од цветови од ист вид и во истата област. Некои од главните извори на нектар се овошни дрвја, детелина и цветни дрвја.

РЕЧНИК

работник: пчела што работи во кошница

мандибула: дел од вилицата

Прашање 1/4

Која е целта на танцувањето на пчелите?

- А. Прославување на успешното производство на мед.
- Б. Показување какво растение пронашле трагачите.
- В. Прославување на раѓањето на новата пчелна матица.
- Г. Показување каде пчелите трагачи пронашле храна.

Прашање 2/4

Напиши три главни извори на нектар:

- 1.
- 2.
- 3.

Прашање 3/4

Која е главната разлика помеѓу нектарот и медот?

- А. Пропорција на вода во супстанција.
- Б. Содржина на шеќер во однос на минералите во супстанцијата.
- В. Тип на растение од кое е собрана супстанцијата.
- Г. Вид на пчела што ја преработува супстанцијата.

Прашање 4/4

Што прави пчелата за време на танцот за да покаже колку е далеку храната од кошницата?

.....

.....

Технологијата создава потреба за нови прописи

НАУКАТА знае да биде чекор пред законот и етиката. Таков драматичен настан се случи на деструктивната страна на животот со атомската бомба во 1945 година, и сега тоа се случува повторно на креативната страна на животот со техники за надминување на човечката неплодност.

Повеќето од нас се радуваа заедно со семејството Браун од Англија кога се роди Луиз, првото бебе во епрувета. И се восхитувавме на другите почетоци - во последно време раѓањето на здрави бебиња кои некогаш биле замрзнати ембриони чекајќи го вистинскиот момент да се всадат во идната мајка.

Токму овие два замрзнати ембриони предизвикаа бура од правни и етички проблеми во Австралија. Ембрионите биле наменети за имплантација во Елза Риос, сопругата на Марио Риос. Претходната имплантација на ембрион беше неуспешна, а Риос сакаше да добие уште една шанса да стане родител. Но, пред да им се даде втора шанса, Риоси загинаа во авионска несреќа.

Што направила австралиската болница со ембрионите? Може ли да се всадат во друга личност? Имаше многу доброволци. Дали ембрионите на кој било начин имаат право на вредното наследство на семејството Риос? Или, треба да се уништат ембрионите? „Риови“, разбирливо, не се грижеа за иднината на ембрионите.

Австралијците назначија комисија за

проучување на ова спорно прашање. Минатата недела, комисијата објави извештај. Ембрионите треба да се одмрзнат, соопшти Комисијата, бидејќи за донирање ембриони на друго лице ќе биде потребна дозвола од „производителот“, а таква дозвола не беше дадена. Комисијата исто така смета дека ембрионите во сегашна состојба не се живи и немаат никакви права и можат соодветно да се уништат.

Членовите на комисијата се свесни дека газат по лизгав правен и етички терен. Од оваа причина, тие наредија да се дозволи тримесечен период во кој јавноста може да го искаже своето мислење за препораката на Комисијата. Доколку има силни протести против одлуката за уништување на ембрионите, комисијата ќе ја разгледа својата одлука.

Паровите кои сега аплицираат за програми за вештачко оплодување во болницата „Квин Викторија“ во Сиднеј, мораат точно да кажат што да прават со ембрионите во случај нешто да им се случи.

Ова осигурува дека нема да се повтори ситуација слична на семејството Риос. А што е со другите комплексни прашања? Во Франција, една жена неодамна мораше да оди на суд за да и биде дозволено да роди дете зачнато со замрзната сперма од нејзиниот покоен сопруг. Како треба да се реши ова барање? Што да направите ако сурогат мајката го прекрши договорот за

раѓање на детето и одбие да се откаже од детето што го ветила дека ќе го роди за некој друг?

Досега, нашето општество не успеа да излезе со законски применливи регулативи кои би ја ограничиле деструктивната моќ на атомската енергија. Поради овој

пропуст, носиме најлоши можни последици. Можни злоупотреби на способноста на научниците да помогнат или да го одложат оплодувањето се многубројни. Етичките и законските ограничувања мора да бидат поставени пред да се тргнеме далеку од патот.

Со помош на написот „Технологијата создава потреба за нови регулативи“ од претходната страница одговорете на следниве прашања:

Прашање 1/2

Подвлечете реченица што објаснува што преземале Австралијците за полесно да одлучуваат што да прават со замрзнати ембриони кои припаѓале на брачен пар кој загинал во авионска несреќа!

Прашање 2/2

Наведете два примери од воведот што илустрираат како современата технологија, како што се користи за всадување на замрзнати ембриони, создава потреба за нови регулативи:

.....

МАКОНДО

Заслепен од толку многу чудесни пронајдоци, светот од Макондо не знаеше на што да се восхитува најмногу. Останаа до доцна во ноќта гледајќи ги бледите сијалици што ги напојуваше уредот што Аурелиано Сад го донесе од своето долго патување со воз и на чиј смртоносно чукање одвај се навикнаа. Тие се лути на живописните слики што напредниот трговец Дон Бруно Креси ги покажа во театарот со шалтерите во форма на вилица на лавови, бидејќи едно лице почина и бише закопано во еден филм и поради таа несреќа се лееле солзи жалосници, а во следниот филм тој повторно се појави жив и претвори во Арап. Гледачите, кои платија два цента за да сочувствуваат со искуството на лицето, не можеа да го поднесат ова нечуено исмевање и ги искршија седиштата. Градоначалникот, на барање на дон Бруно Креси, преку оглас објасни дека киното е машина за производство на измама што не заслужува толку брзање или лутина. Пред обесхрабрувачкото објаснување, многумина заклучија дека биле жртви на некој нов и блескав цигански трик и затоа решиле да не одат повеќе во кино, верувајќи дека сопствените маки се доволни бидејќи жалат за измислените несреќи на измислените суштества.

Извор: Габриел Гарсија Маркез, *Сто години осаменост*,
превод од шпански од Грегори Рабаса (адаптиран), Пан книги
1978 г.

Текстот од претходната страница е извадок од роман. Во овој дел од приказната, пругата и електричната енергија штотуку пристигнаа во измислениот град Макондо, а се отвори и првото кино.

Користете го извадокот одговорете на прашањата подолу:

Прашање 1/4

Која одлика на филмот ги налути жителите на Макондо?

.....

Прашање 2/4

Зошто жителите на Маконда се откажаа од одење во кино на крајот од пасусот?

- А. Тие сакаа забава и разонода, но сфатиле дека филмовите се реални и депресивни.
- Б. Тие немаа пари да ги платат билетите.
- В. Тие сакаа да заштедат чувства за настани од реалниот живот.
- Г. Тие се обидоа емотивно да се вклучат, но сметаа дека филмовите се здодевни, неубедливи и со лош квалитет.

Прашање 3/4

Тои се „измислените суштества“ споменати во последниот ред од пасусот?

- А. Духови
- Б. Измислици од саемите
- В. Ликови во филмови
- Д. Актери

Прашање 4/4

Дали се согласувате со конечното мислење на жителите на Маконда за вредноста на киното?
Објаснете го вашиот одговор споредувајќи го вашето мислење за филмовите со нивното:

.....

.....

.....

.....

УЧЕНИЧКИ СТАВОВИ

Толку многу луѓе во светот умираат од глад и болести, а ние повеќе се грижime за напредокот во иднина. Овие луѓе ги оставаме настрана обидувајќи се да заборавиме и да тргнеме напред. Секоја година, големите компании трошат милијарди долари на истражување на вселената. Ако парите потрошени на истражување на вселената биле искористени за доброто на сиромашните, а не алчни, може да се ублажат страдањата на милиони луѓе.

Ана

Предизвикот за истражување на вселената е извор на инспирација за многу луѓе. Со илјадници години сонувавме за универзумот, копнеевме да ги достигнеме и допираме свездите, копнеевме да комуницираме со нешто чие постоење можеме само да го замислиме, копнеејќи да знаеме... Дали сме сами во вселената?

Истражувањето на универзумот е метафора за желбата за знаење, а желбата за знаење е она што го придвижува нашиот свет. Додека реалистите постојано нè потсетуваат на постојните проблеми, сонувачите го движат нашиот дух. И, визиите, надежите и желбите на сонувачите се тие што ќе не однесат во иднина.

Барбара

Ние ги уништуваме прашуми затоа што има нафта под нив, копаеме рудници на света почва во потрага по ураниум. Дали би биле подготвени да уништиме друга планета за да ги решиме проблемите што самите ги предизвикавме? Сигурно!

Истражувањето во вселената го зајакнува опасното верување дека човечките проблеми можат да се решат со нашата растечка доминација над животната средина. Луѓето сè уште ќе почувствуваат дека имаат право да ги злоупотребуваат природните ресурси како реки и прашуми ако знаат дека секогаш има друга планета во близина и чека да започнеме да ја експлоатирме. Направивме доволно штета на Земјата. Треба да го осавиме универзумот на мир.

Дамир

Природните ресурси на Земјата брзо се трошат. Населението на Земјата се зголемува со драматична брзина. Животот нема да може да се одржи ако продолжиме да живееме на овој начин. Загадувањето предизвика дупка во озонската обвивка. Плодната почва се намалува, па нашите извори за храна наскоро ќе се намалат. Пренатрупаноста веќе предизвика случаи на глад и епидемии.

Универзумот е огромна пуста област што можеме да ја искористиме во наша полза. Поддржувајќи ги истражувањата на вселената, еден ден може да најдеме планета каде што можеме да живееме. Сега тоа звучи незамисливо, но дури и мислата за патување во вселената некогаш се сметаше за неизводлива. Прекинувањето на истражувањето на вселената за решавање на тековните проблеми е многу ограничена и краткорочна визија. Ние мора да научиме да мислиме не само на оваа генерација, но и на идните генерации.

Филип

Игнорирањето на тоа што може да го понуди истражувањето на вселената би било голема загуба за целото човештво. Можностите за стекнување на подобро разбирање за универзумот и за неговото потекло исто така се скапоцени да се занемарат. Проучувањето на други небесните тела веќе ни помогнаа да станеме посвесни за проблемот на околината и иднината што може да ја снајде Земјата ако не научиме да управуваме со нашите активности. Но, има и индиректна корист од истражувањето на вселената патувања. Подобрување на ласерската технологија и други методи на лечење може да се припишат на истражување на вселената. Супстанциите како тефлон се плод на човековите истражувања за патувањата во вселената.

Затоа, новите технологии создадени за истражување на вселената можат донесе директна корист за сите.

Катерина

Текстовите од претходните две страници се напишани од средношколци. Користете ги текстовите за да одговорите на следниве прашања:

Прашање 1/ 4

На кое од следниве прашања се мисли дека учениците како да одговориле?

- А. Кој е најзначајниот проблем со кој се соочува светот денес?
- Б. Дали го поддржувате истражувањето на вселената?
- В. Дали верувате дека има живот на други планети?
- Г. Кои се најновите случувања во истражувањето на вселената?

Прашање 2/4

Кој од учениците **најдиректно** се спротивставува на аргументите на Филип?

- А. Дамир
- Б. Ана
- В. Катарина
- Г. Барбара

Прашање 3/4

Имајќи ги предвид главните мисли изнесени од петте ученици, со кој ученик најмногу се согласувате? Име на ученикот:

Објаснете го вашиот избор со свои зборови, наведувајќи го сопственото мислење и главните мисли што тој ученик ги истакнал:

.....

.....

.....

.....

Прашање 4/4

Некои изјави се работа на мислење и се засноваат на ставовите и вредностите на лицето што ги кажува. Некои тврдења се факти што можат објективно да се испитаат и докажат дека се точни или неточни.

Заокружете го „мислењето“ или „фактот“ покрај секој од наведените цитати подолу од текстовите напишани од учениците.

Првиот е веќе решен како пример:

Цитат од ученички текстови	Мислење или факт?
„Загадувањето предизвика дупка во озонската обвивка“. (Филип)	мислење <u>факт</u>
„Секоја година, големите компании трошат милијарди долари на истражување на вселената“. (Ана)	мислење / факт
„Истражувањето на вселената го зајакнува опасното верување дека човечките проблеми можат да се решат со нашата растечка доминација над животната средина“. (Дамир)	мислење / факт
„Прекинувањето на истражувањето на вселената за решавање на тековните проблеми е многу ограничена и краткорочна визија“. (Филип)	мислење / факт

УПАТСТВО ЗА ОЦЕНУВЊЕ

АМАНДА И ВОЈВОТКИЊАТА

Прашање 1/5

Максимален број на бодови

Код 1: В. како да ја придобие Аманда да го натера Принцот да ја заборави својата тага

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 1: Дадени се во курзив. Допуштат не-технички описи. Може да споменуваат во загради како и во курзив.

- Тие се во курзив.
- Со косо писмо.
- Како ова: *(Имитира курзивен стил.)*
- Со ракопис.
- Напишани во курзив а исто така и со користењето на загради.
- Тие се извесен мршав вид на пишување.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Сценската режија е во загради. (Упатувањето на загради е точно за извесна сценска режија, но одговорот не се однесува на курзивот.)
- Напишани се со различен стил.
- Друго нешто

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен и ирелевантен одговор.

- Болдирани се. (Не е точно.)
- Со мали букви (Не е точно)
- Од режисерот. (Ирелевантно)

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

А (Оранизатор)

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на куферче ИЛИ велосипед. Може да цитира фраза од сценската режија.

- Нејзиното мало куферче.
- Велосипедот.

Без бодови

Код 0: Друго

- Свончето од велосипедот.
- Обелискот
- Кружната клупа

Код 9: Без одговор

В (Звукооператор)

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на песна на птица ИЛИ (на вечерни) птици ИЛИ на црцорење ИЛИ на свонче од велосипед ИЛИ на ветер ИЛИ на тишина. Може да цитира фраза од сценската режија.

- Во вечерниот воздух се слуша звонче од велосипед.
- Може да се чуе само ветерот.
- Вечерните птици.
- Сега вечерните птици ја преземаат песната.

Без бодови

Код 0: Друго

Код 9: Без одговор

С (Техничар за осветлување)

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на сенките ИЛИ на бледата магличавост ИЛИ на (полната) темнина ИЛИ на вечерта

- Местото е исполнето со сенки.
- Длабоките сенки на дрвјата.
- Вечерта наближува.
- Во вечерниот воздух

Без бодови

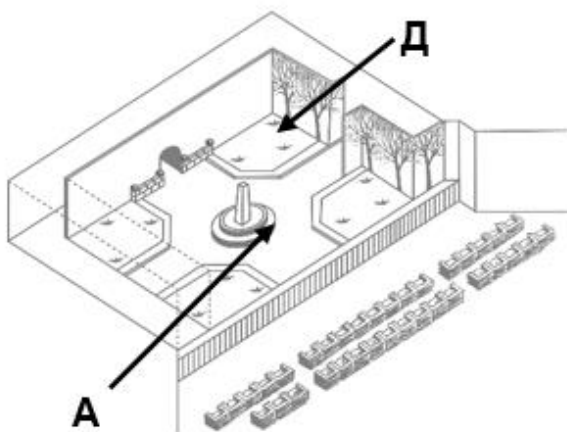
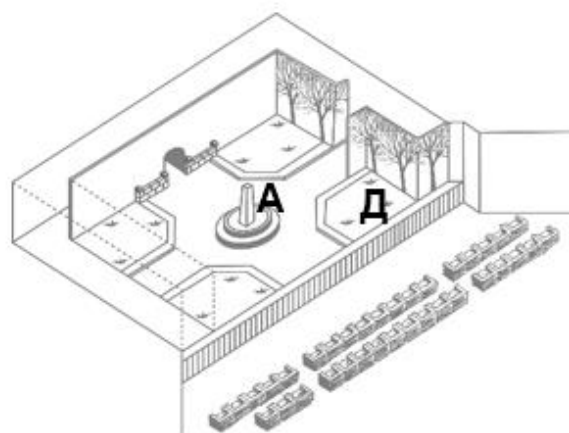
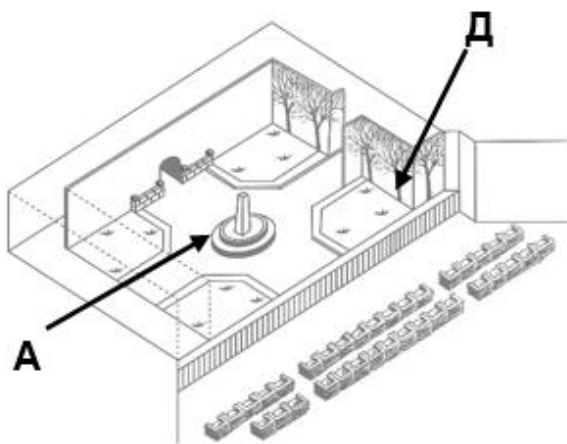
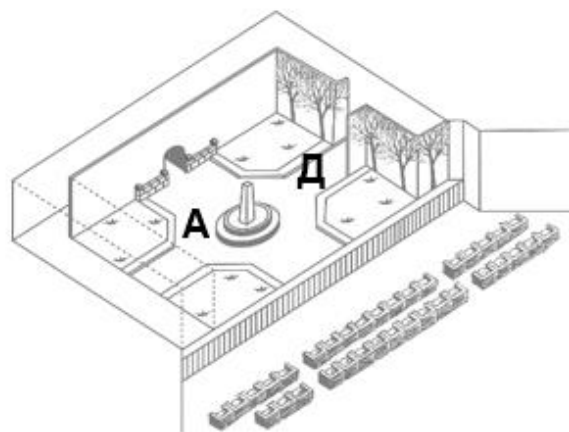
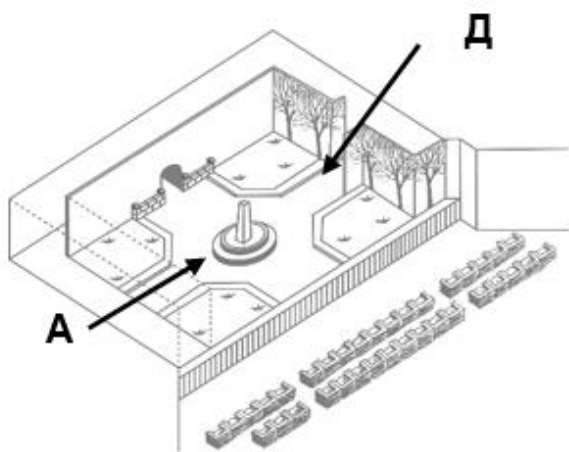
Код 0: Друго

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

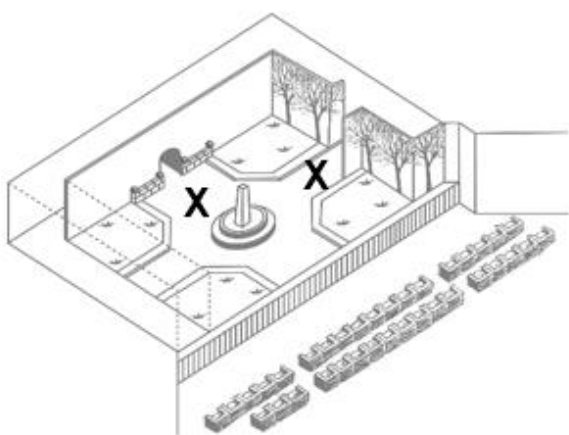
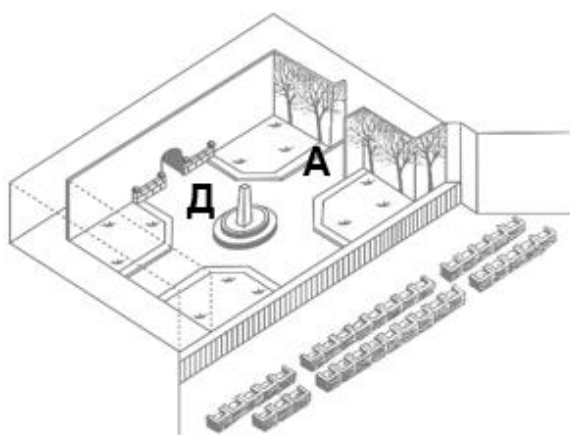
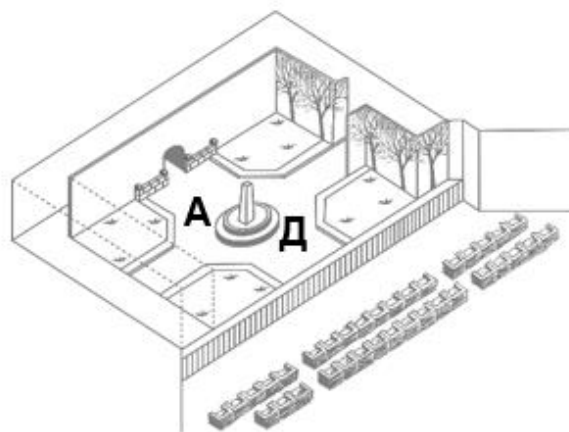
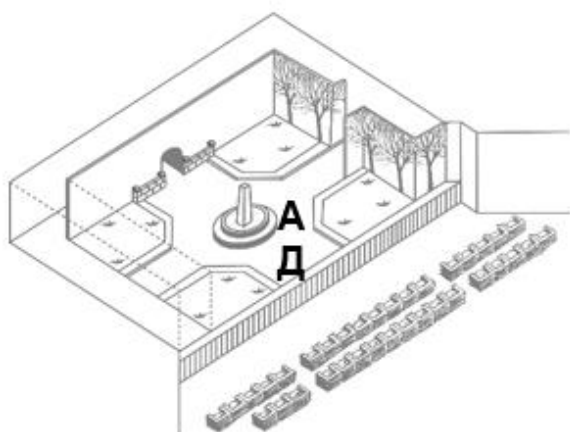
Код 1: Го означува А покрај обелискот и Д зад или близу до дрвјата.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Дека Принцот не забележал дека Аманда личела на Леокадија

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

ГРАФИТИ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. да презентира нечие мислење за графитите

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: Идентификува посебно или во општи рамки еден или повеќе од другите трошоци споменати од Хелга: расипување на угледот на младите луѓе, оштетување на објектот по кој се црта; уништување на озонскиот слој.

- Таа зборува за трошоците на средината.
- Таа вели дека тоа им го расипува угледот на младите луѓе.
- Таа верува дека со тоа се расипуваат други уметнички дела а и дека и тоа е извесен трошок.
- Тоа оштетува уметнички дела како што се зградите.
- Трошокот за изгубеното време на уметниците на графити.
- Згради оштетени од графитите. (Интерпретирано во врска со трошокот на тие нешта како уметнички дела; т.е. нагредувањето (т.е. она што се разликува од трошокот за нивно исчистување кој не е вклучен во прашањето).

Без бодови

Код 0: Го повторува видот на трошокот споменат во прашањето.

- Многу е скапо да се отстранува бојата од ѕидовите.
- Финансирање

ИЛИ: Цитира трошок којшто не се однесува на текстот.

- Потребно е време и пари за да се справува со оние што оштетуваат.
- Рекламирањето
- Финансиската поддршка на уметниците.
- Трошоците за изложби.

ИЛИ: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Трошоците на општеството.
- Трошоците на потрошувачите.

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Препознава дека се извлекува споредба меѓу графитите и рекламирањето. Одговорот е доследен на идејата дека рекламирањето е легална форма на графитите.

- Да ни покаже дека рекламирањето може да биде исто толку нападно колку и графитите.
- Бидејќи некои луѓе сметаат дека рекламирањето е исто толку грдо колку и сликањето со спреј.
- Таа вели дека рекламирањето е само извесна легална форма на графитите.
- Таа смета дека рекламирањето е слично на графитите.
- Бидејќи тие не бараат ваша дозвола да поставуваат рекламни паноа. (Споредувањето меѓу рекламирањето и графитите е имплицитно.)
- Бидејќи рекламите се поставуваат во општеството без наша дозвола, исто како и графитите.
- Бидејќи рекламните паноа се слични на графитите. (Минимален одговор. Препознава сличност без да елаборира во што е сличноста.)
- Бидејќи тоа е друга форма на изложување.
- Бидејќи оние што ставаат реклами ги лепат постерите на сид и таа мисли дека и тие се исто така графити.
- Бидејќи и тие се исто така по сидови.
- Бидејќи тие се подеднакво убави и грди кога се гледа во нив.
- Та упатува на рекламирањето бидејќи тоа е прифатливо за разлика од графитите. (Се имплицира сличноста на графитите и рекламирањето преку спротивставување на ставовите кон нив двете.)

ИЛИ: Препознава дека упатувањето на рекламирањето е извесна стратегија за да се одбранат графитите.

- Така за ние да видиме дека графитите се и покрај се легитимни.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Тоа е начин како таа да ја истакне својата поента.
- Бидејќи таа сака да го прави тоа, таа го споменува тоа како еден пример.
- Тоа е извесна стратегија.
- Натписи на фирми и имиња на продавници.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Таа ги опишува графитите. Бидејќи луѓето ставаат графити врз нив.
- Графитите се еден вид рекламирање. Бидејќи графитите се рекламирање за извесно лице или група. (Споредбата оди во погрешна насока т.е. графитите се извесна форма на рекламирање.)

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

А

Максимален број на бодови

Код 1: Го објаснува својот поглед со упатување на содржината на едно или на обете писма.

Упатува на општиот поглед на писателот (т.е. за или против) или на извесен детал од нејзиниот аргумент. Интерпретацијата на аргументот на писателот мора да биде веродостојна. Објаснението може да биде во форма на парафраза од дел на текстот, но несмее целосно или во поголем дела да биде препишана без измени или додавања.

- Се сложувам со Хелга. Графитите се нелегални и ги прави нив вандалски.
- Хелга бидејќи јас сум против графитите. Минимум одговор.)
- Софија. Мислам дека е лицемерно да се казнуваат уметниците на графитите а потоа да се заработуваат милиони копирајќи ги нивните цртежи.
- Некако се сложувам со обете. Треба да се смета за нелегална работа да се слика по сидови во јавни места но на тие луѓе треба да им се даде можност да ја вршат нивната активност некаде на друго место.
- Софија бидејќи таа се грижи за уметноста.
- Се сложувам со обете. Графитите се лоша работа но и рекламирањето е исто толку лоша работа така што јас не би бил лицемерен.
- Хелга бидејќи јас навистина исто така не сакам графити но го сфаќам погледот на Софија и како таа не сака да ги осудува луѓето за правење нешто во кое тие веруваат.
- Хелга бидејќи навистина е жалосно да им го расипувате угледот на младите луѓе за ништо. (Граничен случај: извесен директен цитат, но вграден во друг текст.)
- Софија. Вистина е дека цртежи и бои украдени од графитите се појавуваат во продавници и се прифаќаат од луѓе кои сметаат дека графитите се страшни. Објаснението е комбинација на фрази од текстот, но обемот на манипулацијата укажува дека тој бил добро разбран.)

Без бодови

Код 0: Подршката на својот поглед е ограничена на извесен директен цитат (со или без наводници).

- Хелга бидејќи Јас се согласувам дека луѓето треба да наоѓаат начини за да се изразуваат но тоа да не причинува посебни трошоци за општеството.
- Хелга. Зошто да се расипува угледот на младите луѓе?

ИЛИ: Дава недоволен или нејасен одговор.

- На Софија бидејќи јас мислам дека Писмото на Хелга не го подржува нејзиниот аргумент со резон. (Софија го споредува својот аргумент со рекламирањето итн.) (Одговара во рамките на стилот или квалитетот на извесен аргумент.)

- Хелга бидејќи таа користела повеќе детали. (Одговара во рамките на стилот или квалитетот на извесен аргумент.)
- Се согласувам со Хелга. (Нема поддршка за мислењето.)
- На Хелга бидејќи верувам во она што таа го кажува. (Нема поддршка за мислењето.)
- Обете, бидејќи можам да разберам од каде Хелга поаѓа. Но Софија е исто така во право. (Нема поддршка за мислењето.)

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Повеќе се согласувам со Хелга. Се чини дека Софија не е сигурна во она што таа мисли.
- На Хелга бидејќи таа смета дека извесни луѓе се талентирани. (Погрешна интерпретација на аргументот на Хелга.)

Код 9: Без одговор.

Б

Максимален број на бодови

Код 1: Објаснува мислење во врска со стилот или формата на едно или на обете писма. Упатува на критериуми како што се стил на пишување, структура на аргументот, убедливост на аргументот, тонот/нијансата, користениот регистер, стратегиите за убедување на публиката. Термини како што се „подобри аргументи“ мора да бидат потврдени. (Забележете дека термини како што се „интересен“, „лесен за читање“ и „јасен“ не се сметаат за адекватно специфични.)

- На Хелга. Таа ви дава многу различни поенти за размислување и таа ја споменува и штетата на средината што уметниците на графитите ја прават а коешто јас го сметам дека е многу важно.
- Писмото на Хелга е ефективно заради начинот на кој таа им се обраќа директно на уметниците на графити.
- Јас мислам дека писмото на Хелга е подоброто од двете. Мислам дека она на Софија има извесни предрасуди.
- Мислам дека Софија изнесува еден многу силен аргумент но она на Хелга е подобро структурирано.
- Софија, бидејќи нејзините забелешки не се насочени кон никого. (Го објаснува својот избор во врска со квалитетот на содржината. Објаснението е разбирливо кога се интерпретира „Не напаѓа никого“)
- Ми се допаѓа писмото на Хелга. Таа сосема доминира во изнесувањето на своето мислење.

Без бодови

Код 0: Дава суд во врска со согласувањето и несогласувањето со ставот на авторот, или едноставно ја парафразира или коментира содржината.

- Хелга, Се сложувам со се што таа кажува.
- Она на Хелга е подобро писмо. Графитите причинуваат трошоци и се губење време, токму онака како што вели таа.
- На Софија. Се што таа кажува е важно.

ИЛИ: Дава суд без доволно објаснување.

- Писмото на Софија е најдобро.
- Она на Софија е полесно за читање.
- Хелга има подобар аргумент.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Она на Хелга е подобро напишано. Таа оди чекор по чекор со проблемот а потоа врз основа на тоа, доаѓа до логичен заклучок.
- Софија бидејќи таа го држи својот став до крајот на нејзиното писмо.

Код 9: Без одговор

ЕЗЕРОТО ЧАД

Прашање 1/5

Максимален број на бодови:

Код 1: А. Околу два метра

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 1: 11 000 п.н.е. (или приближно меѓу 10 500 и 12 000 или некоја друга индикација што ученикот ја извлекол од скалата на сликата.)

- 11 000
- 11 000 п.н.е.
- 10 500 п.н.е.
- Нешто пред 10 000 п.н.е.
- Околу 12 000
- Околу 11 000 п.н.е.

Без бодови

Код 0: Друго, вклучувајќи и стрелката којашто покажува кон почетната точка на графиконот

- 10 000 п.н.е. (Неуспех да екстраполира од скалата.)
- 20 000 п.н.е.
- 8 000 п.н.е (Гледал во погрешна цифра)
- ~~11 000 п.н.е~~ 4000 п.н.е (Игнорирај го прецртаниот одговор
- 0
-

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 1: Се однесува на повторното појавување на езерото. Забелешка: одговорот може да добие Максимален број на бодови дури и ако претходниот одговор не е точен.

- Езерото Чад повторно се појавило во 11 000 п.н.е. по целосното исчезнување околу 20 000 п.н.е.

- Езерото исчезнало во текот на Ледената Ера а потоа се вратило во приближно во тоа време.
- Потоа тоа повторно се појавило.
- Во околу 11 000 п.н.е. тоа повторно се појавило.
- Потоа езерото повторно се појавило откако го немало 9000 години.

Без бодови

Код 0: Дуго

- Тоа е кога почнале да се јавуваат животни.
- Тоа е 11 000 п.н.е. кога луѓето почнале да практикуваат пештерска уметност
- Тоа било 11 000 п.н.е. кога езерото (за прв пат) се појавило.
- Бидејќи во тоа време Езеро Чад сосема се исушило.
- Бидејќи тоа било првото движење/поместување на графиконот.

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

Код 1: А. животните во пештерската уметност биле присутни во таа област во времето кога тие биле нацртани;

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: В. откако нивото на езерото Чад почнало да опаѓа во период од преку илјада години

Без бодови:

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

ПЕРСОНАЛ

Прашање 1/2

Максимален број бодови

Код1: Одговори што споменуваат барем едно од следниве:

- Од Кадровското одделение
- Од кадровскиот советник

Без бодови

Код 0: Останати одговори.

Код 9: Без одговор.

Прашање 2/2

Максимален број бодови

Код1: Споменува ДВЕ од следниве наведени примери:

1. Тие дејствуваат како посредник за вработените ИЛИ како медијација
2. Тие помагаат при изнаоѓање на нови позиции. [Не прифаќајте: „Банка за податоци за работа“, „Водство“, „Курсеви“ или „Проекти за Променана кариера“.]

Без бодови

Код 0: Останати одговори.

Код 9: Без одговор.

ПОДАРОК

Прашање 1/7

Максимален број на бодови

Код 1: В. Нејзината куќа е опкружена со вода од поплавата

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/7

Максимален број на бодови

Код 1: В. има намера да ја отепе мачката

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 3/7

Максимален број на бодови

Код 3: Оди подалеку од една буквална интерпретација на расказот интерпретирајќи го на еден начин кој што е конзистентен со точното буквално разбирање. Дава оценка за завршетокот во поглед на тематската целосност доведувајќи ја во врска последната реченица со централните врски, карактеристиките или метафорите во расказот. Одговорот може да се однесува, на пример, на врската меѓу пантерот и жената; на преживувањето: или на еден подарок или на благодарност. Се искажува или имплицира мислење за соодветноста.

- Да, Расказот ја доведува жената во контакт со она што е основно во животот, а чистата бела коска е симбол за тоа.
- Да, Претпоставувам дека она што останало од шунката од страна на пантерот било исто така подарок, и пораката е „живеј и оставиме да живеам”.
- Да, Коската е како подарок, и таа е тематиката на расказот.
- Да, Коската од шунката не потсетува за она што би можело да и се случи на жената.
- Соодветна е заради начинот на којшто животното и заблагодарило нејзе за шунката.

Делумен број на бодови

Код 2: Оди подалеку од една буквална интерпретација на расказот интерпретирајќи го на начин кој што е конзистентен со точното буквално разбирање. Дава оценка за завршетокот во поглед на стилот или начинот доведувајќи ја во врска последната реченица со општиот стил или начин со останатиот дел од расказот. Се искажува или имплицира мислење за соодветноста.

- Да, таа се вклопува во прозаичниот опис на расказот.
- Да, таа го продолжува ефектот на нешто таинствено.
- Не, таа не е толку неповрзана бидејќи најголем дел од расказот е даден многу детално.

Код 1: Одговара на буквално ниво, на начин којшто е конзистентен со точното буквално сфаќање на расказот. Го оценува завршетокот во поглед на наративниот редослед, поврзувајќи ја последната реченица со експлицитни настани. (на пример мачката откако го изела месото; посетата на пантерот на куќата; опаѓањето на водата од поплавата). Се искажува или имплицира мислење за соодветноста.

- Да таа ви дава одговор на прашањето дали мачката ја изела храната.
- Не, Делот за месото веќе бил завршен.
- Завршена е бидејќи месото е завршено а исто така и расказот.
- Да, Сега откако водите од поплавата се повлекле и таа го изела месото нема причина мачката да остане.
- Мислам дека тоа е еден добар завршеток бидејќи докажува дека таа имала пантер на нејзиниот трем. Разбирање на буквално ниво дека настаните во расказот „навистина се случиле“)
- Не тоа не е погоден крај, тоа не било подарок, но било многу опасно. (Индицира целосно буквално читање.)
- Соодветна е за да опише дека тоа се случило по дождот. (Упатување на крајот на поплавата.)
- Да, Сега откако водите од поплавата се повлекле и тој го изел месото

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Таа е повеќе одошто ефективна. Навистина е фрапантна.
- Не, подарокот не се однесува за крајот.
- Но, ќе беше подобро да завршеше со нешто повозбудливо. (Не го поврзува завршетокот со останатиот дел од расказот.)
- Завршува опишувајќи ја коската.

ИЛИ: Покажува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен или нерелевантен одговор.

- Да, тоа покажува дека сето тоа бил само еден сон. (Неверодостојно)
- Не, бидејќи читателот не знае зошто мачката исчезнала. (Покажува недостиг на сфаќање.)

Код 9: Без одговор

Прашање 4/7

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Таа почна да плови.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 5/7

Максимален број на бодови

Код 3: Препознава дека описите се наменети за да поттикнат сожалување. Се искажува или имплицира упатување на намерата на писателот или ефектот врз читателот. Се искажува или имплицира упатување на она што се случило во останатиот дел од расказот. Сугерира дека:

- 1) цитираните описи го поврзуваат пантерот со жената (или воопшто со луѓето) која пати;
ИЛИ
 - 2) цитираните описи подготвуваат за натамошното сожалливо однесување на жената кон пантерот;
ИЛИ
 - 3) пантерот е презентираан како предмет на сожалување.
- Пантерот изгледа скоро како човек, така тој е сличен на жената, и ти двајцата ги сожалуваш. (Експлицитно упатување на врската меѓу пантерот и жената/луѓето. (1) (Експлицитно упатување на ефектот врз читателот.)
 - Те тера директно да сфатиш дека пантерот е исто така жртва на поплавата. (Имплицитно упатување на врската меѓу пантерот и луѓето во „исто така“. (1) Експлицитно упатување на ефектот врз читателот.)
 - Се чини дека жената го сожалува него пред да знае што е тоа. Ги поврзува извадоците со подоцнежното сожалливо однесување на жената (2), без експлицитно упатување на намерата или ефектот.)
 - Те тера да чувствуваш сожалување кон пантерот. (Содржи точно разбирање на нијансите на описите (3), со имплицитно упатување на ефектот врз читателот.)
 - Изгледа тажно и жалосно. (Содржи разбирање за нијансите на описите (3), со имплицитно упатување на намерата на авторот.)

Делумен број на бодови

Код 2: Упатува на можни намери (или ефекти) од цитираните описи, поинакви од оние за поттикнување сожалување. Коментарот е конзистентен со сфаќањето на текстот. Искажува или имплицира упатување на намерата на авторот или ефектот врз читателот. Се искажува или имплицира упатување на она што се случува во останатиот дел од расказот. Упатува на:

- 1) намерата/ефектот за предизвикување неизвесност или таинственост (Внимавајте дека такви термини како „застрашувачки“ и „плашливо“ се смета дека покажуваат недостиг

на рабирање на цитираните описи; а „интересно“, „лесно за читање и „јасно“ не се сметаат за адекватно специфични”);

ИЛИ

2) идејата дека пантерот е презентираан од гледна точка на жената.

- Бидејќи тоа предизвикува неизвесност. Вие всушност не знаете кој плачел. (1)
- Тој го воведува пантерот полека. (1)
- Тоа е возбудливо. (1)
- Вие не знаете што е тоа, исто како и жената. (Комбинација на (1) и (2)).
- Тој ги опишува чувствата на жената кон пантерот. (2)

Код 1: Упатува на буквалната информација дадена во цитираните описи. Коментарот е конзистентен со разбирањето на текстот. Искажува или имплицира упатување на намерата на писателот или ефектот врз читателот. Искажува или имплицира упатување на она што се случува во останатиот дел од расказот. Упатува на:

1) реалистичкиот опис на пантерот;

ИЛИ

2) на начинот како описите се вклопуваат во буквалната поставеност и ситуацијата.

- Пантерот е диво животно а дивите животни квичат. (1)
- Пантерот бил гладен, и овие животни дигаат бука кога се гладни. (1)
- Таа можеше да ги забележи шумовите што тој ги правеше бидејќи беше темно и неможеше да го види него. (2)
- Слушајќи го пантерот ја натера да се сети кога таа слушнала такво нешто порано. (2)

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор

- Тоа го прави тоа поинтересно.
- Тоа е силен јазик на опишување.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор.

- Пантерот изгледа опасен како да сака да ја зграпчи. (Неверодостојно.)
- Ваквите описи го презентираат пантерот на таков начин за да го заплашат читателот. (Неточно)
- Таа го раскажува расказот од гледна точка на пантерот. (Неточно.)

Код 9: Без одговор

Прашање 6/7

Максимален број на бодови

Код2: Ја препознава импликацијата дека жената е мотивирана од сожалување или соживување кон пантерот. Може исто така да споменува дека жената свесно не ја разбира својата сопствена мотивација.

- Таа го сожалува него.
- Бидејќи таа знаела како тој се чувствувал гладен.
- Бидејќи таа е сожаллива личност.

Делумен број на бодови

Код 1: Препознава дека расказот експлицитно не ја објаснува мотивацијата на жената и/или таа свесно ја разбира неа, таа не размислува што прави.

Неволно

Инстинктивно

Таа не знаела

Во расказот не се кажува за тоа.

ИЛИ: Одговори во врска со физичката потреба на пантерот за храна или помош, без упатување на мотивацијата на жената.

- Бидејќи тој бил гладен
- Бидејќи квичел
- Да му помогне да живее.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор. Може да ја опишува мотивацијата на жената во рамките на самозаштите или стравот.

- Таа мислела дека тој ќе си замине ако го нахрани.
- Бидејќи таа се плашела од него.
- Таа сакала од него да направи свое галениче. (Неверодостојно.)
- Да се спријатели со него. (Неверодостојно.)
- Бидејќи го засакала. (Неверодостојно.)

Код 9: Без одговор

Прашање 7/7

А

Максимален број на бодови

Код 1: Дава доказ од расказот за да ја подржи идејата дека жената е бездушна и немилосрдна. Може да упатува на нејзината намера да пука во пантерот, или на фактот дека таа всушност пука во пантерот. Може да користи цитат или блиска парафраза.

- Таа се обидува да пука во пантерот.
- Таа е немилосрдна бидејќи нејзината прва мисла била да го убие пантерот.
- Таа се насмеала кога помислила да ја убие мачката.
- Додека јадела таа се насмеела на 'ржењето на мачката.
- И кревајќи ја пушката, пукна низ прозорецот. (Цитат)

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Таа не е љубезна кон пантерот.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор.

- Таа е немилосрдна бидејќи годржи пантерот затворен надвор. (Неверодостојно дека таа би правела нешто друго, имајќи ја редвид опасноста што мачката ја претставува во расказот.)
- Тој мисли дека жената треба да покаже повеќе сожалување. (Ирелевантно објаснува што вели момчето во дијалогот, отколку да упатува на расказот.)

Код 9: Без одговор

Б

Максимален број на бодови

Код 1: Дава доказ од расказот за да ја подржи идејата дека жената е сожаллива. Може да упатува на нејзината акција при хранењето на пантерот, или на предлозите за нејзината способност за сожалување кон пантерот или поопшто. Може да користи цитат или блиска парафраза.

- Таа е дарежлива бидејќи ја споделува својата храна со мачката.
- Таа му ја дава нему шунката.
- Го симна она што беше останато од шунката... му ја турна низ скршениот прозорец. (Цитат.)
- Кога таа прв пат го слушна пантерот си помисли дека тој изгледа тажен, не исплашен. (Доказ за способноста за сожалување кон пантерот.)
- Се вели: „таа сакаше да заплаче, за себе, за сите луѓе, за се во поплавата“. (Цитира доказ на поопшто сожалување.)

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Таа делува на извесен сожаллив начин.
- Таа е љубезна.

ИЛИ: Показува неточно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Таа мисли дека жената е личност што сака. (Ирелевантно: објаснува што вели девојката во дијалогот, отколку да упатува на расказот.)

Код 9: Без одговор

ПОЛИЦИЈА

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Редоследот на бисерите е различен.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. како се анализираат клетките за да се открие шемата на DNA.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Да информира.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. вршење генетска анализа.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

ПРЕТСТАВАТА Е НЕШТОТО

Прашање 1/4

Максимален број бодови

Код 1: Одговорете кое се однесува на вечера или пиење шампањ.

Само што имаа вечера и пиеја шампањ.

„Штотуку пристигнавме од трпезаријата, каде што имавме одлична вечера.” [директен цитат]

„Одлична вечера и испија две шишиња шампањ.” [директен цитат]

Без бодови

Код 0: Одговорите што даваат недоволен или нејасен одговор, покажуваат неточно разбирање на материјалот или се неоправдани или небитни.

Код 9: Без одговор.

Прашање 2/4

Максимален број бодови

Код 1: Б. Се чини дека е потребно засекогаш за ситуацијата да се разјасни на почетокот на претставата.

Без бодови

Код 0: Други одговори.

Код 9: Без одговор.

Прашање 3/4

Максимален број бодови

Код 1: Укажува контраст помеѓу Адам и другите два лика со тоа што се однесува на еден или повеќе од следниве: статусот на Адам како најсиромашен или најмлад од трите лика; неговото неискуство (како славна личност).

- Адам е сиромашен, тој мора да е возбуден да престојува во замок.
- Тој мора да е сретен да биде со двајца момци кои можат да го направат популарен.
- Тој пишува музика со две навистина познати личности.
- Тој е млад, и младите луѓе едноставно се возбудуваат повеќе за работите, тоа е факт!
- Тој е млад за да престојува во замокот. [минимално]
- Тој има најмалку искуство. [минимално]

Без бодови

Код 0: Одговори кои даваат недоволен или празен одговор.

- Тој е возбуден. *[Се повторува основата.]*
Одговори кои покажуваат неточно разбирање на материјалот или даваат неоправдан или ирелевантен одговор.
- Тој е уметник.
- Тој се вљубил. *[не е објаснување зошто е возбуден што престојува во замокот]*
- Адам мора да биде возбуден; сигурно солистот ќе се појави. *[нема аргументи во текстот]*
- Даден му е смокинг. *[објаснувачки детал, а не самата причина]*

Код 9: Без одговор.

Прашање 4/4**Максимален број бодови**

Код 1: Г. Тој ги користи ликовите за да реализира еден од своите креативни проблеми.

Без бодови

Код 0: Други одговори.

Код 9: Без одговор.

ПРОГРАМА НА ФИРМАТА АКОЛ ЗА ДОБРОВОЛНА ИМУНИЗАЦИЈА ОД ГРИП

Прашање 1/5

УПАТСТВО ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Прашање 1:

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Имунизацијата ќе се врши во текот на работното време

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 2: Упатува точно на текстот и стилот го довеува во врска со целта, конзистент со „пријателски и охрабрувачки“. Одговорот мора а биде НАЈМАЛКУ ЕДЕН од следниве:

- 1) упатува на една од карактеристиките (уредувањето на текстот, стилот на пишување, сликите или другите графички карактеристики; или друго слично) во детали – т.е. на извесен специфичен дел или квалитет на карактеристиката; И/ИЛИ
- 2) користи термини за оценка поинакви од „пријателски“ и „охрабрувачки“. (Внимавајте дека такви термини како „интересен“, „лесен за читање“ и „јасен“ не се сметаат за адекватно специфични.)

Искажано или имплицирано е мислењето за тоа дали Фиона успеала.

- Не, да се стави слика на шприц близу до почетокот на текстот е лоша идеја. Тоа изгледа застрашувачки. (Упатува на еден специфичен дел од концептот: посебна слека (1), Користи свој термин за оценување „застрашувачки“ (2).
- Да, сликите го разбираат текстот и овозможуваат тој полесно да се чита. (Опишува специфичен аспект на уредувањето на текстот (1).
- Сликата на карикатурата на вирусот изгледа пријателски. (Упатува на еден специфичен аспект („карикура“) на една илустрација (1).
- Не, сликите се детски и ирелевантни. (Користи сопствени термини („детски“, „ирелевантни“) за оценување на една од карактеристиките споменета во основата (2)).
- Да, стилот на пишување е опуштен и неформален. (Користи сопствени термини „опуштен“, „неформален“ за оценување на една од карактеристиките споменати во основата (2).)
- Да, стилот бил топол и привлечен. (Користи сопствени термини за оценување на стилот (2).)

- Има премногу текст. На луѓето им е досадно да го прочитаат. (Упатува на една релевантна карактеристика на презентацијата: обемот на текстот (1). Користи сопствени термини за проценување (2).)
- Тој не врши притисок врз луѓето за да се вакцинираат, а тоа ќе ги охрабри луѓето. (Имплицира врска со начинот или регистерот; есден аспект на стилот (2).) Не, стилот на пишување е многу формален. Дискутабилна но веродостојна примена на сопствен термин за оценување: „формален” (2).)

Делумен број на бодови

Код 1: Упатува точно на текстот и ја поврзува целта на информацијата со содржината (одошто со стилот), конзистентен со „пријателски и охрабрувачки”.

Искажано или имплицирано е мислењето за тоа дали Фиона успеала.

- Не, нема начин пораката за тоа дали човек треба да се вакцинира може да биде пријателска и охрабрувачка ???
- Да, таа успеала. Таа дава многу можности и организира временски распоред за вакцинирање против грип. Таа исто така давала совети за здравјето.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен и нејасен одговор.

- Да, звучи разумно дека тоа би било добра идеја.
- Да, тој е пријателски и охрабрувачки. (Термини што не се применуваат за специфични карактеристики.)
- Не, тоа не функционира.
- Не бидејќи некои информации не се точни. (Упатува на содржината без да прави било какво поврзување со идејата за “пријателски и охрабрувачки”).)
- Да, илустрациите се охрабрувачки и стилот на огласот/понудата е исто така прифатлив. („Илустрациите се охрабрувачки” не оди подалеку од термините на прашањето. „Стилот на огласот е исто така прифатлив” е премногу нејасен.)
- Таа успеала, лесен за читање и јасен. (Термините што се користат не се доволно специфични.)
- Мислам дека таа добро усеала. Таа избрала слики и интересен текст за читање. (Сликите во секој случај не се предмет за оценување, а „интересен текст” е премногу нејасен.)

ИЛИ: Покажува нејасно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Да секој треба да биде имунизиран.(Ирелевантен и неточен.)
- Не, сликите немаат никаква врска со пораката. (Неточен.)
- Да, бидејќи таа сака луѓето да бидат загрижени ако добијат грип. (Се сукобува со идејата за „Пријателски и охрабрувачки”).)
- Добар е но тој е само едно мислење. (Ирелевантен.)
- Да, тој дава куса информација за тоа што тие треба да прават за да го спречат грипот. (Ирелевантен – упатува на содржината на еден не-специфичен начин.)

- Да, таа само ги кажува фактите. (Ирелевантен.)
- Да, бидејќи поверке луѓе треба да бидат имунизирани. (Дава општо мислење за предметот на имунизацијата, не упатува на стилот или на деталите од содржината.)
- Да Јас го правам тоа бидејќи никој несака да биде болен. Секој сака добро здравје. (Ирелевантен.)

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 1: Б. е добра идеја, но таа не е замена за вежбањето и здравата диета

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

Код 2: Го оценува делот од текстот во врска со терминот „доведува во заблуда“ укажувајќи дека има потенцијална контрадикторност. („Кој треба да биде имунизиран? Секој ...“ наспроти „Кој не треба да биде имунизиран?“). Може но немора да објаснува во што е контрадикторноста.

Се изнесува или имплицира сложување или несложување.

- Да, бидејќи би било опасно за некои луѓе да бидат имунизирани. (на пример бремените жени). (Опишува контрадикторност.)
- Не, бидејќи вие треба да прочитате само уште неколку реда дека некои луѓе не смеат да добијат инјекција, а во целина таа сака луѓето да ја добијат.
- Да, бидејќи таа вели „секој“ може а подоцна таа ги наведува луѓето коишто не смеат да бидат имунизирани. (Се идентификува контрадикторноста.)
- Овој ред сугерира дека сите луѓе треба да добијат вакцина, што не е точно. (Накучо се идентификува контрадикторноста.)
- Да, до извесен степен. Можеби: „Секој што е заинтересиран да биде заштитен од вирусот, но кој не страда од некој од следниве симптоми или болести.“ (Сугерираното преуредување на зборовите имплицира признавање на контрадикторноста.)

ИЛИ: Го оценува делот од текстот во врска со терминот „доведува во заблуда“ индицирајќи дека исказот можеби би е некакво претерување. (Не на секој човек му треба имунизација, или

имунизацијата не нуди целосна заштита.) Може но не мора да објаснува во што е претерувањето. Се изнесува или имплицира сложување или несложување.

- Да се изостават бидејќи да се биде имунизиран не е гаранција дека нема да добиеш грип.
- Не се согласувам, дури иако звучи разумно дека ти конечно ќе добиеш грип ако не ја добиеш инјекцијата.
- Добивањето на инјекцијата не е целосна заштита.
- Да се изостават бидејќи не секој човек добива грип, а особено ако си во добра здравствена состојба.
- Да се согласувам бидејќи тоа ја прави инјекцијата да звучи подобро одошто таа е. (Имплицира претерување, иако неспецифицирано.)

Делумен број на бодови

Код 1: Го оценува делот од текстот, но не во врска со терминот „доведува до заблуда“.

1. Индицира дека исказот е силен, ефективен и/или охрабрувачки без да ја спомне потенцијалната контрадикторност или елементот што доведува до заблуда; ИЛИ
 2. Индицира дека исказот “Секој што е заинтересиран да биде заштитен од вирусот” е редунданта/излишен бидејќи тој го искажува очигледното.
- Добро е што е ставен, бидејќи тој ги охрабрува луѓето. (1).
 - Треба да биде бидејќи ја истакнува пораката. (1)
 - Сметам дека овие зборови би требало да се изостават бидејќи разбирливо е дека секој сака да биде заштитен од вирусот, иако тоа не е постигнато преку имунизација. (2)

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор, или поинаку ги искажува „доведува до заблуда“ без објаснување.

- Да се остават, добри се. (Без објаснување.)
- Тие требало таму да стават друга слика место насловот. (Без објаснување.)
- Да, оваа реченица доведува до заблуда и може да предизвика проблеми. (Без објаснување.)

ИЛИ: Покажува неточно сфаќање на материјалот или дава неверојатен или ирелевантен одговор.

- Треба да биде изоставен бидејќи секој има право да одлучува за себе. (Погрешно разбирање на регистерот на текстот: тоа не е наредба.)
- Мислам дека по зборот ВИРУС требало да се стават зборовите НА ГРИП, бидејќи луѓето коишто ќе ги видат овој збор набрзина може да помислат дека тој се однесува на некој друг вирус а на на оној на грипот. Неверојатно објаснување за „доведува во заблуда“.)
- Да, луѓето може да бидат заинтересирани но може да се плашат непотребно. (Ирелевантен.)

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Мајкл од одделението за сметководство, кој би сакал да биде имунизиран, но ќе биде на одмор таа седмица во која паѓа 17 мај.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

ПРОЕКТ МЕЃУНАРОДЕН ПЛАН

Прашање 1/2

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Нивото на активностите во Етиопија бил споредбено низок.

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/2

Максимален број на бодови

Код 3: Ученикот одговорил точно на Прашањето 1 (Клуч Б). Го објаснува нивото на активностите на Проектот ПЛАН повикувајќи се на СИТЕ дадени информации со експлицитно или имплицитно упатување на видот на активност спроведена во Етиопија од страна на Проектот ПЛАН. Одговорот мора да биде конзистентен со (иако тој немора да се доведува во врска) со следнива ДВЕ работи:

1. Ниското ниво на активност на Проектот ПЛАН во Етиопија (дадената информација во табелата); И
2. Етиопската сиромаштија (Информациите дадени во основата).
 - Организациите за доделување помош ја започнуваат својата работа во одредена земја обучувајќи го локалното население така Јас би рекол дека Проектот ПЛАН туку започнал да делува во Етиопија во 1996.
 - Обучувањето на работниците од комуналната заедница можеби е единствениот вид помош што тие можат да ја дадат таму. Можеби нема болници или училишта во кои тие би можеле да сместат и други видови активности за давање помош.
 - Други странски групи за давање помош би можеле да помогнат со лекови и сл. и Проектот ПЛАН забележува дека ним им е потребно да знаат како да управуваат со земјата. (Имплицитно упатува на обуката на лидерите на комуналната заедница.)

Делумен број на бодови

Код 2: Ученикот одговорил точно на Прашањето 1 (Клуч Б). Го објаснува нивото на активностите на Проектот ПЛАН повикувајќи се на НАЈГОЛЕМИОТ ДЕЛ од дадени информации. Одговорот мора да биде конзистентен со (иако тој немора да се доведува во врска) со следнива ДВЕ работи:

1. Ниското ниво на активност на Проектот ПЛАН во Етиопија (дадената информација во табелата); И
2. Етиопската сиромаштија (Информациите дадени во основата).

- Можеби ќе биде тешко да се дистрибуира помошта таму бидејќи работите не се во ред.
- Можеби се води војна па би ми било тешко да доделувам помош.
- Тие не знаат како да им помогнат таму.
- Ако други организации помагаат во етиопија, има помалку работа за Проектот ПЛАН.
- Претпоставувам дека другите земји добиле помош први и дека на Етиопија ќе и се помогне во блиска иднина.
- Народот во Етиопија може би има извесни културни карактеристики коишто ја отежнуваат взаемната интеракција со странци.
- Сметам дека тие им даваат нешто повеќе помош на други земји и Етиопија е испуштена. Можеби Проектот ПЛАН нема доволно фондови и пари за сите земји во невола.

Код 1: Ученикот одговорил точно на Прашањето 1 (Клуч Б). Го објаснува нивото на активностите на Проектот ПЛАН повикувајќи се на ДЕЛ од дадени информации. Одговорот мора да биде конзистентен со (иако тој не мора да се доведува во врска со) ниското ниво на активност на Проектот ПЛАН во Етиопија (информацијата е дадена во табелата).

- На Етиопија не и е потребана толкава помош од Проектот ПЛАН каква што е за другите земји. (Извлекува заклучок од табелата но не ги зема пред вид информациите за релативно ниската сиромаштија на Етиопија дадени во основата.)
- Етиопија не е толку сиромашна како и другите земји па затоа не и треба толку многу помош од Проектот ПЛАН. (Извлекува заклучок од информациите во табелата но не е доследен на информациите за релативната сиромаштија на Етиопија дадени во основата.)
- На Етиопија, може би повеќе од колку во другите земји и е потребна помош само за обука на водачите на нејзините комунални заедници. (Извлекува детален заклучок од информациите во табелата но не ги зема предвид информациите за релативната сиромаштија на Етиопија дадени во основата.)

ИЛИ: Ученикот одговорил точно на Прашањето 1 (Клуч Б). Го објаснува нивото на активностите на Проектот ПЛАН повикувајќи се на ДЕЛ од дадени информации. Одговорот мора да биде конзистентен со (иако тој немора да се доведува во врска) со следниве ДВЕ работи:

1. Нивото на активност во Етиопија коешто ученикот го покажал во прашањето 1 (самото објаснение не трена да е точно); И
2. Етиопската сиромаштија (информациите дадени во основата). Не прифаќајте одговори кои извлекуваат заклучок САМО врз информациите на кои се повикува експлицитно во основата.

- (Одговор на прашањето 1. Нивото на активност е споредбено висока во Етиопија.)

Етиопија е посиромашна одошто другите земји во регионот и затоа и треба повеќе помош.

- Одговор на Прашањето 1: Тоа е приближно еднакво како и во другите земји во регионот.)

Помошта се дистрибуира еднакво така што нема ривалство меѓу земјите.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Тие не реализират толку активности во Етиопија. (Врши преформулација на информацијата во Клучот на 1 без да се обиде да ја објасни.)
- Проектот ПЛАН едвај нешто прави во Етиопија.

ИЛИ: Показува неточно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор.

- Тие треба да даваат повеќе за Етиопија. (Изразува мислење одошто да сугерира објаснение.)
- Тие само ги обучуваат водачите на комуналните заедници. Се чини дека тие не прават ништо за здравјето или за образованието на луѓето таму. (Не го објаснува нивото на активноста.)
- Нивото на активностите на Меѓународниот Проект ПЛАН во Етиопија во споредба со неговите активности во други земји е повисоко. (Ја преформулира информацијата во дистракторот на 1 без да се обиде да го објасни неа.)
- Проектот ПЛАН го доделува истиот износ на секоја земја. (Ја преформулира информацијата во дистракторот на 1 без да се обиде да го објасни неа.)

Код 9: Без одговор

РАБОТНА СИЛА

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Оние кои претставуваат работна сила и оние кои не претставуваат работна сила

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 2: Показува дека бројот на „дрво“ дијаграмот И „000и“ во насловот/фуснотата се интегрирани: 949 900. Дозволете приближни вредности 949,000 и 950,000 со бројки или зборови. Исто така прифатете 900 000 или еден милион (во зборови или бројки) со квалификатор.

- 949 900
- нешто под деветстотини и педесет илјади
- 950 000
- 949,9 илјади
- скоро милион
- околу 900 илјади
- 949,9 X 1000
- 949(000)

Делумен број на бодови

Код 1: Показува дека бројот во „дрво“ дијаграмот е лоциран, но дека „000и“ во насловот/фуснотата не е правилно интегриран. Одговори со 949,9 во зборови или бројки. Дозволете приближни вредности споредбени со оние за Кодот 2.

- 949,9
- 94,900
- скоро илјада
- нешто под 950
- околу 900
- нешто под 1000

Без бодови

Код 0: Други одговори

- 35,8%
- 7,50%

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

	„работна сила: вработен“	„работна сила: невработен“	„не претставу ва работна сила“	не е вклучен во ниту една категори ја
Келнер со скратено работно време, на возраст од 35 години	☒	☐	☐	☐
Деловна жена, на возраст од 43 години, која работи 60 часа седмично	☒	☐	☐	☐
Ученик со полно работно време, на возраст од 21 година	☐	☐	☒	☐
Човек, на возраст од 28 години, кој неодамна ја продал својата продавница и бара работа.	☐	☒	☐	☐
Жена, на возраст од 55 години, која никогаш не работела или не сакала да работи надвор од домот	☐	☐	☒	☐
Баба, на возраст од 80 години, која сè уште работи по неколку часа дневно на семејната тезга на пазарот.	☐	☐	☐	☒

Максимален број на бодови

Код 2: 5 точни одговори

Делумен кредит

Код 1: 3 или 4 точни

Без бодови

Код 0: 2 или помалку точни

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Карактеристики на разгранетиот „дрво” дијаграм	Одговор
ознаките во секоја рамка од дијаграмот (на пр. „Работна сила”)	се менуваат / не се менуваат
процентите (на пр. „64,2%”)	се менуваат / не се менуваат
броевите (на пр. „2 656,5”)	се менуваат / не се менуваат
фусотите под „дрво” дијаграмот	се менуваат / не се менуваат

Максимален број на бодови

Код 1: 3 точни

Без бодови

Код 0: 2 или помалку точни

Код 9: Без одговор

СПОРТСКИ ЧЕВЛИ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Дека е многу важно младите спортисти да носат добри спортски чевли

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: Упатува на ограничување на движењето.

- Тие го ограничуваат движењето.
- Таквите ти пречат да трчаш лесно.

Без бодови

Код 0: Покажува неточно сфаќање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор.

- Да одбегнуваат повреди.
- Тие неможат да претставуваат потпора на стопалото.
- Бидејќи ви требаат да се обезбеди потпора на стопалото и глуждот.

ИЛИ: Дава недоволен или нејасен одговор.

- Инаку тие не се погодни.

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Упатува на четирите критериуми дадени во курзив во текстот. Секое упатување може да биде директен цитат, парафраза или елаборација (детално изложување) на критериумот. Критериумите може да бидат дадени според било каков редослед. Четрити критериуми се:

1. Да обезбедува надворешна заштита.
2. Да претставува добра потпора на стопалото.
3. Да обезбедува добра стабилност.
4. Да ги амортизира ударите.

- Надворешна заштита
- Потпора на стопалото
- Добра стабилност
- Амортизирање на ударите.
- Тој мора да обезбедува надворешна заштита, потпора на стопалото, да му обезбедува на играчот добра стабилност, и мора да ги амортизира ударите.
- Заштита, потпора, стабилизира, амортизира. (Ги цитира поднасловите од овој дел на текстот.)

Без бодови

Код 0: Друго

1. Заштити од удари од топката или ногата.
2. Ги совладува нерамнините на теренот.
3. Го чува стапалото топло и суво.
4. Обезбедува потпора на стапалото.

(Првите три точки во овој одговор се сите дел од критериумот 1 (Обезбедува надворешна заштита).)

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. го дава решението на проблемот опишан во првиот дел

Без бодови

Код 0: Друг одговор

Код 9: Без одговор

ТЕЛЕКОМУНИЦИРАЊЕ

Прашање 1/3

Максимален број бодови

Код 1: Г.Тие изразуваат спротивставени гледишта за истата тема.

Без бодови

Код 0: Други одговори.

Код 9: Без одговор.

Прашање 2/3

УПАТСТВО ЗА ОЦЕНУВАЊЕ:

Максимален број бодови

Код 1: Одговори кои идентификуваат еден вид на работа и даваат веродостојно образложение зошто лицето што прави таков вид работа не може да телекомуницира. Одговорите МОРА да укажуваат (експлицитно или имплицитно) дека е неопходно да се биде физички присутен за одредена работа.

- Зграда. Тешко е да се работи со дрво и тули од каде било.
- Спортско лице. Треба навистина да бидете таму за да го играте спортот.
- Водоводџија. Вие не можете да поправите некој друг мијалник од вашиот дом!
- Копање ровови затоа што треба да бидете таму.
- Медицинска сестра - тешко е да се провери дали пациентите се во ред преку Интернет.

Без бодови

Код 0: Одговорите што идентификуваат еден вид на работа, но не содржат објаснување ИЛИ даваат објаснување што не се однесува на телекомуникациите.

- Копање на ровови.
- Пожарникари.
- Ученик.
- Копање ровови затоа што би било напорна работа. [Објаснувањето не покажува зошто ова би ги отежнало телекомуникациите.]
- Дава недоволен или нејасен одговор.
 - Мора да си таму.
- Покажува неточно разбирање на материјалот или дава невидлив или ирелевантен одговор.
 - Менаџер. Никој не ве забележува како и да е. [ирелевантно објаснување]

Код 9: Без одговор.

Прашање 3/3

Максимален број бодови

Код 1: Б. Не е добра идеја луѓето да поминуваат премногу време патувајќи до работа.

Без бодови

Код 0: Други одговори.

Код 9: Без одговор.

БАЛОН

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 2: Упататува и на авиони и на вселенски летала (по кој било редослед) [може да ги означи двата одговори на една линија]:

1. Авион
2. Летало

1. Авиони
2. Вселенски бродови

1. Авионски транспорт
2. Вселенски транспорт

1. Џмбо-авион
2. Вселенски ракети

1. Авиони
2. Ракети

Максимален број на бодови

Код 1: Се однесува САМО на авиони ИЛИ на вселенски летала:

- вселенски летала
- вселенски транспорт
- вселенски ракети
- ракети
- авион
- патнички авиони
- авионски транспорт
- млазни авиони

Без бодови

- Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:
Воздушни бродови
- Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:
Вселенски одела [не е начин на транспорт]
- Џамбо џет [овој детал не е поддржан од текстот - повикувањето на џамбо авион не е важно во ова прашање]

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на висина. Може да упати на споредба помеѓу авион со широко тело и балон:

- Да покаже колку високо одел балонот
- Да се нагласи фактот дека балонот отишол навистина високо
- Да покаже колку е импресивен неговиот рекорд - тој бил на поголема надморска височина од авионот!
- Како референтна точка за висината

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Да покаже колку е импресивен неговиот запис [*премногу нејасен*]
- Да служи за споредба

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Летаат и балони и авиони.
- Да изгледа убаво

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Да се спореди големината на балонот на Сингани со големината на другите балони на топол воздух

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Синганија постави нов светски рекорд.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

НАЈВИСОКИТЕ ГРАДБИ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: CN кула

Без бодови

Код 0: Останати одговори

- Кула Бурџ

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Број на згради над одредена висина во различни градови

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 2: Упатува дека статијата доаѓа од норвешко списание или дека читателите се веројатно Норвежани:

- Доаѓа од норвешко списание.
- Напишано е за луѓе од Норвешка, така што нејзината цел е да даде чувство за перспектива.
- Да им покажеме на луѓето во Норвешка дека немаат многу високи згради!

Делумен број на бодови

Код 1: Укажува дека САС Плаза е референтна точка или споредбена точка без упатување на Норвешка:

- поради споредба
- да се добие референтна точка

- да се разбере значењето на скалата

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- 117 метри е сè уште доста висок.
- Затоа што е една од највисоките згради во светот
- Има 30 или повеќе спрата.
- Тоа е највисоката зграда во Норвешка [*премногу нејасно - не се поврзува со целната публика на текстот*].
- Бидејќи норвешкиот [*премногу нејасен - не се поврзува со целната публика на текстот*].

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава несигурен или ирелевантен одговор:

- Тој е единствениот хотел [*точно, но не е вклучен во овој текст*].
- Единствено таа нема скок [*точно, но не е вклучено во овој текст*].

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: Сите 3 точни: да, не, да – по овој редослед

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

СКРЖАВЕЦОТ И НЕГОВОТО ЗЛАТО

басна од Езоп

Прашање 1/5

Максимален број на бодови

Код 1: Сите четири точни: 1, 3, 2, 4 – по овој редослед

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 1: В. Да не го користите она што го имате е исто како да го немате.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 1: Тој препознава дека пораката на приказната се заснова на замена на златото со нешто бескорисно и безвредно:

- Треба да се замени со нешто безвредно за да се нагласи идејата.
- Каменот игра важна улога во приказната бидејќи главната идеја е дека можел исто така да го закопа и каменот со оглед на тоа каква корист имал од златото.
- Кога би се заменил со нешто подобро од камен, ќе се испрати погрешна порака затоа што треба да се закопа нешто што е навистина бескорисно.
- Каменот е бескорисен, но за скржавиот, златото исто така беше бескорисно!
- Нешто подобро би значело нешто од што може да има корист. Златото не му користело, тоа сакал да каже човекот.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор:

- Каменот игра важна улога во приказната [го повторува она што е наведено во прашањето].
- Треба да биде камен [недостаток на објаснување].
- Не би било исто [премногу нејасно].

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Треба да биде камен затоа што каменот е тежок.

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

Код 1: Објаснува дека скржавецот сакал да го чува златото безбедно ИЛИ дека се плаши:

- Да го сокријат,
- Мислеше дека ако го скрие, никој нема да може да го земе.
- Тој сакаше да биде на сигурно (безбедно).
- Тој очигледно беше малку луд, па сметаше дека ќе биде побезбедно закопано отколку во банка! [Занемарете ја неточна претпоставка дека банките постоеле во времето кога е напишана оваа басна]

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Тој беше луд.

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Тој сакаше да го украде.

Код 9: Без бодови

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: Тој наведува дека продал сè што имал. Може да прераскажува или директно да цитира текст:

- Продаде сè што имаше.
- Тој ги продаде сите свои работи.

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор.

- Тоа беше негово.
- Тој го заработи тоа.

Покажува недоволно разбирање на материјалот или дава несигурен или ирелевантен одговор:

- Тој го украде.

Код 9: Без одговор

АФРИЧКО ПАТУВАЊЕ

Прашање 1/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Одговара 8000 (стапки) т.е. 2440 (метри).

Без бодови

Код 0: Останати одговори:

- 8000 метри, 2440 стапки
- 6000 метри, 1830 стапки

Код 9: Без одговор

Прашање 2/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Во пештерата Руванка.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Се однесува на 1 ден, 2 ден, 3 ден, 4 ден или 5 ден т.е. го наведува објаснувањето што е веродостоен и во согласност со текстот. Мора да се однесува (директно или индиректно) на текстот:

- ден. Цело време се оди нагоре.
- ден. За мене, одење по угорница, па удолица, па повторно по угорница, па по удолица, е полошо од тоа да одам цело време по угорница или удолица.
- ден. Има еден страшен врв.
- ден. Тој врв изгледа прилично стрмен.
- ден. Цело време се спуштате надолу.

Без бодови

Код 0: Одредува одговор што не се однесува на текстот:

- ден, сè уште не би се навикнале [*не се однесува на текстот*].
- 5 ден. До тогаш ќе бевме целосно исцрпени! [*не се однесува на текст*]
- ден, тоа е во средина, па затоа би било најтешко [*не се однесува на текстот*].

Дава одговор без образложение:

- Ден 2 [*без образложение*].

Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- ден затоа што би било тешко [*нејасно*].

Демонстрира погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор.

Код 9: Нема одговор

Прашање 4/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. 4. ден

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ЗАЛИВ

Прашање 1/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Директно се однесува на Централната станица. Може да се наведе линија:

- На Централната станица
- Централна
- Централна (Источна врата)
- Централна (линија 1)

Без бодови

Код 0: Останати одговори:

- На станица
- Тврдина
- Линија 1

Код 9: Без одговор

Прашање 2/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Старо пристаниште

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/ 4

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува дека овие станици се на крајот од линијата:

- Крај на линијата
- Крајна станица

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор.

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Таму можете да се качите во автобус [можно, но сивите кругови не го покажуваат ова].
- Овие се најфреквентните станици.
- Овие се најголемите станици

Код 9: Без одговор

Прашање 4/ 4

Максимален број на бодови

Код 2: Ја црта патеката прикажана на сликата подолу:

Делумен број на бодови

Код 1: Ја црта патеката прикажана на сликата подолу:

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

РАБОТА НА ДАЛЕЧИНА

Прашање 1/ 3

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Тие презентираат спротивставени ставови на истата тема.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/ 3

Максимален број на бодови

Код 1: Го него се наведува видот на работата и се дава веродостојно објаснување зошто некое лице не би можело да го изврши тој вид работа работејќи од далечина. Одговорот МОРА да наведе точно зошто е потребно да се биде физички присутен на одредено работно место:

- Градежници. Тешко е да се работи со дрво и тули од некаде.
- Спортист. Тој мора да биде навистина таму за да спортува.
- Водоводџија. Не можете да поправите нечиј мијалник од дома!
- Копање јами затоа што мора да бидете на тоа место.
- Медицинска сестра - Тешко е да се провери дали пациентите се добри преку Интернет.

Без бодови

Код 0: Укажува на видот на работата без објаснување ИЛИ дава објаснување што не е поврзано со работата на растојание:

- Копање јами
- Пожарникар
- Студент
- Копање јами затоа што тоа е напорна работа [објаснувањето не кажува зошто би било тешко да се работи на далечина].

Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Треба да бидете таму.

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Менаџер. Иако тоа никој не го забележува [ирелевантно објаснување].

Код 9: Без одговор

Прашање 3/ 3

Максимален број на бодови

Код 1: В. Работењето на далечина не би било соодветно за секого.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ДЕМОКРАТИЈА ВО АТИНА

Прашање 1/5

Максимален број на бодови

Код 1: А. Тој не успеа да им донесе победа на Атињаните кај Амфиполис.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 2: Укажува на одговор кој е веродостоен и во согласност со текстот. Одговорите може да наведат еден или повеќе мотиви за тој говор, вклучувајќи: убедување на војниците да ја продолжат борбата, утешување на семејствата на загинатите, будење на гордоста кај граѓаните на Атина или истакнување на доблестите на Атина во споредба со Спарта, или други градови:

- Направете ги луѓето горди на Атина
- Промовирање на демократијата
- Објаснете ги придобивките од атинската демократија
- Убедете ги луѓето дека Атина е сè уште добра и покрај фактот дека во моментот е во неволја
- Поттикнете оптимизам и позитивни ставови
- Побудете го интересот на луѓето
- Промовирајте патриотизам
- Победи на следните избори
- Станете попопуларни
- Да се разбуди кај народот непријателство кон Спартанците

Укажува дека намерата на Тукидид е да ги разбере мотивите или начинот на размислување на Перикле:

- Објаснете ги мотивите на Перикле/ психологијата
- Објаснете зошто го сторил она што го направил

Делумен број на бодови

Код 1: Одговорот укажува само на објаснување за тоа како функционира демократијата:

- Обратете се на темата демократија
- Објаснете им на луѓето што е демократија.

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Оддадете почит на паднатите војници [*го повторува кажаното*]
- Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:
- Тема на говорот беше Атина [*нема одредено цел*]
- Натерајте ги луѓето да се смеат [*неточно*]

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 2: Наводите (директно или индиректно) на Тукидид како автор на говорот укажуваат дека Тукидид му го припишувал тој говор на Перикле. Може да прераскажува или директно да цитира текст:

- Тукидиди. Во него пишува „Тукидид му го припишува на Перикле“.
- Тукидиди. „Понекогаш воведува измислени говори - тие му помагаат да ги објасни мотивите на историските личности“.
- Наведено е дека Тукидид измислува говори за луѓето за кои пишува

Делумен број на бодови

Код 1: Тој го наведува Тукидид како автор на говорот без образложение:

- Тукидиди.
- Историчар и војник [*индиректно повикување на Тукидид*]

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Некој друг [*премногу нејасен*]

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Перикле
- Пишуваше за време на Пелопонеската војна.

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Тој беше фокусиран на причините што ги наведоа луѓето да се однесуваат на начин на кој постапиле.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Одмор и убавина се составен дел од удобниот живот што може да се води во Атина.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ДЕСТИНАЦИЈА БУЕНОС АИРЕС

Прашање 1/5

Максимален број на бодови

Код 2: Во него се наведува дека летовите се одвиваат во текот на ноќта или вечерта (но не на полноќ или по полноќ) т.е. дава објаснување со точно цитирање на податоци од текстот. Може да прераскажува или директно да цитира текст:

- Ноќе, пишува дека тие се „изгубени во текот на ноќта“.
- Вечерта. Чека да дојдат за да може европскиот авион да замине на полноќ.
- Беше ноќе затоа што „ноќта веќе предаваше еден од нив“.
- Пред полноќ, затоа што тогаш заминува европскиот авион.
- Помеѓу 20 часот и полноќ. Знаеме дека е темно, но не е полноќ. Потоа заминува друг авион

Делумен број на бодови

Код 1: Тој наведува дека летовите се одвиваат во текот на ноќта или навечер (но не на полноќ или по полноќ), но не ги наведува доказите од текстот за да го потврди неговиот одговор:

Без бодови

Код 0: Во него се наведува дека летовите се одвиваат на полноќ или по полноќ:

- „Може да полета околу полноќ“ [ирелевантен цитат од текстот]
- „Околу полноќ“ [ирелевантен цитат од текстот]
- После полноќ

Укажува на недоволен или нејасен одговор.

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Утро
- Попладне
- Во текот на денот
- Во 21 часот [или во кое било друго одредено време]

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 2: Опишува како се чувствува Ривиер на работа, осврнувајќи се на стрес, упорност, обем на работа или чувство на обврска да ги извршува своите должности т.е. дава објаснување во врска со релевантниот дел од текстот. Може да се однесува на текстот општо или може директно да го прераскаже или цитира текстот. Цитатот мора да биде во согласност со наведената емоција:

- Тој е целосно опседнат, тоа се гледа од последната линија, бидејќи тој никогаш не мирува.
- Тој е под стрес. Неговиот ден беше „исполнет со застрашувачко чувство“.
- Тој е оптеретен, целиот ден е е загрижен за тие три авиони, а потоа уште мора да сè грижи и за европскиот авион!
- Се помири со судбината. Од последниот збор „секогаш“ е јасно дека тој смета дека работите никогаш нема да се променат.
- Тој навистина се грижи за работата. Тој не може да се опушти се додека не се увери дека сите се безбедни [*генерално се однесува на текстот*].

Делумен број на бодови

Код 1: Опишува како се чувствува Ривиер на работа, осврнувајќи се на стрес, упорност, обем на работа или чувство на обврска без образложение кое се однесува на текстот;

- Тој се чувствува вистински одговорен за работите што се случуваат.
- Тој е под стрес

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Ја сака својата работа затоа што контролира многу работи [*не е поткрепено со текстот*].
- Тој смета дека е одличен затоа што може да набљудува авиони [*не е поткрепено со текстот*].

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 1: Одговара (или индиректно се однесува на) „да“ ИЛИ „не“ и наведува временска споредба т.е. го поткрепува неговиот одговор. Може да се однесува на материјалните аспекти како што се технолошкиот напредок или зголемената безбедност ИЛИ на психолошките аспекти како што се грижите. Одговорот мора да биде во согласност со правилното толкување на текстот:

- Пилотите (авионите) сега имаат многу софистицирани уреди за ориентација, кои ги решаваат технички проблеми кога времето е лошо.
- Не, денес авионите имаат радар и автопилотни системи што можат да им помогнат да избегнат опасни ситуации.
- Да, авионите се сè уште опасни, како и сите други превозни средства. Ризикот од пад или откажување на моторот никогаш не е исклучен.
- Денес, новите технологии и технолошкиот напредок се многу важни за авионите и на копното.
- Да, сè уште постои ризик од несреќи.
- Не, порано немаше страв од терористички напади.

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Не, денешните стравови се различни.
- Да, постигнат е одреден напредок.
- Од една страна да, но во денешен контекст [*нејасно*].
- Со текот на годините, луѓето би го смениле тоа [*нејасно*].

Покажува погрешно разбирањена материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Не, затоа што денес не се патува ноќе [*неточно, не важи за реалниот свет*].
- Не, затоа што денес пилотите се подобро обучени [*ирелевантно*].
- Не, Ривиер е навистина задоволен од својата работа, а денес треба да бидеме загрижени од терористи [*погрешно протолкуван текст*].

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Максимален број на бодови

Код 1: В. Чека да се случи нешто.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: А. Двајцата кријат што има во нив.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ИЗВЕСТУВАЊЕ ВО СУПЕРМАКЕТ

Прашање 1/5

Максимален број на бодови

Код 1: В. На луѓето да им се даде предупредување за бисквитите

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/5

Максимален број на бодови

Код 1: Точно го наведува името на производителот:

- Агро
- Агро ДОО

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Произведувач
- Некој
- фабрика

Покажува недоразбирање на материјалот или дава несигурен или ирелевантен одговор:

- крем од лимон
- супермаркет
- пекара

Код 9: Без одговор

Прашање 3/5

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Објаснување што не е во ред со бисквитите

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 4/5

Забелешка за оценувањето: Одговорите кодирајте ги како едно прашање. Во упатства за кодирање 4.A се однесува на првиот дел и 4.B на вториот дел од прашањето.

Максимален број на бодови

Код 1: 4.A: Дава одговор што е во согласност со разбирањето дека бисквитите може да се вратат со враќање на парите. Може да упатува на потрошувачка на бисквити, непотрошувачка на бисквити, нивно враќање или нивно отстранување на некој друг начин

4.B: Обезбедете објаснување кое е во согласност со текстот и одговорот на 4.A прашањето:

(4.A)

- Би ги барал парите назад

(4.B)

- така пишува
- алергичен сум на кикирики
- згрешиле
- можеби нешто (друго) не е во ред
- не сакам кикирики

(4.A)

- би ги фрлил

(4.B)

- алергична сум на кикирики
- можеби нешто не е во ред

(4.A)

- Би ги изел

(4.B)

- Кикириките нема да ми штетат.
- Не сум алергична на кикирики.
- Сакам кикирики.

- (4.A)

- Би и ги дала на другарка ми од класов.

(4.B)

- Таа не е алергична на кикирики

(4.A)

- Ништо

(4.B)

- Не сум алергична на кикирики
- Не сакам пак да одам во продавница

4.A: Цитира или прераскажува релевантен дел од текстот без дополнително објаснување

(укажувајќи дека во текстот кажува што треба да се направи и дека не е потребно дополнително објаснување):

- (4.A) Јас би го вратил производот на местото на купување за да го вратам целиот износ или би се јавил на 0800 034 241 за повеќе информации.
- (4.B) (Без одговор)
- (4.A) Јас би го вратил производот на местото на купување за да го вратам целиот износ.
- (4.B) (Без одговор)
- (4.A) Би се јавил на 0800 034 241 за повеќе информации.
- (4.B) (Без одговор)
- (4.A) Би се јавил на бројот за повеќе информации.
- (4.B) (Без одговор)
- 4.A: Без одговор И 4.B: дава објаснување за непреземање никакви чекори:
- (4.A) (Без одговор)
- (4.B) Не сум алергична на кикирики.
- (4.A) (Без одговор)
- (4.B) Не ми се оди назад во продавница.

Без бодови

Код 0: Дава нецелосен или нејасен одговор:

- (4.A) Не знам.
- (4.B) Можеби содржат кикирики.
- (4.A) Би ги изел.
- (4.B) Можеби содржат кикирики.

Покажува погрешно рабирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- (4.A) (Без одговор)
- (4.B) Ќе проверам дали содржат опасни состојки.
- (4.A) Би ги изел.
- (4.B) Изгледаат доволно добро за јадење.
- (4.A) Ќе ги дадаме на некого.
- (4.B) Не е битно.
- (4.A) (Без одговор)
- (4.B) Алегричен сум на кикирики.
- (4.A) (Без одговор)
- (4.B) Кикириките може да се опасни.
- (4.A) Ќе ги фрлам.
- (4.B) Истечен им е рокот на употреба.

Код 9: Без одговор

Прашање 5/5

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на фактот дека спорните серии на бисквити можат да се најдат според датумот на рокот на употреба:

- За да знаете за која/и серија/и станува збор
- За да знае кои кутии содржат кикирики

Без бодови

Код 0: Укажува на времето до кога треба да се јадат бисквитите:

- Затоа што тогаш ги јадеме
- Да ни каже до кога треба да ги јадеме бисквитите
- Да не ги чуваме премногу долго
- Да ни кажат кога истекува нивниот рок

Дава недоволен или нејасен одговор:

- Тоа е датум.

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Да знаете од кога известувањето повеќе не важи

Код 9: Без одговор

МОТОР

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Тоа лице доживеа несреќа со мотор.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Таа личност се сети зошто и се чинело дека нешто не е во ред.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Лош

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Да го заинтересира читателот во приказната

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

БЕЗБЕДНОСТ НА МОБИЛНИТЕ ТЕЛЕФОНИ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Да се укаже на тоа дека постојано се дискутира за безбедноста на мобилните телефони

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Таа го поддржува тврдењето „не“, но не го докажува.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Тој наведува еден фактор во современиот начин на живот што може да биде поврзан со замор, главоболка или губење на концентрацијата. Објаснувањето може да биде очигледно или директно наведено:

- Недостаток на спиење. Ако не се наспиеме, ќе бидеме уморни.
- Преголема работа. Уморни сме од тоа.
- Премногу домашни задачи, уморни сме од тоа и имаме главоболка.
- Бучава - тоа ни создава главоболка.
- Стрес
- Работа до доцна
- Тестови
- Светот е едноставно премногу гласен.
- Луѓето веќе немаат време да се одморат.
- Луѓето не им даваат приоритет на работите што се важни, па стануваат мрзливи и болни.

- Компјутери
- Загадување
- Премногу гледање телевизија
- Дрога
- Микробранови печки
- Премногу размена на е-пошта.

Без бодови

Код 0: Укажува на недоволен или нејасен одговор:

- Замор *[повторува податоци од текст]*
- Исцрпеност *[повторува податоци од текст]*
- Губење на концентрација *[ги повторува податоците од текстот]*
- Главоболки *[повторува податоци од текстот]*
- Начин на живот *[нејасен]*

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Болки во ушите
- Чаши од јајца

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Не е познато дали постои опасност од користење на мобилни телефони или не, но треба да се преземат мерки на претпазливост.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ИЗВЕСТУВАЊЕ ЗА КРВОДАРИТЕЛСТВО

Прашање 1/3

Максимален број на бодови

Код 1: А. Да ги охрабри луѓето да донираат крв

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/3

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува дека мора да поминало доволно време од последниот подарок:

- Зависи од тоа дали поминаа 8 недели од последната донација или не.
- Може ако помина доволно време, во спротивно не може.

Без бодови

Код 0: Дава нецелосен или нејасен одговор.

- Време

Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Да, ако тој е доволно стар.
- Можеби ако не дала крв премногу пати оваа година.

Код 9: Без одговор

Прашање 3/3

Максимален број на бодови

Код 1: А. Да нè убедат дека дарувањето крв е безбедно

Без бодови

Код 0: Останати одговори

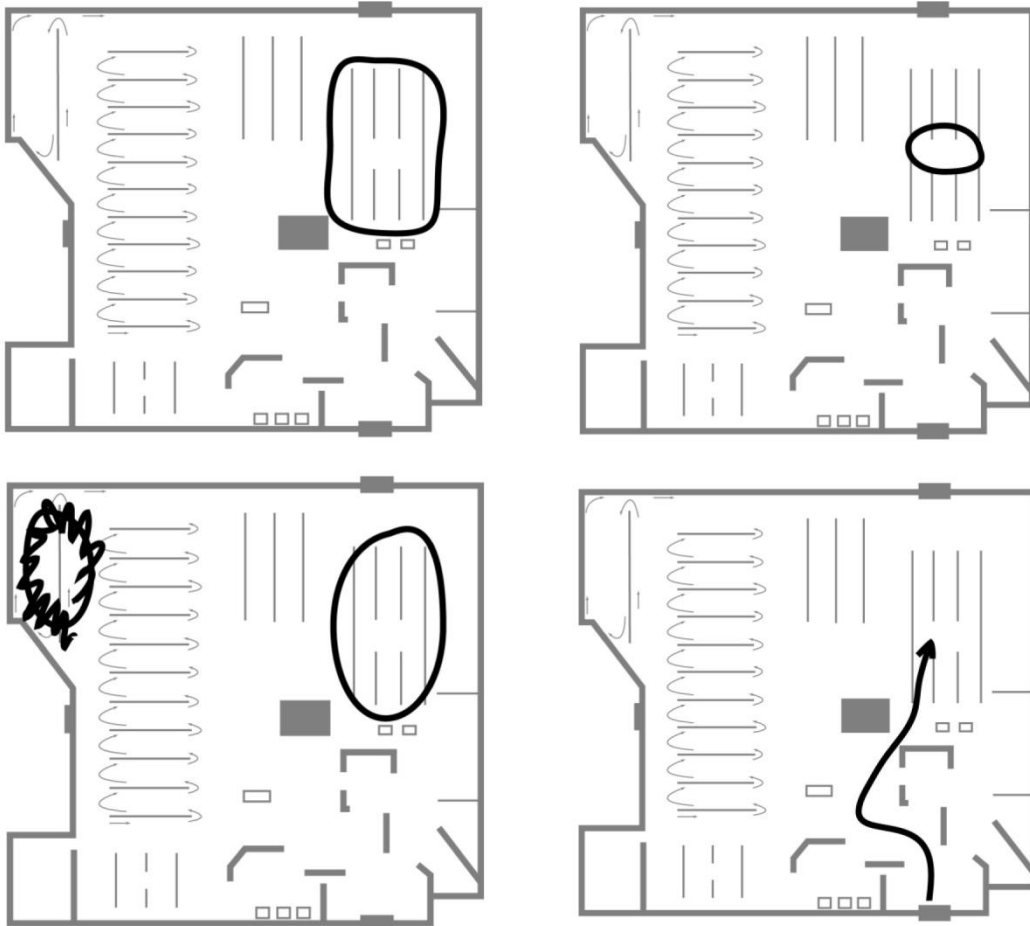
Код 9: Без одговор

КАРТА НА БИБЛИОТЕКА

Прашање 1/4

Максимален број бодови

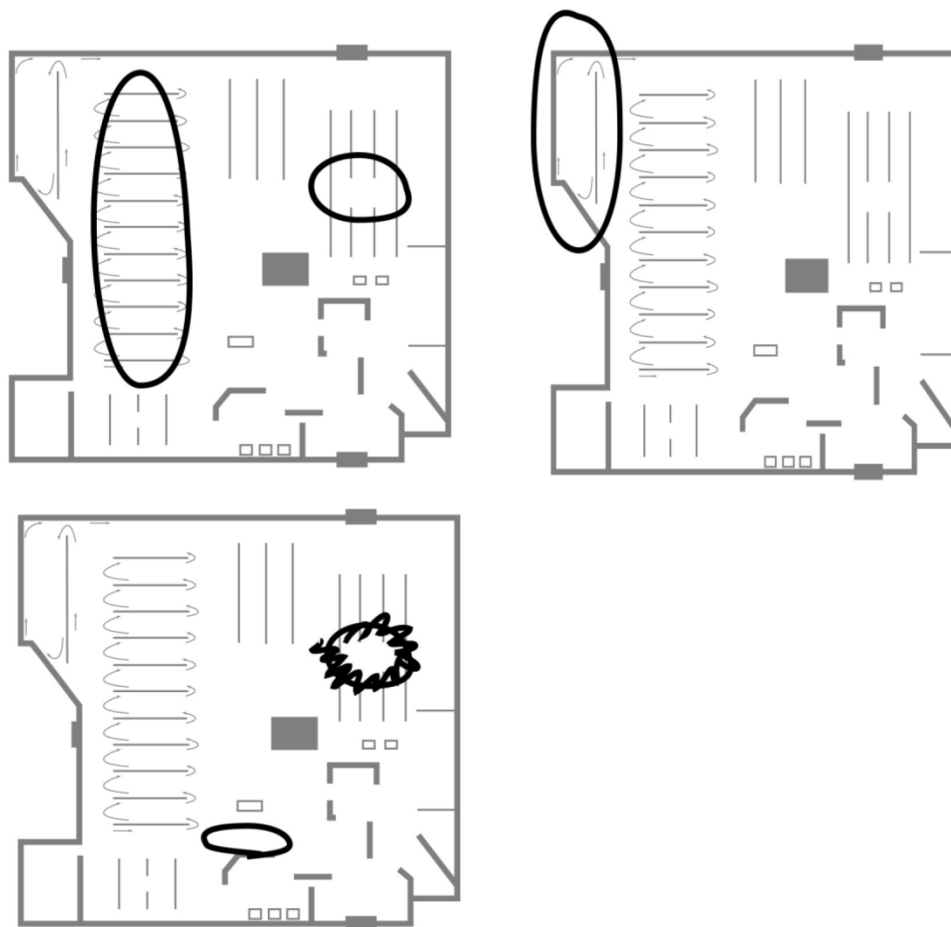
Код 1: Заокружете ги зборовите „странски јазици“ или цртите (редовите на полица) покрај зборовите

*[Занемарете го
прецртаниот одговор]*

Без бодови

Код 0: Останати одговори, вклучувајќи ги заокружените делови кои во потполност содржат било кои други обележја на плнот:

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број бодви

Код 1: Б. пултот за издавање

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број бодови

Код 1: В: До влезот

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број бодови

Код 2: Одговорот на претходното прашање е точен. Дадете објаснување што е во согласност со одговорот „До влезот“:

- Луѓето ќе ги видат веднаш штом ќе влезат.
 - Тие се далеку од другите книги, така што луѓето ќе ги најдат лесно.
 - Да ги натера луѓето веднаш да ги забележат [индиректно покажува дека ученикот забележал дека новите наслови се веднаш до влезот].
 - Да бидат лесно забележани
 - Тие се јасно видливи и не се скриени меѓу полиците што треба да се бараат.
 - Поминете покрај нив на патот до одделот за литература.
- ИЛИ
- Одговорот на претходното прашање е точен. Дава објаснување што покажува дека разбира каде е одделот со нови наслови во однос на друг дел од библиотеката и влезот:
 - Овозможува децата да играат додека возрасните пребаруваат [признава дека новите наслови се блиску до делот за играчки].
 - Луѓето гледаат нови наслови кога враќаат книги.

Делумен број на бодови

Код 1: Одговорот на претходното прашање не е точен. Дава објаснување што е во согласност со одговарајќи на претходното прашање:

- [Одговор на претходното прашање: Во одделот за литература] Бидејќи тој дел од библиотеката го користат повеќето луѓе, така што тие ќе забележат нови наслови.
- [Одговор на претходното прашање: Покрај информациите] Бидејќи тие се веднаш до информациите, библиотекарот може да одговори на прашања за тоа.

Без бодови

Код 0: Дава недоволно или нејасно објаснување без оглед дали одговорот на претходното прашање е точен или неточен:

- Затоа што е најдобро место

- Тие се наоѓаат веднаш до влезот [Укажува каде новите наслови се без објаснување].
- Нови наслови се наоѓаат во полето за предлози [Одредува каде се новите наслови без објаснување].

ИЛИ

- Показува недоразбирање на материјалот или дава несигурно или небитно образложение дали одговорот на претходното прашање е точен или неточен:
- Да ги натера луѓето да ги забележат додека го бараат весникот [неточно - индиректно наведува дека тие се нови наслови во близина на весници]
- Бидејќи тие не можат да бидат ставени на друго место [несигурни]
- Некои луѓе сакаат да читаат нови наслови [ирелевантен одговор].
- [Одговор на претходното прашање: Во одделот за литература] Тие лесно можат да се најдат [Ирелевантно расудување за одговорот даден во претходното прашање]

Код 9: Нема одговор

КАКО ДА ГИ МИЕТЕ ЗАБИТЕ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: А. За најдобриот начин на миење на забите

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Не ги четкајте забите премногу јако

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува или на бактерии ИЛИ отстранување на лош здив, Или на двете. Одговорот може да го прераскаже или директно да го цитира текстот:

- Да се ослободиме од бактерии
- Нашиот јазик може да содржи бактерии.
- Бактерија
- Затоа што можеме да избегнеме лош здив
- Лош здив
- Да се отстранат бактериите и со тоа да се спречи лошиот здив [и двете]
- Тој всушност може да содржи многу бактерии кои можат да предизвикаат лош здив [и двете].
- Бактериите можат да предизвикаат лош здив.

Без бодови

Код 0: Укажува недоволен или нејасен одговор. Покажува погрешно разбирање на материјалот или

дава неверодостоен или неважен одговор:

- Треба да ги измиеме како што држиме пенкало.
- Не ги четкајте премногу силно.
- Да не заборавам
- Да се отстранат остатоците од храна
- Да се отстрани плакетата

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 1: А За полесно да разберете како да ги држите четка за заби

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 1/2

Максимален број на бодови

Код 1: 17:00/5 часови

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/2

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Библиотека Кобург

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ГАРАНЦИЈА

Прашање 1/3

Без бодови

Код 9: Без одговор.

А (МОДЕЛ)

Максимален број на бодови

Код 1: Впишан точен модел:

- Rolly Fotonex 250 zoom
- Rolly Fotonex
- Fotonex

Без бодови

Код 0: Останати одговори

- 150214 (*Број на производот наместо име на фотоапаратот и модел.*)
- Rolly Fotonex 250 Zoom трonoжно постоље (*Тој наведува излишни и потенцијално збунувачки информации. Демонстрира лошо разбирање на организацијата на сметката и содржината.*)

Код 9: Без одговор

Б (СЕРИСКИ БРОЈ)

Максимален број на бодови

Код 1: 30910963

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

В (ДАТУМ НА КУПУВАЊЕ)

Максимален број на бодови

Код 1: 18/10/1999

Датумот може да биде напишан и на друг начин, но мора да содржи ден, месец и година:

- 18 октомври 1999

Може на наведе и дополнителни информации (време):

- 18/10/99, 12:10

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Г (ЦЕНА НА ПРОИЗВОДОТ)

Максимален број на бодови

Код 1: 968,99 ден.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/3

Максимален број на бодови

Код 1: 10 дена:

- Десет дена
- Во рок од 10 дена од денот на купување

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/3

Максимален број на бодови

Код 1: Одговори кои директно или индиректно укажуваат на развој на врската помеѓу компанијата и клиентите:

- Добро е компанијата да биде љубезна кон вас.
- Да се воспостави добра врска со клиентот.
- Тие сакаат да се вратат повторно клиентот.

Без бодови

Код 0: Останати одговори:

- Тие се љубезни.
- Тие се задоволни што купивме камера од нив.
- Тие сакаат да се чувствуваме посебно.
- Да им овозможи на клиентите да знаат дека се почитувани

Код 9: Без одговор

ПРАВЕДЕН СУДИЈА

Прашање 1/6

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Тој сакал да види како судијата обично ја извршува својата работа без да биде под влијание на присуството на кралот.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/6

Максимален број на бодови

Код 1: Г. Испитувајќи ги нејзините вештини во работата што ја вршела за нејзиниот сопруг.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/6

Максимален број на бодови

Код 4: Меѓусебно ја проценува праведноста на казните во однос на сличностите или разликите во кривичните дела. Демонстрира точно разбирање на кривичните дела:

- Не, многу е поголемо кривично дело да се обидете да украдете нечија сопруга отколку да украдете пари или коњ.
- Сите тројца криминалци се обидоа да измамат некого и лажеа за тоа, па фер е дека тие биле казнети на ист начин.
- Тешко е да се каже. И селанецот, месарот и просјакот, сите сакаа да украдат нешто. Од друга страна, работите што сакале да ги украдат немале еднаква вредност.

Делумен број на бодови

Код 3: Покажува точно разбирање на кривични дела и / или казни без да ги процени:

- Судијата на криминалците им даде педесет камшици. Нивните злосторства биле кражба на жена, кражба на пари и кражба на коњ.

Код 2: Покажува погрешно разбирање на кривични дела или казни:

- Мислам дека случајот со селанецот и со научникот е различен од другите два затоа што повеќе личеше на развод, додека другите два беа кражби. Затоа селанецот не требаше да биде казнет.

Код 1: Проценете ја правичноста на самите казни (т.е. одговорот на прашањето: „Дали 50 тепања се правична казна?“):

- Не, педесет камшици е премногу груба казна за кое било од овие дела.
- Да, потребни се строги казни затоа што криминалците нема да се обидат повторно да ги извршат.
- Не, не мислам дека казните беа доволно сериозни.
- Тој беше премногу строг.

Без бодови

Код 0: Небитни или нејасни одговори, без образложение или со несоодветно објаснување или на начин што не е во согласност со содржината на приказната:

- Да, мислам дека беше фер.

Код 9: Без одговор

Прашање 4/6

Максимален број на бодови

Код 1: Б. За, мудро судење

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 5/6

Првиот дел од одговорот:

Максимален број на бодови

Код 1: Опишува една сличност. Демонстрира точно разбирање на приказната. Споредбата со карактеристиката на националниот правен систем е директно наведена или индиректно изразена. Точното познавање на националниот правен систем не е потребно, но бидете внимателни какво основно познавање на судството во вашата земја би било разумно да очекувате од 15-годишник:

- Пресудите се донесуваат врз основа на докази.

- Двете страни можат да ја претстават својата верзија на вистината.
- Еднаквост пред законот (без разлика кој сте)
- Судот го води судија.
- Истата казна е изречена за слични дела.

Без бодови

Код 0: Други одговори, вклучувајќи нејасни, неточни или небитни одговори:

- Не разликува правилно од неточно.
- Дури и важни владетели на земји можат да бидат повикани на суд.
- Казна [исклучена преку прашање]

Код 9: Нема одговор

Втор дел од одговорот:

Максимален број на бодови

Код 1: Опишува една разлика. Демонстрира точно разбирање на приказната. Споредбата со карактеристиката на државниот правен систем е директно наведена или индиректно изразена. Точно познавање на државниот правен систем не е потребно. (На пример, „ниедно порота“ не може да се прифати како разлика, иако во некои судови денес нема пороти.) Размислете какво основно познавање на правдата во вашата земја би било разумно да очекувате од 15-годишник:

- Нема адвокати.
- Судијата сам ја спроведува истрагата.
- Тоа е многу брзо, додека случаите во денешните судница траат неколку недели.
- Нема порота Се чини дека не постои начин како да се жалат на одлуката.
- Казната е многу построга.
- Истата казна е изречена без оглед на стореното дело.

Без бодови

Код 0: Други одговори, вклучувајќи нејасни, неточни или небитни одговори:

- казни
- Старомоден.
- Судски систем.
- Не камшикувајте луѓе [исклучени преку прашање]

Код 9: Без одговор

Прашање 6/6

Максимален број на бодови

Код 1: А. Народна приказна

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ЛОШ ВКУС

Прашање 1/2

Максимален број на бодови

Код 1: А. вина

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/2

Максимален број на бодови

Код 4: Владата / поединците треба да трошат повеќе на (меѓународна) помош:

- Дека луѓето донираат повеќе пари за меѓународна помош.
- Донирајте пари во добротворни цели
- Луѓето треба да трошат помалку на чоколадо, а повеќе на сиромашните.

Код 3: Владата / поединците треба да ги променат своите приоритети или свесност:

- Да се сменат приоритетите.
- Тој би сакал луѓето да станат свесни за начинот на кој ги трошиме своите средства.

Делумен број на бодови

Код 2: Ја препознава стратегијата на авторот, а тоа е да предизвика чувство на вина кај читателот:

- Да се чувствуваат виновни / засрамени.

Код 1: Помалку трошете на чоколадо / бидете помалку алчни:

- Да не купувате повеќе чоколадо.
- Да престанете да јадете нездрава храна.

Без бодови

Код 0: Други одговори, вклучувајќи нејасни, несоодветни или небитни одговори:

- Тој би сакал Владата да се распушти.
- Тој би сакал луѓето да речат: „Јас ќе ги дадам сите мои пари на добротворни цели“.
- Ништо.
- Не се согласувам со Арнолд Јаг.
- Се согласувам со него.

Код 9: Без одговор

НАСИЛСТВО МЕЃУ ДЕЦА

Прашање 1/2

Максимален број на бодови

Код 1: Го поврзува случај на самоубиство предизвикано од насилство во училиште со загриженоста на јавноста и/или истражување ИЛИ укажува на идејата дека смртта е поврзана со екстремно насилство меѓу децата. Врската може директно или индиректно да биде наведена:

- Да објасни зошто е спроведено истражувањето.
- Да се потврди зошто луѓето се толку загрижени за насилството врз децата во Јапонија.
- Тој беше момче кое изврши самоубиство поради насилство во училиште.
- Да покаже до што може да доведе насилството во училиште.
- Тоа беше екстреман случај.
- Тој се обеси и остави писмо во кое напиша дека бил малтретиран на многу начини, на пример, насилниците му ги зеле парите и го фрлиле многу пати во реката. [*Опис на екстремниот случај*]
- Се споменува затоа што тие веруваат дека е важно да се обиде да спречи насилство и родителите и наставниците да водат голема грижа за децата затоа што би можеле да го направат истото ако насилството продолжи подолго време и доколку не им се пружи помош. [*Долг одговор велејќи дека инцидентот покажа колку треба да се подигне јавната свест*]

Без бодови

Код 0: Нејасен или неточен одговор, вклучувајќи ја сугестијата дека споменувањето на Кијотера Окучи е сензационалистичко:

- Тој беше ученик во јапонско училиште.
- Има вакви случаи низ целиот свет.
- Само за да привлечете внимание.
- Затоа што бил малтретиран. [*Тој одговара на прашањето „Зошто се самоубил?“, А не зошто е споменато во статијата, па тој не успева да воспостави врска. Не е доволно директен.*]
- Поради обемот на злоупотреба што остана незабележан. [*Нема смисла. Меша причина и последица.*]

Код 9: Без одговор

Прашање 2/2

Максимален број на бодови

Код 1: Заокружен одговор под А (буква А или графикон)

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

ПЧЕЛИ

Прашање 1/4

Максимален број поени

Код 1: Г. Покажување каде пчелите трагачи пронашле храна.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Одлучете за кодот врз основа на следниве одговори:

а: овошни дрвја

б: детелина

в: расцветани дрвја

г: дрвја

д: цвеќиња

Максимален број на бодови

Код 1: (по било кој ред) абв, абд, бгд

Без бодови

Код 0: Останати одговори. Комбинација а, б, в, г т.е. д, или останати одговори:

- овошје

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: А. Пропорција на вода во супстанција

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Максимален број на бодови

Код 2: Укажува дека оваа информација е дадена на ДВА начина: и со тресење на задникот и со должината на времето на тресењето на задникот:

- Колку време пчелата го тресе задникот
- Таа го тресе задникот за одредено време

Делумен број на бодови

Код 1: Го наведува само тресењето на задникот. (Одговорот може да биде делумно неточен):

- Таа го тресе задникот.
- Показува колку е далеку со тоа колку брзо го тресе задникот.

ИЛИ: Ја наведува должината на времето без да го наведе тресењето на задникот:

- Колку долго танцува

Без бодови

Код 0: Неважен, неточен, нецелосен или нејасен одговор:

- Колку брзо пчелата се врти во бројот 8
- Колку е голем бројот 8
- Како се движи пчелата
- Танц
- Здив

Код 9: Без одговор

Прашање 1/2

Максимален број на бодови

Код 1: Одговори во кои е заокружена или заокружена реченица ИЛИ дел од реченица што содржи барем ЕДНО од следново:

(1) „са назначи комисија“

(2) „да се овозможи тримесечен период во кој јавноста може да го искаже своето мислење по препораката на комисијата“

На пример:

- [Подвлечено]... Австралијците назначија комисија за проучување на ова спорно прашање.

[Ученикот подвлекол една од релевантните реченици.]

- [Подвлечено]... Австралијците назначија комисија за проучување на контроверзното прашање

... И... нареди да се дозволи тримесечен период во кој јавноста би сакал да можела да го искаже своето мислење по препораката на комисијата... [Ученикот ги истакна двата релевантни делови од текстот.]

- [Подвлечено] [Австралијците назначија комисија да го проучува тоа контроверзно прашање... и... Во Франција, една жена неодамна мораше да оди на суд за да и биде дозволено да роди дете зачнато од замрзната сперма на нејзиниот покоен сопруг... [Едниот точен дел од текстот е подвлечен, додека другиот подвлечен дел се однесува на следната задача, затоа одговорот е прифатен.]

Без бодови

Код 0: Останати одговори, на пример:

- [Подвлечено]... Ембрионите треба да се одмрзнати, рече Комисијата, бидејќи за донирање ембриони на друго лице треба да се добие дозвола од „производителот“, а таквата дозвола не беше дадена... [Ученикот подвлекол неважен дел од текстот]
- [Подвлечено]... Австралиците назначија комисија за проучување на ова спорно прашање... и... можноста на злоупотреби на способноста на научниците да го поддржат или одложат оплодувањето се бројни... [Едниот точен дел од текстот е подвлечен, додека другиот подвлечен дел не може да се толкува како одговор на следното прашање, така што одговорот не е прифатен]

Код 9: Без одговор

Максимален број на бодови

Код 1: Одговори во кои се наведени најмалку ДВА од следново:

- (1) Кога Риоси биле убиени, се појавила полемика околу тоа што да се прави со ембрионите.
[Не ги прифаќајте полемики од став 4 (на пример, „Што треба да стори една австралиска болница со ембриони? Дали ембрионите имаат какво било право на вредно наследство од семејството Риос?“ Освен ако студентот не ги поврзе тие контроверзии со смртта на донаторот на ембрион).]
- (2) Во Франција, една жена мораше да оди на суд за да и биде дозволено да користи сперма на нејзиниот покоен сопруг.
- (3) Кои регулативи треба да постојат во случај на сурогат мајка која одбива да се откаже од новороденчето што го родила?
На пример:
 - Таа укажа на потребата производителот да опише што точно да прави со ембрионите ако им се случи нешто и законите поврзани со тоа што да прави ако мајката одбие да се откаже од детето.ИЛИ: Одговори наведувајќи ЕДЕН од горенаведените примери поврзани со биотехнологијата [(1), (2) или (3)] т.е. со атомска енергија (разорна моќ)

Без бодови

Код 0: Останати одговори, на пример:

- Тие го замрзнаа семето и треба да го чуваат замрзнато додека не го користат.
[Ирелевантно]
- Дали ембрионите се дел од наследството?
- Може ли да се всадам во друга личност? *[Не е јасно на кој дел од статијата се однесува ова. Ако и двајцата се однесуваат на случајот Риос, во одговорот не се наведени ДВА примери како што е наведено во прашањето. Ако втората точка се однесува на францускиот случај, тоа е погрешно протолкувано затоа што сопругата не е „некоја друга личност“.]*

Код 9: Без одговор

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 2: Тоа се однесува на измислената природа на филмовите, или поточно на актерите кои се појавуваат откако ќе „умрат“. Може да цитира директно од третата реченица („...затоа што едно лице почина и беше закопано во еден филм и поради таа несреќа се лееле солзи жалосници, а во следниот филм тој повторно се појави жив и се претвори во Арап ...“) или последната реченица („измислените несреќи измислените суштества“):

- Луѓето, за кои се сметаше дека се мртви, оживеаја.
- Тие сметаа дека филмовите се вистинити, но не беа.
- Тие мислат дека човекот во филмот се преправал дека е мртов и ги сметаат за будали.
- Едно лице кое почина и беше погребано во еден филм, се појави живо во следниот филм.
- Тие не сфаќаат дека се смислени филмови.
- Затоа што актерите, кои играа ликови кои починаа во претходниот филм, се вратија како нови ликови во следниот филм. Гледачите сметаа дека им се украдени емоциите [*елементи на Код 2 и 1*].
- Тие почувствуваа дека имаат доволно свои проблеми за да ги гледаат актерите како се претпоставуваат дека ги имаат [*јасно разбирање за улогата што ја игра „фигуријата“ во лутината на луѓето, иако тука отиде чекор подалеку*].
- Бидејќи еден од актерите во филмот е закопан и вратен како Арап [*граничен случај: многу специфичен одговор*]

Делумен број на бодови

Код 1: Тоа укажува на измама или на изневерените очекувања на публиката. Може директно да цитира

„Нечуен потсмев“ или „жртви на некој нов и блескав цигански трик“:

- Тие мислат дека биле измамени.
- Затоа што чувствуваат дека ги потрошиле своите чувства залудно.
- Тие се сметаа за жртви на некој нов и блескав цигански трик.
- Тие не можеа да се помират со тој безобразен потсмев.
- Бидејќи тие платија по 2 центи за тоа нечуено исмејување со кое не можеа да се помират. [*делумно директен цитат од редови 8-9; не укажува конкретно на природата на трикот.*]
- Затоа што тие не знаеја како се одвива [сфатете го како упатување на „измама“ (воопшто)]

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор:

- Тие беа лути на Бруно Креси.
- Не ги сакаа филмовите.
- Тие сакаа да им ги вратат парите.
- Тие се сметаат за жртви.

- Тие беа насилни.
- Тие беа глупави.
- Изрази ги своите чувства.
- Тие платија 2 центи и не го добија тоа што го сакаа [„она што го сакаа“ е премногу нејасно].
ИЛИ: Показува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:
- Тие сметаа дека не треба да се замараат со проблеми на други луѓе [погрешно: тие САКАА да се замараат со проблемите на РЕАЛНИТЕ луѓе].
- Само така можам да протестирам за фрлените пари.
- Тие беа лути затоа што мораа да погледнат мртва и закопана личност [цитираниот дел дава впечаток „дека не сакаат да гледаат мртви луѓе во филмови“- погрешно толкување]

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Тие сакаа да заштедат чувства за настани од реалниот живот.

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: В. Ликови во филмови

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Максимален број на бодови

Код 1: Укажува на став кон „реалноста“ и/или емотивно учество во филмови. Одговорот мора да биде во согласност со идејата дека жителите на Маконда ја бараат реалноста во филмовите. Споредба помеѓу жителите на Маконда и личното искуство/ставови може да биде директно или индиректно наведена:

- Кога ќе сфатите дека киното не е реалност, можете да го користите токму како средство за бегство од реалноста. Не мора да живеете толку многу во животот на ликовите.
- Се согласувам, има доволно страдање во светот, така што не треба да се измислува.
- Не, на луѓето им е јасно дека кога одат во кино, она што се случува на екранот не е реално.
- За разлика од жителите на Макондо, можам добро да плачам за време на филм, но целосно го заборавам веднаш штом излезам од кино.
- Се согласувам со нив. Зошто луѓето си дозволуваат да бидат вознемирени од филмовите? Затоа се занимавам со наука, бидејќи таа се занимава со факти, а не со имажинација.
- Го сакам киното затоа што ме тера да се фокусирам на проблемите на другите луѓе, наместо на моите.
- Зависи. Ако филмот е лош, сакам да заминам, но ако е добар, човек ужива и не му пречи што не е точно.
- Не, сакам филмови затоа што се забавни.
- Да, филмовите се само фикција. Многу е подобро да гледате како луѓето навистина ги доживуваат нешта.
- Не, настаните во филмовите обично се претерани.
- Не се согласувам со нивната реакција бидејќи филмовите се еден вид забава и не треба да се сфаќаат премногу сериозно. Сепак, жителите на Макондо не го знаат ова, па можам да сватам како се чувствувале.

ИЛИ: Се однесува на социјален, историски или културен контекст, на пример со разгледување на степенот на познавање на технологијата или промена во социјалниот развој. Одговорот мора да биде во согласност со идејата дека жителите на Маконда ја бараат реалноста во филмовите. Споредбата помеѓу Маконда и неговото сопствено искуство/став мора да бидат наведени директно или индиректно:

- жителите на Маконда се примитивни и реагираат емотивно. Денес, повеќето луѓе, како мене, се подобро информирани.
- Почнаа да гледаат филмови со погрешна почетна точка. Тие не сфатија дека не станува збор за информации, туку за забава. Од оваа гледна точка, нивната реакција е разбирлива. Филмовите, се разбира, треба да се сфатат како забава. За тоа станува збор за нивниот случај.
- Денес, луѓето не се вознемируваат за филмовите.
- Да, би се согласил со нив да сум на нивно место, бидејќи тие никогаш порано не ги виделе.

Без бодови

Код 0: Дава недоволен или нејасен одговор:

- Јас сум како жител на Макондо затоа што често мислам дека филмовите се губење време.
- Го сакам киното. Не можам да ја разберам нивната реакција.

ИЛИ: Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:

- Да, се чини дека филмовите биле реални и потресни, наместо релаксирачки и лесни за гледање.

Филмовите се форма на забава, средство за релаксација и начин да се искористи смеата за да се заборават реалните проблеми. Жителите на Макондо беа разочарани затоа што филмовите што ги гледаа не беа релаксирачки, туку беа тешки, а тие сакаа нешто да ги забавува *[првите две реченици сами по себе немаат никаква врска со Прашањето, а последната реченица покажува недоразбирање на текстот]*.

- Не, требаше да биде поскапо и да има држачи за чаши, пуканки, ладни сокови и лижавчиња. Потпирачите за раце требаше да може да се подигнат, потпирачи за нозе, долби стерео звук *[можеби е шега, а ако не - погрешно протолкуван текст]*.
- Денес постојат закони кои забрануваат уништување на имотот во кината *[одговорот се однесува на однесување, а не на став]*.
- Денес имаме подобри кина *[неважно]*.
- Да, затоа што филмот не беше премногу добар, па тие станаа нервозни *[неразбрано прашање]*.

Код 9: Без одговор

УЧЕНИЧКИ СТАВОВИ

Прашање 1/4

Максимален број на бодови

Код 1: Б. Дали го поддржувате истражувањето на вселената?

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 2/4

Максимален број на бодови

Код 1: А. Дамир

Без бодови

Код 0: Останати одговори

Код 9: Без одговор

Прашање 3/4

Максимален број на бодови

Код 1: Демонстрира точно разбирање на ставот на истражување на вселената земен од избраниот ученик т.е. објаснува зошто тој се согласува со тоа. Мора да се наведе аргумент или низа аргументи кои се специфични за избраниот ученик (на пример, мора да наведе повеќе од тоа дали ученикот е за или против истражување на вселената). Мора директно или индиректно да се повика на еден од главните аргументи изнесени од избраниот ученик, и тоа:

- 1) наведувајќи сопствен аргумент за поддршка на таа идеја (во овој случај одговорот може да вклучува цитат или парафраза на текстот) И / ИЛИ
- 2) користејќи свои зборови за да го протолкуваат или сумираат да го изнесат аргументот на избраниот ученик.

Следното претставува резиме на главните аргументи на секој студент:

Ана: Тој мора директно или индиректно да наведе дека Ана е против истражување на вселената и директно или индиректно го посочува нејзиниот аргумент дека треба да ги искористиме средствата за да им помогнеме на луѓето (на кои им требаат), а не да ја истражуваме вселената:

- Поважно е да им помагаме на луѓето на Земјата отколку да фрламе пари за вселенската

технологија [ги користи своите зборови за да го прераскаже аргументот на Ана].

- Ана - Мислам дека повеќе треба да се грижime за тоа што се случува во нашиот свет, отколку да ги трошime сите наши пари за истражување на вселената. Јасно ми е дека некои истражувања се важни, но мислам дека пред сè треба да ги победиме болестите и гладот во овој свет [го резимира аргументот на Ана со свои зборови и додава свој коментар].

Барбара: Таа мора директно или индиректно да каже дека Барбара го поддржува истражувањето на вселената и директно или индиректно да го посочи нејзиниот аргумент дека истражувањето на вселената е позитивен израз на човековата потрага по достигнувања. Можеби укажува на посветеност на Барбара за долгорочна визија, но мора директно или индиректно да го разликува нејзиниот став од Филип:

- Барбара - „Истражувањето на универзумот е метафора за желбата за знаење“. Мислам дека не би повредило да ги прошириме нашите хоризонти [цитати од текстот и додава наш сопствен аргумент во втората реченица што ја поддржува таа мисла].

Дамир: Тој мора директно или индиректно да наведе дека Дамир е против истражување на вселената и директно или индиректно да укаже на неговиот аргумент дека истражувањето на вселената е поврзано со уништување на животната средина ИЛИ дека луѓето ќе и наштетат на вселената ако им се даде можност ИЛИ, вселенското истражување не охрабрува да сториме уште повеќе штети на Земјата. Прифатете ги одговорите што сугерираат дека Дамир претпочита подобрување на животната средина на Земјата ИЛИ треба да се смениме самите себе или нашите ставови:

- Дамир - се согласувам со него затоа што тој е загрижен за животната средина и затоа што смета дека треба да го оставиме универзумот сам [ги користи своите зборови за да го прераскаже аргументот на Дамир].
- Дамир: Дамир вели дека треба да престанеме да ја уништуваме животната средина. Мислам дека ова е најважниот проблем со кој се соочува нашата планета [резимира една од главните мисли на Дамир и додава коментар што ја поддржува. Покажува индиректно разбирање на позицијата на Дамир во истражувањето на вселената].

Филип: Тој мора директно или индиректно да каже дека Филип го поддржува истражувањето на вселената и директно или индиректно да укаже на неговиот аргумент дека луѓето треба да пронајдат друга планета за живот И/ИЛИ дека животот на Земјата не може да се одржи. Можеби укажува на грижата на Филип за животната средина, но мора директно или индиректно да го разликува неговиот став од ставот на Дамир. Може да укаже на неговата посветеност на долгорочна визија, но мора директно или индиректно да ја разликува неговата позиција од позицијата на Барбара:

- Филип: Се согласувам со Филип затоа што доколку не сме подготвени да се соочиме со изумирањето, нема да имаме каде да одиме откако ќе ја уништиме Земјата [преформулација на еден од главните аргументи на Филип].

Катарина: Мора директно или индиректно да се наведе дека Катарина го поддржува истражувањето на вселената и директно или индиректно го посочува нејзиниот аргумент дека истражувањето на вселената овозможува збогатување на знаењето И/ИЛИ она што го учиме од истражувањето на вселената може да се примени и на други работи:

- Катарина: Благодарение на истражувањето на вселената, ние постојано го прошируваме нашето знаење на различни начини [резиме на главниот аргумент на Катарина].

Без бодови

Код 0: Дава недоволно или нејасен одговор или се фокусира на (ирелевантни) детали во аргументот:

- Ана: Не треба да ги оставаме луѓето настрана обидувајќи се да заборават и да се придвижат напред [*се задржуваме на едноставна парафраза*].
 - Ана: Се согласувам со Ана затоа што парите потрошени за истражување на вселената треба да се искористат во корист на оние кои имаат потреба [*се задржува на едноставна парафраза*].
 - Катарина: Затоа што ги дава најдобрите аргументи [*нејасно*]
 - Филип: Филип вели дека животот на Земјата не може да се одржи, затоа треба да најдеме друга планета за живот [*живее на едноставна парафраза*].
 - Филип - е најдобриот [*нејасен одговор*]
 - Ана - нејзината статија е точна и точна [*не ја дава главната идеја за аргументот*]
 - Филип, бидејќи дупката во озонската обвивка е сериозен проблем [*се фокусира на еден детал во аргументот*]
 - Филип - навистина е загрижен за околината. А, дечкото е вистински, тој ја почитува природата. [*не го разликува ставот на Филип од Дамир: обајцата се загрижени за животната средина*]
 - Барбара, затоа што се согласувам дека истражувањето на вселената е важно за нашата иднина [*не ја разликува позицијата на Барбара од позицијата на Филип: обајцата го поддржуваат истражување на вселената и двајцата споменуваат долгорочна визија*]
- ИЛИ: Покажува погрешно разбирање на материјалот или дава неверодостоен или ирелевантен одговор:
- Барбара: Човечкиот род нема да може да преживее на планетата Земја долго, затоа треба да се преселиме на друго место [*неточно резиме на аргументот на Барбара*].
 - Катарина - таа е во право затоа што природните ресурси на Земјата наскоро ќе бидат исцрпени и што ќе правиме тогаш? [*неточно резиме на аргументот на Кетрин (се чини дека го меша со Филип)*].
 - Предизвик - Ми се допаѓаат предизвици повеќе од што било [*неважен одговор*].

Код 9: Без одговор

Прашање 4/4

Цитат од ученички текстови	Мислење или факт?
„Загадувањето предизвика дупка во озонската обвивка“. (Филип)	факт
„Секоја година, големите компании трошат милијарди долари на истражување на вселената“. (Ана)	факт
„Истражувањето на вселената го зајакнува опасното верување дека човечките проблеми можат да се решат со нашата растечка доминација над животната средина“. (Дамир)	мислење
„Прекинувањето на истражувањето на вселената за решавање на тековните проблеми е многу ограничена и краткорочна визија“. (Филип)	мислење

Максимален број на бодови

Код 1: 3 точни

Без бодови

Код 0: 2 или помалку точни

Код 9: Без одговор